

Tiểu Sử Cố Hoà Thượng Thích Minh Giác

Thân thế

Hoà Thượng Thích Minh Giác, thế danh là Nguyễn Quang Chánh, pháp tự Chơn Hương, thuộc dòng Lâm Tế đời thứ 44, sanh ngày 15 tháng 8 năm 1957 Đinh Dậu, sanh tại thành phố Sài Gòn, tỉnh Gia Định.

Thân phụ là cụ ông Nguyễn Văn Trọng - pháp danh Chơn Thanh, thân mẫu là cụ bà Phạm Thị Kiều, pháp danh Thanh Đức. Ngài là người con thứ tư trong mười người con của gia đình.

Xuất gia học đạo

Đầy đủ phúc duyên, Ngài được sinh ra trong một gia đình nhiều đời kính tin Tam bảo, song thân đều là những Phật Tử thuần thành, chánh tín Tam Bảo. Nhờ vậy mà hạt giống bồ-đề ngày càng phát triển, nên Ngài đã sớm bộc lộ niềm tin và ý nguyện xuất thế.

Năm 1972 tức duyên hội đủ, Ngài đã được Hoà Thượng Thích Thiện Huệ trụ trì chùa Đại Giác tọa lạc tại quận Phú Nhuận thành phố Sài Gòn, thế phát xuất gia. Ngài đã tu học tại chùa Đại Giác từ năm 1972 đến năm 1984. Trong thời gian từ lúc hành điếu cho đến lúc sau khi thọ giới Sa Di, Hoà Thượng đã tận tâm công phu bài sấm hằng theo thời khoá quy định của chùa và tinh chuyên học kinh luật căn bản của một Sa Di với hai thời công phu và bốn cuốn luật Tỳ Ni, Sa Di, Oai Nghi, Cảnh Sách năm lòng. Cùng với đức hạnh khiêm cung, đi đứng năm ngội oai nghi chuẩn mực. Hoà Thượng Bốn Sư đã từ bi cho phép Ngài dâng đàn thọ Cụ Túc Tỳ Kheo giới năm 1980 tại Giới Đàn Thiện Hoà, là pháp hiệu của một bậc Cao Tăng thực đức Phật Giáo Việt Nam của thế kỷ 20, là Đức Phó Tăng Thống Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, Giám Đốc Phật Học Đường Nam Việt An Quang. Giới Đàn Thiện Hoà được tổ chức tại Tổ Đình An Quang đường Sư Vạn Hạnh, quận 10 thành phố Sài Gòn. Đó cũng là Đại Giới Đàn cuối cùng của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất.

Sau thời gian thọ Cụ Túc Giới, Hoà Thượng tiếp tục tu học tại chùa Đại Giác. Trong khoảng thời gian ấy, Hoà Thượng tham cầu học Luật và y chỉ với Hoà Thượng Thích Trí Minh trụ trì chùa Mai Sơn tại Bà Hom thành phố Sài Gòn, Ngài được Hoà Thượng Ý Chi ban cho pháp hiệu Chơn Hương.

Ra đi Tỵ Nạn

Hoà Thượng trưởng thành với tuổi thanh xuân trong giai đoạn quê hương

HÒA THƯỢNG THÍCH MINH GIÁC
THẾ DANH NGUYỄN QUANG CHÁNH - TRỤ THỂ 69 TUỔI
VIÊN TỊCH 04-06-2025 (09-05 ẤT TÝ)
TRỤ TRÌ CHÙA VẠN HẠNH - HÀ LAN

Việt Nam với khúc quanh lịch sử, thời điểm mà cả đất nước trong bối cảnh gặp nhiều khó khăn về mọi phương diện. Vì vậy sự tu học của Tăng Ni trẻ cũng gặp nhiều khó khăn, các trường lớp Phật học viện ngừng hoạt động. Với chí nguyện mong cầu học hỏi và Ngài đã theo dòng người tỵ nạn vượt biên, xa rời quê mẹ Việt Nam, nơi chôn nhau cắt rốn, hy vọng một tia sáng chào đón ở tương lai. Thế là một ngày đẹp trời Ngài cùng mọi người đồng hành vượt biên được đặt chân lên đảo tỵ nạn của xứ Thái Lan. Sau hai năm ở trại tỵ nạn Thái Lan, vào tháng 8 năm 1986 Hoà Thượng được định cư đệ tam quốc gia, một đất nước hiền hoà, văn minh thịnh vượng, giàu lòng nhân đạo, đã mở rộng vòng tay chào đón và cứu mạng cuộc đời Hoà Thượng. Thế là một bước ngoặt mới trong đời tu sĩ trẻ, một quốc gia mới đây xa lạ, từ ngôn ngữ, văn hoá tập tục cuộc sống v.v... tất cả đều mới lạ. Nhưng với nhiệt huyết bởi lý tưởng Bồ Tát thượng cầu hạ hóa, Hoà Thượng đã khắc phục mọi khó khăn trong cuộc sống mới, để hoà nhập với một môi trường mới, hít thở không khí mới tràn đầy năng lực.

Hành Đạo tại xứ người

Khi Hoà Thượng định cư tại xứ sở Hoà Lan, tại đây đã có Hội Phật Giáo

Việt Nam tại Hoà Lan được thành lập vào ngày 25 tháng 2 năm 1984 và đến ngày 3 tháng 4 năm 1985 Hội chính thức hoạt động với danh xưng bằng ngôn ngữ Hoà Lan là "Stichting Vietnamese Boeddhistische Samenwerking in Nederland", cũng có nghĩa là Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hoà Lan chính thức hợp thức hoá trên phương diện pháp lý đối với chính phủ Hoà Lan.

Thời gian trước khi thành lập danh xưng Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hoà Lan, là được sự chỉ đạo cổ vũ của Hoà Thượng Thích Minh Tâm viện chủ chùa Khánh An tại thủ đô Paris - Pháp quốc, cũng nhờ sự thường xuyên qua dự lễ Phật Đản, Vu Lan hằng năm của Hoà Thượng Thích Minh Tâm và Hoà Thượng Thích Thiện Huệ cũng là vị Thầy lãnh đạo tinh thần trong thời điểm đó.

Để ổn định cuộc sống mới và tiếp tục sứ mệnh của sứ giả Như Lai trên xứ sở Hoà Lan. Hoà Thượng đã cùng quý Phật Tử trong Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hoà Lan thành lập Niệm Phật Đường Niệm Phật tại Hoorn vào tháng 8 năm 1986. Trải qua một thời gian sinh hoạt Phật pháp với Hội và bà con Phật Tử.

Tháng Giêng năm 1991 Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hoà Lan, 1 lần nữa được cung thỉnh Hoà Thượng Thích Thông Trí từ trại tỵ nạn Philippine đến định cư tại Hoà Lan. Hai Thầy cùng chung an trú dưới mái Niệm Phật Đường Niệm Phật, thế là Hoà Thượng Thích Minh Giác có thêm sự trợ lực của pháp hữu. Do đó, niềm tin Chánh Pháp của Phật Tử ngày càng tăng trưởng, cũng chính vì vậy sự sinh hoạt tu học trong phạm vi của Niệm Phật Đường lại bị hạn chế rất nhiều. Thế là Hoà Thượng cùng Hoà Thượng Thích Thông Trí, với quý Phật tử trong Hội quyết định mở rộng khuôn viên sinh hoạt.

Thế là từ một nông trại tại Nederhorst den Berg biến thành Chùa Vạn Hạnh vào năm 1993. Nơi đây đã trải qua hơn 20 năm (1993-2015) sinh hoạt tu học, tưởng chừng như đã là một địa thế kiên cố với thời gian năm tháng được phủ lên gió mưa bão tuyết của thời gian. Nhưng có lẽ vì năng lực tu học và tâm huyết hoàng dương Phật Pháp trên quê hương thứ hai thân thương, ngũ hầu tri ân báo đáp một quốc gia đã nâng đỡ chở che, bằng một cuộc sống an lành yên ổn. Chính vì vậy thầy trò của ngôi chùa Vạn Hạnh

ở Nederhorst, thêm một lần nữa, tìm kiếm địa điểm nào tốt hơn hiện tại.

Và rồi Hoà Thượng với Hoà Thượng Thông Trí cùng bà con Phật Tử Việt Nam tại Hoà Lan vào ngày 12 tháng 12 năm 2012, đã diễn ra một buổi lễ đặt Viên Đá Đầu Tiên xuống mảnh đất hiện tại, để xây dựng ngôi chùa Vạn Hạnh với kiến trúc đậm nét Á Châu Việt Nam, được toạ lạc trên đường Sumatraaweg ở Almere. Buổi lễ dưới sự chứng minh của Hoà Thượng Thích Minh Tâm - Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Á Châu và Hoà Thượng Thích Tịnh Thiệt - Đệ Nhất Phó Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Á Châu, ngày hôm ấy gió đông thổi lạnh kèm theo cơn mưa phùn gió bắc. Sau ba năm xây dựng thì đến ngày 7 tháng 6 năm 2015 nhân ngày Đại Lễ Phật Đản Phật Lịch 2559 một buổi Lễ An Vị Phật trang nghiêm thành kính được diễn ra. Cũng bắt đầu từ đó ngôi chùa Vạn Hạnh mới này, được chính thức sinh hoạt cho đến hôm nay.

Song song với vai trò sứ giả Như Lai, tại quốc gia Hoà Lan, Hoà Thượng còn là thành viên của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Á Châu, Hoà Thượng đảm nhiệm vai trò Tổng Vụ Trưởng Tổ Vụ Tăng Sự. Tuy thân mang bệnh duyên mãn tính, nhưng Hoà Thượng cũng đã năng nổ góp phần sinh hoạt với Giáo Hội với điều kiện khả thi.

Ngài đã làm Tôn Chứng Sư cho nhiều Giới Đàn và tại Á Châu, vì vậy nhiều giới tử Tăng Ni xuất gia tu học tại hải ngoại rất tri ân Ngài.

- Đệ Thất Chứng Tôn Sư Giới Đàn Liễu Quán tại chùa Thiện Minh - Lyon - Pháp quốc năm 1990.

- Đệ Thất Tôn Chứng Sư Giới Đàn Hoàn Nguyên tại chùa Viên Giác Hannover - Đức Quốc năm 1993.

- Đệ Tứ Tôn Chứng Sư Giới Đàn Pháp Chuyên tại Tọa đình Viên Giác Hannover - Đức Quốc năm 2008.

- Đệ Lục Tôn Chứng Giới Đàn Quảng Đức tại chùa Thiện Minh -Lyon Pháp Quốc năm 2011.

- Đệ Tứ Tôn Chứng và Tuyên Luật Sư Giới Đàn Quán Thông tại Tọa đình Viên Giác Hannover Đức Quốc năm 2019.

- Tuyên Luật Sư Giới Đàn Minh Tâm tại chùa Khánh Anh - Evry-Courcouronnes - Pháp Quốc năm 2023.

Hoà Thượng đã nỗ lực trong cái bệnh mãn tính của Ngài, Ngài đã sống nhẹ nhàng giữa cuộc đời đầy sóng động xung quanh. Nhưng bệnh duyên cũng không buông tha Ngài và cuối cùng Ngài đã bất lực với cái bệnh hiểm nghèo nan y chợt đến chợt đi. Và Hoà Thượng đã từ giã cuộc đời này giữa một đêm khuya của mùa Xuân gió mát xé sở Hoà Lan, khi bác sĩ bệnh viện, tuyên bố không kịp chữa trị nữa rồi. Thế là Hoà Thượng đã thân thân viên tịch vào lúc 00 giờ 07 phút thứ Tư, ngày 4/6/2025 (mùng 9 tháng 5 năm Ất Ty) tại bệnh viện...

Hoà Thượng trụ thế 69 năm với 53 năm xuất gia tu học và 45 năm vai trò của vị Tỷ Kheo đệ tử Phật đi trên con đường xuất thế.

Sự ra đi của Hoà Thượng, đã để lại bao nỗi đau ray rứt của những người con Phật thân thương chùa Vạn Hạnh xứ sở nổi tiếng về mùa hoa tulip rực rỡ khoe sắc trên nền đất Hoà Lan. Ngài đã ra đi với bao hoài bão chưa thành tựu.

Nam Mô Từ Lâm Tế Tứ Thập Tứ Thế Vạn Hạnh Đường Thượng huy thượng Minh hạ Giác, tự Chơn Hương, Nguyên công tân tịch Giác Linh Hoà Thượng.

Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Á Châu và môn đồ pháp quyến, thế quyến soạn lập.

Bài tưởng niệm Hoà Thượng Thích Minh Giác

*của đại diện Hội Phật Giáo Việt
Nam tại Hòa Lan trong Lễ Truy
Diệu ngày thứ hai 9/6/2025*

Nam Mô A Di Đà Phật.

*Kính bạch Chư Tôn Hòa Thượng,
Thượng Tọa, Đại Đức Tăng Ni,*

*Kính thưa quý tang quyến và quý
Phật tử hiện diện,*

*Đại diện Hội Phật Giáo Việt Nam tại
Hòa Lan, chúng con xin có đôi lời tưởng
niệm cố Hoà Thượng Thích Minh Giác
thân yêu của chúng con.*

Hiển Tăng tử, khí hiển bất tử

*Rạng đông ngày thứ tư 4-6-2025
(nhằm ngày 9 tháng 5 năm Ất Ty), trên
khắp nước Hòa Lan, tiếng điện thoại
reo lên không ngừng. Từ khắp nơi,
Phật tử Việt Nam gọi nhau để truyền
cho nhau tin quan trọng và đau buồn
rằng “Thầy Minh Giác đã mất”.*

Tin thật bất ngờ và chấn động trong Cộng đồng người Việt khắp nước Hòa Lan. Toàn thể Phật tử Việt Nam bàng hoàng xúc động trước sự ra đi đột ngột và nhanh chóng của Thầy. Trời Hòa Lan màu tang che phủ, giọt lệ người sao mãi tuôn trào.

Hoà Thượng Thích Minh Giác, trụ trì chùa Vạn Hạnh tại Almere, là vị lãnh đạo tinh thần của Phật tử Việt Nam tại Hòa Lan. Thầy đã gây dựng thành công Phật sự tại Hòa Lan và đã xây dựng nên chùa Vạn Hạnh là ngôi chùa Việt Nam đầu tiên tại Hòa Lan mà Thầy là vị trụ trì đầu tiên.

Thầy Thích Minh Giác đến Hòa Lan định cư vào năm 1986 do sự vận động bảo lãnh của Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hòa Lan, với trách nhiệm hướng dẫn và lãnh đạo tinh thần toàn thể Phật tử Việt Nam tại Hòa Lan. Ngay từ đầu, thầy đã biến đổi căn nhà thuê của mình ở thị xã Hoorn thành Niệm Phật Đường Niệm Phật để từ đó nền móng Phật sự tại Hòa Lan thực sự thành hình và phát triển. Năm 1993, Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hòa Lan mua được một trang trại ở thị xã Nederhorst-den-

Berg và biến cải trang trại này thành một ngôi chùa mang tên Vạn Hạnh. Năm 2011, Hội mua được một khu đất ở thị xã Almere để xây chùa mới. Năm 2012, ngày 12 tháng 12 lúc 12 giờ 12 phút, chùa được khởi công xây cất và năm 2014 ngôi chùa Vạn Hạnh tại Almere đã được hoàn thành. Ngay từ khi bước chân đến Hòa Lan, Thầy Thích Minh Giác đã nhận trách nhiệm của mình đối với Phật tử Việt Nam và Thầy đã không ngừng nghĩ ra công pháp huy Phật pháp, đồng thời tạo dựng một ngôi chùa Việt Nam cho toàn thể Phật tử.

Bằng tất cả khả năng và sức khỏe của mình, Thầy đã hết lòng phục vụ đạo pháp và phục vụ toàn thể Phật tử. Chúng con luôn ghi nhớ công ơn to lớn cũng như quyết tâm xây chùa của Thầy, và sự cố gắng bền bỉ của Thầy để vượt qua mọi trở ngại. Sự nhân từ và đức độ của Thầy mãi mãi là bài học lớn cho toàn thể Phật tử chúng con.

Sự ra đi đột ngột của Thầy không khỏi làm cho chúng con hụt hẫng và đã để lại một khoảng trống lớn khó lấp trong lòng chúng con. Từ nay về chùa không còn gặp Thầy, như về nhà mà không còn cha mẹ. Từ nay sẽ không còn được nhìn thấy nụ cười rạng rỡ và hiền từ, độ lượng của Thầy, sẽ không còn được nghe giọng nói trầm ấm của Thầy và tiếng đọc kinh vang rền của Thầy nơi chánh điện. Từ nay sẽ không còn được nghe những lời thăm hỏi chân tình của Thầy, sẽ không còn được nhận những chiếc bánh hay trái cây đơn sơ mộc mạc nhưng gói ghém tình thương chân thật của Thầy. Từ nay mỗi dịp Tết về chùa, sẽ không còn được nghe thời pháp và lời chúc Tết của Thầy, sẽ không còn được nhận bao lì xì trong có lộc Phật đầu năm và câu Pháp cú do chính tay Thầy chuẩn bị. Thầy ra đi, chúng con mất đi một vị chân tu hiền từ, đức hạnh, chúng con mất đi vị Thầy trụ trì chùa Vạn Hạnh muôn vàn kính yêu.

Tuy nhiên vãng vãng bên tai chúng con sẽ còn mãi lời chúc của Thầy : “*Nguyên cầu hồng ân Chư Phật gia hộ quý vị và gia quyến thân tâm thường an lạc*”. Thầy ơi, chúng con nguyện sẽ noi gương đức hạnh và chánh pháp của Thầy và luôn tinh tấn tu học. Tâm nguyện của Thầy, là ngôi chùa Vạn Hạnh, đã được thực hiện, chúng con Phật tử Việt Nam tại Hòa Lan nguyện sẽ giữ gìn và phát huy tâm nguyện của Thầy.

Kính bạch Thầy,

Có câu nói “*Anh hùng tử, khí hùng bất tử*” ghi ơn các chiến sĩ anh hùng vì nước hy sinh, thì Phật tử chúng con xin có câu “*Hiển tăng tử, khí hiển bất tử*” để tưởng nhớ đến Thầy Thích Minh Giác và tưởng niệm công ơn và tâm lòng của Thầy đối với đạo pháp và Phật tử Việt Nam tại Hòa Lan.

*Nguyên cầu Thầy vãng sanh nơi
Miền Cực Lạc.*

*Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà
Phật.*

Quảng Phúc

Tiếng Chuông Khuya: Hồi Tưởng Về Một Vị Hoà Thượng

Hôm qua, thứ tư, ngày 4.6.2025 nhằm ngày mồng 9 tháng 5 năm Ất tỵ, trước thời kinh Lăng nghiêm, chúng con nhận được ai tín từ Đại lão Hoà Thượng Thích Như Điển, Đệ nhị Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu gửi đi với nội dung "Hoà Thượng Thích Minh Giác đã viên tịch". Chúng con xúc động bàng hoàng trước thời kinh sáng.

Thụy sĩ đã vào hè nhưng khí trời se lạnh của những ngày giông tố. Tuy hiện tượng bên ngoài về thời tiết đang thay đổi, nhưng sao lại chạm vào lòng người trong phút giây tiễn biệt. Giữa không gian tĩnh lặng ở điện Phật, tiếng chuông công phu ngân vang, đánh thức tâm khảm của chúng con, một ký ức đẹp về vị Hoà Thượng hiền từ vừa mới viên tịch.

Sự ra đi của Ngài không chỉ để lại niềm tiếc nuối trong lòng chư Tăng ni và hàng ngàn Phật tử khắp Âu châu, mà còn làm xao xuyến biết bao trái tim yêu thương và quý mến Ngài.

Vị Hoà thượng ấy, chúng con có duyên đã được gặp Ngài rất lâu từ năm 2003 tại một Niệm Phật Đường Vạn Hạnh (chùa cũ) ở Hoà Lan, Hoà Thượng thượng Minh hạ Giác, Tổng vụ trưởng Tổng vụ Tăng sự, với nghị lực phi thường và trí tuệ sáng suốt, Ngài đã dành trọn cuộc đời mình để phụng sự đạo pháp và nhân sinh. Ngài không chỉ là một người lãnh đạo tâm linh, mà còn là một người thầy, một người Tôn trọng, một tâm gương cho nhiều thế hệ Tăng ni và Phật tử ở Hải ngoại. Với lòng từ bi và nhân ái, Ngài đã làm rạng danh hình ảnh của Phật giáo Việt Nam giữa đời thường trời Âu, khơi dậy trong mỗi người niềm tin vào cuộc sống, sự hướng thiện và lòng từ nhân ái.

Ngài đã cùng Hội Phật tử Việt Nam tỵ nạn tại Hoà Lan kiến tạo ngôi chùa mới tại vùng đất Almere - Hoà Lan thật khang trang, với không gian sân vườn thoáng rộng và tôn trí 19 thánh tượng Bồ tát Quán Thế Âm. Ngôi chùa Vạn Hạnh đã trở thành một địa danh nổi tiếng và thu hút hàng ngàn Phật tử Việt Nam cũng như khách viếng thập phương mỗi khi chùa tổ chức Đại lễ.

Nhớ lại những giây phút quý giá, hiếm hoi cùng an cư với Ngài tại Chùa Linh Thấu Berlin - Nước Đức, chúng con không thể quên những bài giảng sâu sắc và giản dị mà Ngài đã chia sẻ. Vai trò của Ngài làm Tăng sự nên khi Ngài khai thị cho đại chúng, hầu như là luôn nhắc lại lời cảnh sách của các Tổ sư để chư Tăng ni cùng Phật tử thức liêm thân tâm, trao đổi giới đức "Phật tiền chế luật khởi sáng

phát minh. Quý tắc oai nghi tịnh như băng tuyết. Chỉ trì tác phạm thức liêm sơ tâm, vì tế điều chương cách chư ôi tể. Tỳ ni pháp tịch tăng vị thao bồi, liễu nghĩa thượng thừa khởi năng chân biệt. Khả tích nhất sanh không quá, hậu hồi nạn truy. Giáo lý vị thường thổ hoài, huyền đạo vô nhân khế ngộ". (Nghĩa là: Phật trước tiên chế luật để mở bày chỉ dạy cho người tâm tối sơ cơ. Phép tắc oai nghi trang sạch như băng tuyết. Người sơ tâm nương theo đó để ngăn chặn mọi điều sai phạm. Phép luật tịnh vì cái đời những điều dơ tể. Nơi giới luật chưa từng học nương theo, thì pháp liễu nghĩa cao thượng làm sao hiểu được? Thật đáng tiếc thay, một đời trôi qua vô nghĩa, sau có dù hối tiếc ăn năn đâu còn kịp nữa. Giáo lý không chịu để lòng, thì đạo nhiệm mầu đâu thể tỏ ngộ).

Mỗi lời Ngài nói như một viên ngọc quý, chứa đựng tri thức và trí tuệ, dẫn dắt chúng con trên con đường tìm cầu chân lý. Anh mắt từ bi, nụ cười hiền hậu của Ngài đã trở thành nguồn động viên mạnh mẽ, giúp chúng con vượt qua những khó khăn, thử thách trong cuộc sống hành đạo nơi xứ người.

Sự ra đi của Hoà thượng như một cơn gió nhẹ thoảng qua, không ồn ào, không báo trước, nhưng đủ để thức tỉnh chúng con về sự vô thường của một kiếp nhân sinh. Trong khoảnh khắc ấy, lòng chúng con bỗng trở nên trống vắng, như vừa đánh rơi một điểm tựa thiêng liêng. Thế nhưng, giữa niềm tiếc thương sâu lắng, chúng con cũng nhận ra rằng, những giá trị mà Ngài để lại sẽ mãi mãi sống trong tâm hồn của tất cả những ai đã từng có duyên được gần gũi Ngài. Từ sự nghiêm khắc nhưng đầy tình thương nơi Ngài, đã thấm nhắc nhở hàng Tăng ni và đồ chúng Phật tử cùng nhau tinh tấn tu học, thực hành và tiếp nối những gì Ngài đã từng bước đi qua.

Cuộc sống là một hành trình và vị Hoà thượng Tổng vụ trưởng Tổng vụ Tăng sự đã vững vàng bước đi trên

con đường ấy, gieo rắc yêu thương, truyền bá ánh sáng của trí tuệ. Hoà thượng cũng nhiều lần sách tấn chúng con bằng lời của Tổ "Vô thường lão bệnh bất dữ nhơn kỳ. Triều tôn tịch vọng, sát na dị thể. Thí như xuân sương, hiểu lộ, thúc hốt tức vô; ngạn thọ tính dăng, khởi năng trường cửu! Niệm niệm tân tức, nhất sát-na gian, chuyển tức tức thị lai sanh. Hà nãi yển nhiên không quá?" (Nghĩa là: Vô thường già, bệnh không hẹn cùng người. Sớm còn tối mất, chỉ trong khoảnh sát na đã qua đời khác. Ví như sương, như mốc sáng sớm mùa xuân, phút chốc liền tiêu tan. Như cây bên bờ vực, như dây leo bên miệng giếng, sao bền chắc được! Niệm niệm chóng vánh qua mau, chỉ trong sát-na, trút hơi thở đã qua đời khác. Sao lại an nhiên để ngày tháng trôi qua vô ích).

Giờ đây, Ngài đã trở về với cõi Phật, nhưng hình ảnh của Ngài vẫn luôn hiện diện trong mỗi bước đi, qua những việc làm, tình thương và lòng nhân ái của hàng đệ tử tông môn. Ngài sẽ sống mãi, sống mãi trong trái tim của những người đã từng được vinh dự là học trò, là đệ tử xuất gia hay tại gia của Ngài.

Với chúng con, tiếng chuông chùa vẫn vang lên, không chỉ để tưởng nhớ Ngài mà còn nhắc nhở chúng con rằng cuộc sống này rất quý giá. Hàng Tăng ni và Phật tử cũng sẽ sống sao cho xứng đáng với những lời dạy của Ngài, để mỗi ngày trôi qua đều tràn đầy ý nghĩa và sống trong đạo tình Linh sơn cao quý. Hãy luôn nhìn về phía trước, mang theo trong lòng hình ảnh của vị Hoà thượng như một ngọn đèn soi sáng cho cuộc trình độ sanh này.

Kính nguyện Giác Linh Hoà Thượng Cao Đăng Phật Quốc, sớm hội nhập Ta-bà hoá độ chúng sanh.

Nam mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật.

Chúng con thành tâm cung kính khắp bái.

Thích Như Tú

Hình ảnh cung đón nhục thân Cổ Hoà Thượng Thích Minh Giác về chùa Vạn Hạnh ngày 6.5.2025.

Một Thoáng Sanh Diệt

Người từ đâu đến - đi về đâu ?

Đạo lý vô sanh quá nhiệm mầu

Đến chẳng tăng sanh - đi chẳng diệt

Đến đi đâu vết khó tìm cầu.

Giữa đêm khuya tuần đầu tháng 6 năm 2025, mọi người đang chìm sâu trong giấc ngủ của trời Âu, bỗng những tiếng vang tin tin của Viber, WhatsApp, Zalo v.v... bên tai của quý Hoà Thượng, Thượng Tọa chức sắc trong Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu, với một mẩu tin ngắn gọn rằng : “Hoà Thượng Minh Giác đã viên tịch rồi” ... Mẩu tin tuy ngắn gọn, nhưng đã khiến người nhận tin trái qua cơn chấn động trong sát na sanh diệt, đất trời dường như ngừng xoay trong thoáng chốc. Đó là một bi tin, một thông tin, một ai tin của Tăng Ni Phật tử Âu châu, mới nghe thoáng qua không ai tin nổi cả. Đúng như câu “Thân như điện ảnh hữu hoàn vô (Thân như bóng chớp có rồi không)” của Ngài Vạn Hạnh thiền sư đời nhà Lý (938 - 1018).

Khuya ấy chính là khuya thứ ba bước qua thứ tư, ngày 4 tháng 6 năm 2025 nhằm mùng 9 tháng 5 năm Ất Tỵ vào lúc 00 giờ 07 phút Hoà Thượng đạo hiệu Thích Minh Giác trụ trì chùa Vạn Hạnh tại nước Hoà Lan thuộc thị xã Almere ngoại ô thủ đô Amsterdam. Ngài cũng là Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Tăng Sự Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu, đã qua đời vì bệnh tim đột ngột, không còn chữa trị kịp thời.

Ai tin bi thiết đã truyền đi dần dần trong gió qua mây, qua núi rừng biển cả, khắp đất trời Âu, Mỹ, Úc, Việt Nam. Những ai đã hữu duyên gặp gỡ, hoặc quen biết thường tình cho đến quan hệ thân thiết v.v..., tất cả đều bàng hoàng ngật ngã, chẳng ai dám tin là sự thật. Bởi lẽ, ai ai dường như cũng vừa gặp Ngài qua hình hài, hoặc vừa nghe âm thanh của Ngài qua điện thoại, với giọng nói trong thanh nhỏ nhẹ, giọng cười trong suốt của Ngài vẫn còn lưu lại trong tâm trí của mọi người, của ngày nào gần đây thật là mới mẻ.

Vào lúc 7 giờ sáng thứ Tư, ngày 4/6/2025, một cuộc nói chuyện qua điện thoại hệ thống Viber gồm có : Hoà Thượng Tánh Thiết, Hoà Thượng Thông Trí, Hoà Thượng Hoàng Khai, Hoà Thượng Nguyên Lộc, Ni Sư Diệu Trâm. Lễ ra có Hoà Thượng Như Điển trong cuộc điện đàm, nhưng hay tin rằng, Hoà Thượng Như Điển cùng thầy Hạnh Đức và thầy Long Thế sẽ lái xe từ Tổ Đình Viên Giác thành phố Hannover Đức quốc sang Hoà Lan đến chùa Vạn Hạnh. Trong điện đàm, Hoà Thượng Thích Tánh Thiết đề nghị cùng thỉnh Hoà Thượng Thích Như Điển làm Trưởng Ban Tổ Chức Tang Lễ, Hoà Thượng Thích Thông Trí là Phó Trưởng Ban Điều Hành Tổ Chức Tang Lễ và Hoà Thượng Tánh Thiết đề nghị cùng thỉnh quý Thầy Cô thuộc thành viên Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam

Thống Nhất Âu Châu, đảm nhận những vai trò trong các ban. Thế là một Ban Tổ Chức Tang Lễ được thành lập sơ khởi.

Hoà Thượng Thích Thông Trí cho biết là khoảng 11 giờ trưa thứ tư, Hoà Thượng sẽ mua vé bay qua Amsterdam. Quý Ngài cũng đề nghị một số quý Thầy Cô có thể đến chùa Vạn Hạnh liền trong ngày để lo giúp thiết trí Giác Linh Đường. Trong đó người đầu tiên là Đại Đức Thích Thiện Toàn từ Khánh Anh Đại Tự - Evry, thủ đô Paris lái xe một mình và chở một số vật dụng cần thiết để trang trí Giác Linh Đường. Thượng Tọa Thích Tâm Nhật đến từ thủ đô Bern, Thụy Sĩ.

Chiều thứ Tư, ngày 4/6/2025 một phiên họp tại chùa Vạn Hạnh với sự hiện diện của Hoà Thượng Thích Như Điển, Hoà Thượng Thích Thông Trí cùng với quý Phật tử trong Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hoà Lan, để quyết định ngày giờ cho Pháp Sự Niết Bàn và kiện toàn nhân sự trong Ban Tổ Chức Tang Lễ. Quyết định chọn 2 ngày dưới đây :

- Lễ Cung Nghinh Nhục Thân Nhập Kim Quan vào lúc 15 giờ thứ Năm, ngày 5/6/2025 nhằm mùng 10/5 Ất Tỵ.

- Lễ Cung Tống Kim Quan Trà Tỳ vào lúc 10 giờ sáng thứ Ba, ngày 10/6/2025 nhằm ngày 15/5 Ất Tỵ.

Thứ Năm, ngày 5/6/2025 nhằm mùng 10/5 Ất Tỵ, Hoà Thượng Thích Tánh Thiết đến từ thành phố Lyon Pháp, Đại Đức Thích Quảng Thành đến từ thành phố Bordeaux, Pháp. Thượng Tọa Thích Pháp Ứng đến từ Pháp, Đại Đức Thích Nguyên Tuệ đến từ thành phố Toulouse, Pháp. Hoà Thượng Thích Tâm Huệ đến từ thành phố Malmö Thụy Điển, Hoà Thượng Thích Hoàng Khai, Thượng Tọa Thích Hạnh Tấn đến từ thành phố Dresden Đức quốc, Thượng Tọa Thích Hạnh Hoà đến từ thành phố Nuernberg, Đức quốc, Ni Sư Huệ Châu, Ni Sư Tuệ Đăng, Ni Sư Huệ Thanh, Ni Sư Tuệ Viên đến từ thủ đô Berlin, Đức quốc.

12 giờ trưa thứ Năm Cung Nghinh Nhục Thân của Cố Hoà Thượng Thích Minh Giác trở về chùa từ bệnh viện. Vào lúc 15 giờ Lễ Trị Quan Nhập Liệm và an trí Kim Quan tại Giảng Đường chùa Vạn Hạnh.

Lễ Nhập Liệm có 4 vị Hoà Thượng Chứng Minh là : Hoà Thượng Thích Tánh Thiết, viện chủ chùa Thiện Minh - Đệ nhất Chủ Tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu, Hoà Thượng Thích Như Điển, phương trưởng Tổ Đình Viên Giác - Đệ Nhị Chủ Tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu, Hoà Thượng Thích Bôn Đạt, viện chủ chùa Phổ Đà và tu viện Phổ Đà Sơn tại thủ đô Ottawa Canada - Chủ Tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN tại Hải Ngoại Canada. Hoà Thượng Thích Tâm Huệ, trụ trì chùa Trúc Lâm tại thành phố Malmö Thụy Điển - Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Giáo Dục GHPGVNTN Âu Châu đương vị Sám Chủ.

Sau khi Lễ Nhập Liệm xong là Lễ Khai Kinh Bạch Phật và Lễ Thiết Linh Sàng và Thọ Phục.

Sau buổi lễ quan trọng đầu tiên trong Pháp Sự Niết Bàn, thì Hoà Thượng Thích Bôn Đạt xin phép được thay mặt chư Tôn Đức trong Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Hải Ngoại tại Canada, làm lễ Kính, Phúng Viếng Cổ Giác Linh Hoà Thượng Thích Minh Giác. Hoà Thượng đã nhắc lại một ân tình, một kỷ niệm khó quên trong cuộc đời, đó là giai đoạn Hoà Thượng Bôn Đạt còn ở trại tỵ nạn Pulau Bidong tại nước Mã Lai, lúc bấy giờ Cố Hoà Thượng Thích Minh Giác đã, được định cư tại nước Hoà Lan, thì thoáng Cố Hoà Thượng có gởi thỉnh tài ủng hộ quý Tăng Ni còn lưu trú trong các trại tỵ nạn. Có lẽ vì ân tình ấy, mà Hoà Thượng Bôn Đạt hữu duyên gặp gỡ nhục thân của Cố Hoà Thượng lần cuối cùng, nguyên do Hoà Thượng Bôn Đạt được Gia Đình Phật Tử Thiện Trí tại Thụy Sĩ thỉnh Ngài hướng dẫn khóa tu học vừa xong, thì hay tin Cố Hoà Thượng Thích Minh Giác vừa Viên Tịch.

Kim Quan được an trí tại Giác Linh Đường từ thứ năm, ngày 5/6/25 đến thứ ba, ngày 10/6/25. Trong suốt những ngày ấy, thì từ 5g45 Tỉnh Toạ và tụng Lăng Nghiêm Thần Chú tại chánh điện; 7g00 cúng trà cho Cổ Giác Linh Hoà Thượng; 9g00 Tụng Kinh; 10g30 Cúng Ngộ Phật và Tiền Giác Linh; 14g30 Tụng Kinh và 20g00 thời Kinh cuối ngày. Trong thời gian này có quý đại diện Hội Đoàn, Đoàn Thể và quý Tôn Giáo Bạn gởi vòng hoa, tiễn biệt đến phúng viếng trước Linh Đài.

Hoà Thượng Thích Nguyên Lộc cùng quý Thầy Cô trong ban Trần Thiết Trang Trí đã nỗ lực tranh thủ thời gian thiết kế 2 chiếc xe Hoa. Một chiếc an trí Đức Phật và một chiếc an trí Linh Anh và Long Vị của Cổ Giác Linh Hoà Thượng.

Vì còn trong mùa Tưởng Niệm Đại Lễ Phật Đản Phật lịch 2569-2025, cho nên một vài tự viện vẫn còn tổ chức Phật Đản vào cuối tuần thứ bảy, ngày 7/6/2025 và chủ nhật, ngày 8/6/2025. Cho nên quý chư Tôn Đức Tăng Ni phần lớn là đến tham dự Lễ Tang sau hai ngày cuối tuần. Vì vậy, thứ hai, ngày 9/6/2025 nhằm ngày 14/5 âm lịch năm Ất Tỵ, chư Tôn Hoà Thượng, chư Thượng Tọa, quý Ni Trưởng, Ni Sư chư Đại Đức Tăng Ni trong lãnh thổ Âu Châu về tham dự Lễ Tang tương đối đầy đủ.

Vào lúc 10g thứ hai, ngày 9/6/2025 các Tự Viện tại Âu Châu hiệp chung lại cùng làm lễ Kính Phúng Viếng trước Kim Quan Cố Hoà Thượng. Các Tự Viện gồm có 37 ngôi chùa như sau :

1. Chùa Thiện Minh
Lyon - Pháp Quốc
2. Chùa Vạn Hạnh
Nantes - Pháp Quốc
3. Chùa Phổ Hiền
Strasbourg - Pháp Quốc
4. Đại Tự Khánh Anh
Evry Paris - Pháp Quốc
5. Tổ Đình Khánh Anh
Bagneux Paris - Pháp Quốc

6. *Chùa Liên Hoa*
Bordeaux - Pháp Quốc
7. *Chùa Quảng Đức*
Toulouse - Pháp Quốc
8. *Tổ Đình Viên Giác*
Hannover - Đức Quốc
9. *Chùa Phổ Bảo*
Munich - Đức Quốc
10. *Chùa Viên Lạc*
Varel - Đức Quốc
11. *Chùa Linh Thiệu*
Berlin - Đức Quốc
12. *Chùa Từ Ân*
Berlin - Đức Quốc
13. *Chùa Bảo Quang*
Hamburg - Đức Quốc
14. *Chùa Viên Thông*
Selb - Đức Quốc
15. *Chùa Viên Đức*
Ravensburg - Đức Quốc
16. *Chùa Phật Huệ*
Frankfurt - Đức Quốc
17. *Chùa Đại Bi*
Frankfurt - Đức Quốc
18. *Chùa Bảo Thành*
Koblenz - Đức Quốc
19. *Tu Viện Vô Lượng*
Thọ Dresden - Đức Quốc
20. *Chùa Viên Quang*
Tubingen - Đức Quốc
21. *Chùa Bảo Đức*
Oberhausen - Đức Quốc
22. *Chùa Tâm Giác*
Munich - Đức Quốc
23. *Chùa Phương Quang*
Laer - Đức Quốc
24. *Chùa Phật Quang*
Goteborg - Thụy Điển
25. *Chùa Trúc Lâm*
Malmo - Thụy Điển
26. *Chùa Viên Dung*
Gävle - Thụy Điển
27. *Liên Hoa Đạo Tràng*
Oslo - Na Uy
28. *Chùa Đôn Hậu*
Trondheim - Na Uy
29. *Chùa Pháp Vũ*
Bergen - Na Uy
30. *Chùa Tam Bảo*
Moss - Na Uy
31. *Chùa Quang Minh*
Esbjær - Đan Mạch
32. *Chùa Quán Thế Âm*
Odense - Đan Mạch
33. *Chùa Thảo Đường*
Moscow - Nga
34. *Chùa Trí Thủ*
Bern - Thụy Sĩ
35. *Chùa Viên Minh*
Nebikon - Thụy Sĩ
36. *Chùa Từ Đàm*
Birmingham - Anh Quốc
37. *Chùa Liên Tâm*
Turku - Phần Lan.

Cung thỉnh Cổ Giác Linh Hoà Thượng Thích Minh Giác quang lâm Lễ Phật, Yết Tổ ngày 10.5.2025.

Vào lúc 14g30 cùng ngày, là lễ *Cung thỉnh Pháp Tướng và Long Vị Cổ Giác Linh Hoà Thượng* dâng *Bảo Điện* đánh lễ *Tam Bảo* và *Lịch Đại Tổ Sư*. Trước khi vào Lễ, *Hoà Thượng Thích Hạnh Thông, Đệ Nhất Chấp lệnh* và *Hoà Thượng Thích Đồng Văn, Đệ Nhị Chấp lệnh*, nhị vị *Hoà Thượng Chấp lệnh* khai 3 hồi Chung Bông, để bắt đầu cho Lễ *Cung thỉnh Pháp Tướng và Long Vị Cổ Giác Linh Hoà Thượng Lễ Phật và Lịch Đại Tổ Sư*. Lễ do *Hoà Thượng Thích Tâm Huệ* làm *Sám Chủ* và *quý Kinh Sư* cùng với *chư Tôn Đức Tăng Ni Phật tử*. Buổi lễ được diễn ra thật trang nghiêm đầy cảm động, bởi lễ đây chính là hình ảnh cuối cùng của *Cổ Giác Linh Hoà Thượng Lễ Phật Lễ Tổ* tại *Ngôi Chánh Điện* vừa mới *Khánh Thành* năm 2023, mà Ngài chính là người Khai Sơn kiến tạo đây công bao năm từ năm 2012 đến năm 2023, nói xa hơn nữa là từ năm 1986 lúc *Cổ Giác Linh Hoà Thượng* đặt chân lên xứ sở *Hoà Lan*, cuộc đời Ngài đã gắn bó với xứ sở này gần 40 mùa xuân hạ thu đông. Trước ngày viên tịch *Cổ Giác Linh Hoà Thượng* vẫn còn chăm chút từng cây bông hoa trong vườn chùa *Vạn Hạnh*.

Chiều lại vào lúc 18g00 cùng ngày, *Hội Đồng Điều Hành GHPGVN Thống Nhất Âu Châu* và *toàn thể chư Tăng Ni trong lãnh thổ Âu Châu* làm lễ *Phúng Viếng*, buổi lễ được diễn ra trong niềm xúc động vô biên bởi tình *Linh Sơn Cốt Nhục*. *Hoà Thượng Thích Tánh Thiết Đệ Nhất Chủ Tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVN Âu Châu*, đã thay mặt *Giáo Hội* nói lên lời phúng viếng tiễn biệt và phân ưu với môn đồ chùa *Vạn Hạnh*. *Hoà Thượng Thích Thông Trí* thay mặt môn đồ pháp quyến, thể quyền chùa *Vạn Hạnh* thọ nhận lễ viếng và nói lời *Cảm Niệm Công Đức* đối với *An Tĩnh Nghĩa Cừ* của *Giáo Hội* trong sự gheo nghèo xúc động khi nghĩ đến *tịnh huynh nghĩa đệ* sống chung, cùng đồng hành *Phật sự* dưới mái chùa *Vạn*

Hạnh suốt bao năm tháng nơi xứ sở *hoa Tulip* nổi tiếng, từ năm 1990 đến nay.

Một buổi lễ đặc biệt được diễn ra đầy cảm xúc bởi từ chúng con *Phật* là *Tăng Ni Phật Tử* vào lúc 19g30 đến 22g đêm ngày thứ Hai, 9/6/2025, gọi là *Đêm Lễ Tưởng Niệm Tâm Tinh* với *Cổ Giác Linh Hoà Thượng Thích Minh Giác*.

Mở đầu cho buổi lễ *Tưởng Niệm, Thượng Toạ Thích Hạnh Giới - Phó Tổng Thư Ký HDDH Giáo Hội* đã điều khiển chương trình như sau :

*Quây dẹp về Tây chốn nghỉ ngơi
Hạc vàng cất cánh hướng chân trời
Dung nhan đã khuất nơi trần thế
Kể ở người đi luống ngậm ngùi.*

- Kính bạch quý Ngài

- Kính thưa quý vị.

Một nỗi bàng hoàng giữa đêm khuya, ai tin đau buồn bất tận, theo làn gió xuân bay đi khắp trời Âu, loan tin rằng :

"Hoà Thượng Minh Giác đã viên tịch rồi". Nguồn tin thoáng qua không ai dám tin. Dầu biết rằng định luật vô thường là vậy, nhưng tin quá ư đột ngột vội đến, trong tâm thức bình thường, quả thật không ai dám tin !

Nhưng rồi những gì đến cũng phải đến ! Khi xác nhận ai tin chính xác là *Hoà Thượng Minh Giác* của chúng ta thật sự đã viên tịch vì cơn đau tim đột ngột xuất hiện và bác sĩ tuyên bố rằng : *không thể chữa trị được nữa rồi. Ôi ! một nỗi đau quặn thắt đến với chư Tăng Ni Phật tử Âu châu.*

Thế là chùa *Vạn Hạnh* từ nay vắng bóng người Thầy hiền, là điểm nương tựa của hàng con *Phật Việt Nam Hoà Lan* xuyên suốt 39 năm qua. *Hội Đồng Điều Hành GHPGVN Âu Châu* đã mất đi một vị chức sắc của *Tông Vụ Tông Trưởng Tông Vụ Tăng Sự. Tăng Ni Phật Tử Việt Nam Âu Châu* mất đi một bậc Thầy khả kính.

Ngày mai đây chúng ta phải đau lòng tiễn biệt cung tống kim quan nhục thân Cô Giác Linh Hoà Thượng nhập đài hóa táng trà tỳ.

Giờ đây, chư tôn đức trưởng lão Hoà Thượng chứng minh, chư Thượng Toạ, quý Ni Trưởng, Ni Sư, chư Đại Đức Tăng Ni, cũng như toàn thể quý Phật tử và môn đồ pháp quyến, thể quyền đang hiện hữu tại Giác Linh Đường Cổ Hoà Thượng, đề tưởng nhớ đến ân tình nghĩa cử lúc Hoà Thượng còn sanh thời.

Ngưỡng mong chư Tôn Đức Tăng Ni từ bi hoan hỷ chứng minh. Toàn thể quý Phật tử và môn đồ pháp quyến, thể quyền đồng nhất tâm tưởng niệm An Sư.

Nam Mô Thế Độ Nhơn Sư Bồ Tát ma ha tát tác đại chứng minh.

Sau ba lần niệm Hồng Danh đức Bốn Sư, là phần phát biểu tâm tình, đầu tiên là ba vị Hoà Thượng trong **Hội Đồng Chứng Minh Tang Lễ**, phát biểu cảm tưởng với 3 cách khác nhau thật là ý nghĩa.

Hoà Thượng Thích Tánh Thiết nói lên công đức của Cô Giác Linh Hoà Thượng đã dày công xây dựng ngôi Tam Bảo Vạn Hạnh bằng cơ sở vật chất lẫn tinh thần, hôm nay Hoà Thượng đã mãn duyên trần thế trong bối cảnh quá đột ngột, nên lấy làm thương tiếc vì hoài nguyện của Cô Giác Linh Hoà Thượng vẫn chưa mãn. Giáo Hội thương tiếc một vị chức sắc trong Giáo Hội, lẫn sự hối tiếc vì nhân sự Giáo Hội đã ít ngày càng thêm ít.

Hoà Thượng Thích Trí Minh thì nói lên lời cảm thán hình ảnh và giọng cười tiếng nói của Cô Giác Linh Hoà Thượng vẫn còn in dấu và vang vọng mới ngày nào đây, đã cảm tác và ngâm một bài thơ mang tên **VÔ THƯỜNG CA** tiễn biệt như sau :

*Ngày qua đàm đạo thấu đêm,
Hôm nay người đã thân mềm dưới hoa.
Đất bằng bỗng nổi phong ba,
Môn nhân tứ chúng lệ sa đôi hàng.
Liên Hoa thôn thức lẫn trần,
Khuông Việt nhớ dáng hạc vàng về Tây.
Nhớ người công đức dựng xây,
Mãi chùa Vạn Hạnh nặng đầy công lao.
Người vì pháp, vì đồng bào,
Phổ lưu văn hóa truyền trao đạo mầu.
Miệt mài khuya sớm canh trâu,
Thanh tâm quả dục áo nâu y sầu.
Ngại chi thân nhạn cô đơn,
Sá gì mưa bão đường trơn tuyết đầy.
Ngờ đâu sao rụng mây bay,
Lá rơi cô ulla đông đầy niềm thương,
Biết rằng thế cuộc vô thường,
Nhưng ai tránh được lụy ương kiếp này.*

*Trăm năm vào chết một ngày,
Vạn Hạnh cũng chỉ hiển bày sắc không.
Mặt trời đã lặn thông dong,
Thương người xin gởi đôi dòng lệ thi.
Át Tỳ niên - trọng hạ - 2569-2025
SM Trí Minh*

Khấp bất thành thanh - bái biệt người

Hoà Thượng Thích Như Điển nhắc lại một trong những đức hạnh của Cô Hoà Thượng là cứ vào dịp ngày mừng Một Tết Âm Lịch mỗi năm là Cô Hoà Thượng đều gọi phone chúc Khánh Tuê Tân Niên và xuyên suốt mấy chục năm qua, không thiếu một năm nào. Hoà Thượng nhắc lại ngôi chùa Vạn Hạnh là danh xưng của một vị Thiền Sư cũng là Quốc Sư đời Lý và bài kệ cảnh tình nổi tiếng :

*Thân như điện ảnh hữu hoàn vô
Vạn mộc xuân vinh thu hựu khô
Nhậm vận thịnh suy vô bố úy
Thịnh suy như lộ thảo đầu phôi.*

Và Hoà Thượng đã trích bài dịch của Cô Hoà Thượng Thích Mật Thể như sau :

*Thân như bóng chớp chiều tà
Cỏ Xuân tươi tốt thu qua rụng rời
Sá chi suy thịnh cuộc đời*

Thịnh suy như giọt sương rơi đầu cành.

Hoà Thượng Thích Quảng Hiền một pháp hữu ngang vai với cô **Giác Linh Hoà Thượng Thích Minh Giác**, đồng một thời điểm tân phong với ngôi vị Thượng Toạ và Hoà Thượng. Nhị vị Hoà Thượng đã gặp gỡ nhau tại Việt Nam, cho nên nhị vị cũng rất hiểu nhau trong cùng một hoàn cảnh, trong cùng thời điểm của cuộc đời Tăng trẻ đầy nhiệt huyết với lý tưởng Sứ Giả Như Lai. Có lẽ, vì tính pháp hữu đặc biệt này, cho nên Hoà Thượng Thích Quảng Hiền đang có chuyến Phật sự tại Hoa Kỳ mới có vài ngày vừa đặt chân đến đó, khi hay tin Hoà Thượng Minh Giác đã viên tịch quá ư đột ngột, thay vì còn 2 tuần lễ thời gian nữa mới rời Hoa Kỳ, thì Hoà Thượng Quảng Hiền liền mua vé máy để bay về lại Âu Châu, cho kịp tiễn đưa người Pháp hữu thân thương, để trọn tình huynh đệ hữu duyên trong kiếp sống này. Hoà Thượng Quảng Hiền vốn ít phát biểu và thổ lộ tình cảm, nhưng đêm nay Hoà Thượng đã nói ra bằng con tim tình cảm chân chất cùng với những âm thanh nghẹn ngào bị cảm đến với người Pháp Hữu thân thương. Hoà Thượng đã kể lại những lúc gặp gỡ Cô Hoà Thượng lúc sanh thời tại Việt Nam và rồi tiếp tục

gặp gỡ cùng nhau hành đạo tại Âu Châu này. Quả là một nhân duyên hữu cho tình pháp hữu Linh Sơn.

Hoà Thượng Thích Thông Trí, vốn bình thường người rất vui vẻ cũng như nhìn xem mọi việc diễn ra giữa đời rất nhẹ nhàng, nhưng đứng trước tình cảnh sinh lý từ biệt này, Hoà Thượng cũng không ngăn được niềm xúc cảm nghẹn ngào trong khi kể lại những câu chuyện thật, diễn ra giữa Hoà Thượng và Cô Giác Linh Hoà Thượng, lúc Hoà Thượng vừa đặt chân đến xứ Hoà Lan. Huynh đệ chung sống hơn 30 năm biết bao chuyện vui buồn cũng như những sự kiện hài hòa không hài lòng lẫn nhau.

Ni Sư Diệu Trâm là người phát biểu cuối cùng của chư Tăng Ni, Ni Sư là một trong những giới tử đáng dân thọ Sa Di giới cho đến khi thọ Cụ Túc giới, đều là giới tử của Cô Hoà Thượng. Năm 1987, khi Ni Sư thọ Sa Di Ni giới thì Cô Hoà Thượng làm Đệ Lục Tôn Chứng Sư Giới Đàn Khánh Anh tại chùa Khánh Anh - Bagneux Pháp quốc, trong giới đàn này Thượng Toạ Thích Quảng Đạo cũng là giới tử thọ Sa Di. Năm 1990, Ni Sư đăng đàn thọ Cụ Túc thì Cô Hoà Thượng làm Đệ Nhị Dẫn Lễ Sư Giới Đàn Liễu Quán tại chùa Thiền Minh - Lyon, Pháp quốc. Trong số giới tử Giới Đàn Liễu Quán hiện đang có mặt tại tang lễ là Thượng Toạ Thích Phước Huệ trụ trì chùa Từ Đàm - Birmingham, Anh quốc, Thượng Toạ Thích Quảng Đạo trụ trì Đại Tự Khánh Anh - Evry, Pháp quốc, đều là giới tử đăng đàn thọ cụ túc giới. Ni Sư Diệu Trâm cũng đã thay mặt cho tất cả giới tử thọ giới tại Âu Châu, nói lên lời tri ân sâu sắc vô hạn, đề tỏ niềm hiếu kính tôn sư trọng đạo.

Có lẽ, trong lòng quý Thầy Cô cũng có rất nhiều điều, muốn nói lên để chia sẻ những niềm cảm xúc đối với một vị Thầy mà mình đã từng tiếp xúc và làm việc chung, để kính, để thương, để tỏ lòng ân nghĩa trong cuộc sống này. Nhưng vì thời gian quá giới hạn đối với việc Tưởng Niệm Tâm Tinh lần cuối trong đời của một đời ân nghĩa, cho nên tất cả chư tôn đức Tăng Ni đành cất lại niềm cảm xúc trong tận đáy lòng sâu xa, để tự thâm nói với Giác Linh Hoà Thượng, bằng cảm ứng đạo giao.

Gia Đình Phật Tử Chánh Tín thật là dễ thương, các anh chị em trong Gia Đình Chánh Tín đã làm đúng vai trò của tổ chức Áo Lam, đối với Giác Linh Hoà Thượng, lúc sanh thời là một Cô Văn Giáo Hạnh cho GDPT Chánh Tín từ khi khai sinh đến lúc trưởng thành sau 3 thập niên. Các anh chị đã chiếu lên những hình ảnh sinh hoạt giữa GDPT và Cô Hoà Thượng, lặp lại những lời dạy của Cô Hoà Thượng. Dâng đèn tưởng niệm và cúng dường lên Giác Linh Hoà Thượng Tôn Sư Cổ Văn Giáo Hạnh. Một hình ảnh đẹp nhất và hạnh phúc

nhất là cuối tuần vừa qua Gia Đình Phật Tử Chánh Tín được dùng cơm chung với Cô Hoà Thượng và cũng không nghĩ là lần cuối cùng trong đời, quả là một hình ảnh đầy cảm xúc trong lòng mọi thành viên GDPT Chánh Tín, nhớ mãi không quên.

Đôi lời tâm tình của ban Hộ Trì Tam Bảo và ban trị sự Hội Phật Giáo Việt Nam Hoà Lan, nói lên niềm tiếc thương đối với Hoà Thượng Thích Minh Giác.

Trước khi kết thúc buổi Lễ Tưởng Niệm & Tâm Tình, thì có hai cô Phật tử thuần thành chết sống với ngôi chùa Vạn Hạnh, từ ngôi chùa cũ đến ngôi chùa mới hiện tại. Công quả hy sinh cho chùa Vạn Hạnh, không kể thời gian và sức lực, là phần chủ lực để nuôi sống và duy trì ngôi Tam Bảo Vạn Hạnh. Một nỗi đau đớn tràn ngập cõi lòng, vì đã mất đi vị Thầy khải kính thương quý biết bao. Nhưng quý Cô đã gạt đi những giọt lệ bên ngoài, để những dòng nước mắt chảy ngược vào trong và muốn báo đáp ân sư, nên quý Cô phát nguyện ủng hộ Tam Bảo Vạn Hạnh cho đến hết cuộc đời con Phật còn lại. Quý cô cầu thỉnh Giáo Hội cùng cử Hoà Thượng Thích Thông Trí về Trụ Trì ngôi chùa Vạn Hạnh tiếp tục.

Buổi Lễ Tưởng Niệm & Tâm Tình được kết thúc trong niềm hỷ xả, nhưng đầy ngậm ngùi thương tiếc kính quý của một chức sắc trong **Giáo Hội là Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Tăng Sự GHPGVNTN Âu Châu**.

Thứ Ba, ngày 10/6/2025 nhằm ngày Rằm tháng 5 âm lịch Ất Tỵ, là ngày Trưởng Tĩnh của chư Sư Già Như Lai, chọ nên vào lúc 5 giờ rưỡi sáng ngày Rằm, chư Tôn Đức tụng Tựa Lăng Nghiêm và Đại Bi Thập Chú, Bát Nhã Hối Hướng, sau đó là Tụng Giới Bồ Tát 10 giới Trọng và 48 giới Khinh, do Hoà Thượng Thích Như Điển tuyên đọc rất rõ ràng.

Vào lúc 8g30 bắt đầu Lễ Cung Tống Kim Quan Nhập Trà Tỳ. Chương trình Lễ được chia làm hai phần :

- Phần thứ nhất là nghi thức lễ Tịch Diệm do trưởng lão Hoà Thượng đạo hiệu thượng Trì hạ Minh làm Sám Chủ cùng quý Hoà Thượng Thượng Toạ trong hội đồng kinh sư tiến cử lễ.

- Phần thứ hai là nghi thức Hành Chánh gồm có những chi tiết như sau :

1) **Tuyên đọc Tiểu Sử Cổ Hoà Thượng Thích Minh Giác** khai sơn viện chủ trụ trì chùa Vạn Hạnh do Hoà Thượng Thích Hoàng Khai cung tuyên.

2) **Tuyên đọc Điều Văn Tuyên Dương Công Đức của Cổ Hoà Thượng Thích Minh Giác** khai sơn viện chủ trụ trì chùa Vạn Hạnh do Trưởng Lão Hoà Thượng đạo hiệu Thích thượng Như hạ Diên, **Đệ Nhị Chủ Tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu** tuyên đọc.

3) **Đạo Từ của Trưởng Lão Hoà Thượng đạo hiệu Thích thượng Tánh**

hạ Thiệt - Đệ Nhất Chủ Tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu.

4) **Lời cảm tạ của Ban Tổ Chức Tang Lễ do Hoà Thượng Thích Thông Trí tuyên đọc.**

5) **Trưởng Lão Hoà Thượng đạo hiệu thượng Tánh hạ Thiệt - Chứng Minh Tang Lễ - Phát Trần tuyên Pháp Ngự cung tiền Nhục Thân Cổ Hoà Thượng Thích Minh Giác.**

Tăng nghe rằng :

Giác tánh viên minh, xưa nay vắng lặng.

Vốn không ngũ nhân huyễn tướng, nào có sanh từ giả danh !

Nhơn đầu tiên một niệm sai lầm, tùy vọng tướng có sanh có diệt.

Tuy nhiên :

Diệt nào có diệt, Đạt Ma Tôn giả, quây dẹp về Tây;

Sanh mà không sanh, Thích Ca Thế Tôn, song lâm nhập diệt !

Kính bạch giác linh Tân tịch Hòa thượng !

Sanh từ đâu - Diệt về đâu ?

Bởi sai một niệm ban đầu,

Từ đó từ sanh lưu chuyển.

Tuy nhiên,

Nếu hay một niệm hồi quang,

Lo gì sanh từ chẳng diệt !

Vậy Giác Linh Hòa Thượng đã nghe rõ,

Một lần nữa tôi kính xin bái biệt Ngài !

Kính bái biệt Ngài !

Khứ lai tự tại !

Sau phần nghi thức Phát Trần và tuyên Pháp Ngự của Trưởng Lão Hoà Thượng Chứng Minh, kế tiếp Trưởng

Lão Hoà Thượng Đệ Nhất Sám Chủ xướng kệ Tiếp Dẫn rằng :

“Hòa thượng đã tùy duyên thuận xả,

Nay tôn chúng y pháp an tàng

Người đã bỏ :

Ta Bà đau khổ lắm than,

Về Phật quốc an vui tự tại.

Ngứa mong Tôn chúng,

Đồng niệm hồng danh,

Nguyện Giác Linh sanh

Tây phương an nghỉ !

Niệm :

Nam mô Tây Phương Cực Lạc Thế Giới, Đại Từ Đại Bi, Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật.

Đồng thời các huynh trưởng Gia Đình Phật Tử Chánh Tín đã nâng kim quan của Cổ Hoà Thượng đi một vòng phía bên trái của chùa (phía ngoài đường nhìn vào), đi ngang qua Chánh Điện vòng phía bên phải. Cùng với Ban nghi lễ cung nghinh đi trước theo thứ tự như sau : **Khánh Dân Lễ, Khay Lễ, Cặp Đèn, Cặp Hoa, Tráng Phan (5 cặp), Cặp Bê, Cặp Tích, Cặp Lọng - Ban Nhạc Lễ, Chư Tôn Hoà Thượng, Chứng Minh, Nhị Vị Hoà Thượng Chấp Lệnh, Ban Kinh Sư, Hoà Thượng Sám Chủ, Lư Nhang, Long Vị, Di Anh, Kim Quan, Môn Đồ, Hiếu Quyển, Chư Tôn Đức Tăng Ni, Quý Phật Tử, Các Anh Chị Huynh Trưởng và Các Em Đoàn Sinh xếp hàng rào cung nghinh hai bên.**

Lúc Di Quan những hạt mưa nặng dần, như trời cao cũng rơi những giọt lệ để tiễn đưa một vị Tăng đệ tử Phật đức độ ra đi khỏi trần gian. Vì quả địa cầu này thật sự đã với một tâm lượng thoát tục với tâm nguyện **“phát túc siêu phương tâm hình dị tục, thiệu long thánh chủng, chân nhiếp ma quân, dụng bảo từ ân, bạt tế tam hữu”**. Nhưng bên kia trời Tây một đoá sen vàng nở

Làm lễ Súi Tịnh trước khi Trà Tỳ Cổ Giác Linh Hòa Thượng Thích Minh Giác ngày 10.5.2025.

rộ thượng phẩm thượng sanh, cung đón Giác Linh Cổ Hoà Thượng ngự toà. Từ Tăng Ni đến Phật tử không ai là không tràn ngập xúc động, nước mắt đã hoà lẫn với những giọt mưa bất phân chảy dài trên khuôn mặt buồn của mỗi người ở lại. Tội nghiệp cho một số Phật tử theo Ngài mấy mươi năm qua, đã khóc nghẹn không thành tiếng. *Thầy ơi ! Thầy đã đi rồi, để lại đàn con bơ vơ giữa chợ đời đầy bụi bặm nào phiền. Tiếng than khóc cõi lòng hoà cùng âm thanh của đại chúng nhất tâm niệm Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật.*

*Than ôi ! Một thuở đời chân,
Người nữ xuôi tay dịu dặt,
Nghìn thu vắng mặt
Thầy đành nhắm mắt già từ.
Nhưng biết sao giờ ?
Chúng con chỉ biết nguyện Ngài
Ngắm phương trời lên cõi vô dư,
Dò dặm đất vào thành bất thối.*

Thế rồi đoàn xe từ từ lăn bánh dưới cơn mưa không lớn không nhỏ như những âm thanh nức nghẹn đứt quãng lúc có lúc không và đoàn xe thứ tự như sau :

*Xe Hoa Phật Tiền Tiếp Dẫn
Xe Chư Tôn Trưởng Lão Hoà
Thượng Chứng Minh
Xe Nhị Vị Hoà Thượng Chấp Lệnh
Xe Hoà Thượng Sám Chủ - Hội
Đồng Kinh Sư
Xe Di Ảnh - Long Vị - Lư Hương - Y
Bát
Xe Kim Quan
Xe Môn Đồ, Hiếu Quyển
Xe Chư Tôn Đức Tăng Ni - Phật Tử.*

Vì nơi chốn hoá táng không có không gian rộng lớn, cho nên đa phần quý Thầy Cô và Phật tử ở lại chùa để dọn dẹp và thiết trí đạo tràng trang nghiêm để Cúng Dường Trai Tăng Tạ Pháp Sự Niết Bàn đã hoàn viên.

*Nhớ xưa kia Phật bát Niết Bàn
Trai ty hoá táng sắc kim thân
Nay đây Hoà Thượng theo chân Phật
Nhập đài hoá táng sắc không không
Sanh diệt huyền thân yên dặt Tổ,
Chơn như thật tánh nghỉ trời Tây,
Niết Bàn xứ Phật như đầu đó,
Hương hoa muôn thuở cúng dường
Thầy !*

Khi Kim Quan đã được đặt lên dàn Hoà Táng đưa vào trong phía bên trọng lò thiêu cửa đóng lại, đến khi bầm nút để bật ngọn lửa, thì nút bấm lại không hoạt động một cách bất thường, khiến cho nhân viên hoá táng cũng lầy lăm lăm. Hiện tượng cũng như dấu hiệu Cổ Giác Linh Hoà Thượng còn nân ná, muốn dừng lại trong giây

phút chia tay với chư Tôn Đức Pháp Hữu đã trải qua mấy mươi năm đồng hành Phật sự. Cũng như sự phân ưu với người còn ở lại trần gian chịu cảnh phiền não bủa vây. Đến khi Hoà Thượng Sám Chủ bắt đèn câu “*Bồ Đề Diệu Hoa Biển Trang Nghiêm, Tùy sở Trụ Xứ Thường An Lạc*”, thì lúc ấy nút điện liền hoạt động. Ngọn lửa điện phát lên, thế là một kiếp người mong manh giả tạm đã xong. Đối với Cổ Giác Linh Hoà Thượng, thì bản nguyện kiếp này đã xong, nay trở về lại với chân tánh bất sanh bất diệt và chuẩn bị cho một hành trình mới của Bồ Tát Đạo kế tiếp tại cõi Ta Bà.

“Nhất tánh trạm nhiên, vạn duyên không tịch. Thác ngũ âm chỉ phi hữu, liễu tứ đại chỉ bốn không. Thuận thế vô thường yếm quy chơn giới.”

*Ngưỡng nguyện : ,
Bất vong nguyện lực
Tái hiện Đàm hoa
Trạo từ thuyền ư khổ hải thế ba
Nguyễn Giác Linh Bồ Đề thân chứng.*

Khoảng nửa giờ đồng hồ *Pháp Tướng-Anh-Long-Vị-Lư-Hương-Bình-Bát-Cà-Sa-Tràng-Hạt* đã trở về lại ngôi chùa Vạn Hạnh thân thương, còn nhục thân Ngài đã hoá thành tro bụi. *Hoà Thượng Thích Tâm Huệ* cùng chư tôn đức Hội Đồng Kinh Sư tiền lệ Thượng Chân Dung Cổ Giác Linh Hoà Thượng an tọa bảo toà dưới chân tượng kim thân Tổ Sư Vạn Hạnh ngay nơi ban thờ Lịch Đại Tổ Sư.

*Trần gian lặng bóng,
Thánh cảnh an thần !
Tuy biết rằng :
Tức sắc tức không,
Nhưng xót nỗi :
Nào sanh nào diệt !
Hình thân đầu biết,
Lòng mắt nào hay !
May thay di ảnh còn đây,
Nhìn bóng nhớ người đồ tể.
Xin lên bảo tọa,
Sớm tối cung chiêm,
Hoa đôi hương thêm,
Như Thầy còn vậy !
- Dâng cơm lên án cúng dường
- Chung hiến trà
- Môn đồ chí thành dâng lễ Giác Linh
Tôn Sư ba lạy*

*Bát vàng, cơm Hương Tích,
Bình ngọc, nước Cam Lộ.
Đầy vơi mùi thiền vị,
Đệ tử nguyện xin hầu.
Nam Mô Thiền Duyệt Tạng Bồ Tát.
Chân dung đã thượng,
Sắc tướng như sanh,
Bốn chúng lòng thành,
Cúi đầu kính chúc.
Kính chúc Hoà Thượng :*

*Đến nước Như Lai,
Tiêu điều tự tại.
Vào nhà Tì Phụ,
An nghỉ lâu dài.*

Sau phần nghi lễ Tôn Thượng Chân Dung đã xong, môn đồ chùa Vạn Hạnh thiết lễ Cúng Dường Trai Tăng Tạ Pháp Sự Niết Bàn, dưới sự hướng dẫn của Hoà Thượng Thích Thông Trí.

*- Nam Mô Thường Trụ Thập
Phương Tăng tác đại chứng minh.*

*- Ngưỡng bạch chư Tôn Đức Tăng
Ni.*

Bây giờ vừa qua, là những ngày đau buồn nhất trong ngôi chùa Vạn Hạnh của chúng con. Bây giờ đau thương, bây giờ xót xa, bây giờ vượt ra khỏi dòng suy nghĩ của mỗi người. Vì sự từ bỏ cuộc đời của Hoà Thượng trụ trì chúng con quá ư đột ngột. Nhưng cũng may mắn chúng con được chư Tôn Đức Tăng Ni trọng Giáo Hội Âu Châu, đã gác bỏ tất cả Phật sự tại bốn xứ, không nề sức khoẻ yếu kém. Quý Ngài đã vội về với chúng con, chỉ dạy và giúp đỡ ở nhiều phương diện, nhớ vậy Pháp Sự Niết Bàn của Hoà Thượng trụ trì chúng con đã thành tựu viên mãn.

Hôm nay Lễ Cúng Tiền Nhục Thân Cổ Hoà Thượng trà ty đã xong, bốn tự chúng con thành tâm thiết lễ trai nghi thành kính cúng dường, tỏ chút lòng thành báo tạ ân đức của chư Tôn Thiên Đức Tăng già nhị bộ. Ngưỡng mong chư Tôn Đức Tăng Ni từ bi thương xót ai mẫn nạp thọ - ai mẫn nạp thọ. Nam Mô Hoan Hỷ Tạng Bồ Tát ma ha tát. Nam Mô Phổ Cúng Dường Bồ Tát ma ha tát. Trên chư Tôn Đức đã từ bi ai mẫn nạp thọ. Bốn tự Vạn Hạnh chúng con kính lễ tạ quý Ngài từ bi muôn vạn lạy.

Sau khi dùng ngộ xong, phần lớn chư Tôn Đức Tăng Ni rời đạo tràng Vạn Hạnh về lại Bốn Xứ, để tiếp tục Phật sự tại địa phương. Khi chư tôn đức Tăng Ni, Phật tử đã rời hết rồi, những người còn lại ra vào nhìn cảnh trông vắng buồn càng thêm buồn. Đúng như :

*Trượng thất hơi sương lạnh
Điện đường khói mây mờ
Thầy đi rồi vắng vẻ
Cảnh chùa lại quạnh hiu.*

*Nam Mô Nối Dòng Pháp Lâm Tế đời
thứ 44 Tông Vụ Trưởng Tông Vụ Tăng
Sư Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống
Nhất Âu Châu Khai Sơn Viện Chủ Chùa
Vạn Hạnh nước Hoà Lan huy thượng
Minh hạ Giác, tự Chơn Hương, Nguyên
Công Tán Tịch Giác Linh Hoà Thượng.*

TB : Ban Tổ Chức Tạng Lễ

*Kính ghi lại những gì đã diễn ra
trong suốt thời gian Tạng Lễ, nếu có
điều chỉ sơ sót, kính mong quý Ngài và
quý vị hoan hỷ niệm thứ.*

Điếu Văn Tuyên Dương Đạo Nghiệp Cổ Hòa Thượng Thích Minh Giác của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu

Kính thưa giác linh Hòa thượng Minh Giác !

Chúng tôi là những pháp tử đồng hành
Cùng Hoà Thượng trải qua gần 40 năm tròn

Trên con thuyền Phật Pháp Giáo Hội Âu Châu

Bao thăng trầm sóng gió
Lấn tận lạc an vui
Vì tình Linh Sơn cốt nhục
Ấu đỏ cũng là duyên bao kiếp
Cùng lý tưởng hồng dương
Tâm thượng cầu hạ hoá
Rải giống Phật xứ người
Nơi phương Tây hiện đại
Như sen trồng xứ tuyết
Nớ giác linh xưa !
Vì thế sự thăng trầm

Đường trước mang mang,
Lối sau mờ mịt
Thầy đã theo làn sóng tỵ nạn
Rời từ đó,

Người bắt đầu cuộc sống mới
Nơi xứ sở Hoà Lan
Cùng bà con Phật tử
Dựng xây ngôi Tam Bảo
Với Vạn Hạnh danh xưng
Thiền sư một nước Việt
Thấu triết lý vô thường
Cảnh tỉnh kẻ ngân vang
Đánh thức kẻ lữ hành
Trong đêm trường u tịch

"Thân như bóng chớp có rồi không
Cây cối xanh tươi thu nỏ nùng
Mặc cuộc thịnh suy đờng sợ hãi
Kìa kìa ngọn cỏ giọt sương đông"

Thầy đã;
Theo văn mà hành xử
Theo ý mà quán tâm
Tuy đời muôn vạn cảnh
Nhưng tất thầy tùy duyên
Không câu nệ thị phi
Lòng người dù khó dễ
Vì chí nguyện độ sanh
Nên hạnh nhân dung hoà
Để người người tín niệm
Phật Pháp Tăng Tam Bảo
Vì vậy,

Mấy mươi năm trôi qua
Biết bao kẻ lữ hành
Quay về nơi nương náu
Với Phật pháp nhiệm mầu
Xuân thu du hóa
Đồng hạ tịnh tu
Việc Phật đàm đương hộ niệm
Chuyện đời chia sẻ đỡ nâng.
Phật tử Hoà Lan quy ngưỡng,
Thầy là bóng cây che chở
Khi nắng trời mưa rải
Thầy là rường cột tựa nương
Khi sóng gió phủ phàng
Biết bao công đức
Nhiều lắm nghĩa nhân
Suốt đời học đạo an bản
Trọn kiếp nghiêm thân tấn đạo
Thân thể phôi pha
Ai biết long xà

Nào hay phạm Thánh.
Kính thưa giác linh Hoà Thượng !
Chúng tôi thiết nghĩ :
Hoài bão và trách nhiệm

Thầy vẫn mãi ưu tư
Nhiều việc còn phía trước
Của đạo tràng Vạn Hạnh
Mong ngày càng trang nghiêm
Cho bà con Phật tử
Nương tựa công đức lành
Nhưng than ôi !
Ngọn gió vô thường đến
Cuốn theo mây nghiệp xưa
Thế rồi việc gì đã xảy ra ?
Thật vô khả nại hà !
Nhất tức bất hồi
Thiên thu vĩnh biệt
Thế là;
Vạn Hạnh truyền đăng gió tạt
Hoà Lan tục diệm khói tan.
Từ nay,
Giáo Hội vắng bóng Tăng từ
Tăng Ni Phật tử
Mất đi vị Thầy khải kính
Nhớ ngày nào huynh đệ
Bên tách trà đàm đạo
Chia sẻ những trải nghiệm
Hoàng pháp ở trời Âu
Còn đâu âm vang của đạo từ
Sau những thời Lăng Nghiêm Thần Chú

Trước bốn chúng Tăng Ni Phật tử
Khoá tu hè Giáo Hội
Và hai mùa Hạ Đông
Than ôi !

Giờ này linh tọa bàng hoàng,
Quyển thiết mơ màng
Hiện tàng phảng phất,
Ở đi còn mất,
Bối rối phân vân !
Mai này cung tiễn
Nhục thân trà tỳ
Hội Đồng Điều Hành
Giáo Hội Âu Châu
Mấy lời tiễn biệt
Tán thán tuyên dương
Công đức cao vời
Vì đạo vì đời
Trọn vẹn hy sinh
Kính chúc Hoà Thượng
Khử lai tự tại
Bất vong thế nguyện
Hồi nhập Ta-bà
Hoá độ chúng sanh.

Nam Mô Từ Lâm Tế Tông Tứ Thập Tứ
Thế Khai Sơn Viện Chủ Vạn Hạnh Đường
Thượng hựu thượng Minh hạ Giác, tự
Chơn Hương, Nguyên công tâm tịch Giác
Linh Hoà Thượng.

Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật
Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu
phụng kính./

TT Quảng Đạo và TT Hạnh Tấn đại diện GHPGVNTN Âu Châu đi ủy lạo ngày 26/5/25, tại trường học Không Giáo, tại Mandalay - Miến Điện, có 4 tầng lầu nơi cho thế hệ trẻ, nay đang bị san bằng.

Biographie de Sa Sainteté Le Dalai-Lama

Né le 6 juillet 1935 sous le nom de Lhamo Dhondup dans le village de Taktser, au nord-est du Tibet, il est reconnu à l'âge de deux ans comme la quatorzième réincarnation du Dalai-Lama, chef spirituel du bouddhisme tibétain et autorité temporelle traditionnelle du Tibet. Il est intronisé en 1940 et assume ses fonctions politiques à partir de 1950, à la suite de l'invasion du Tibet par la République populaire de Chine. Il exercera ce rôle jusqu'en 2011.

En 1959, à la suite du soulèvement populaire sévèrement réprimé à Lhassa par les autorités chinoises, il se réfugie en Inde, où il établit un gouvernement tibétain en exil à Dharamsala. Depuis, il incarne à la fois la voix du peuple tibétain et un acteur majeur du dialogue spirituel international. *En 1989, il reçoit le prix Nobel de la paix pour son engagement en faveur de la non-violence et des droits humains.*

Parmi ces engagements majeurs, Sa Sainteté s'engage à promouvoir l'harmonie entre les traditions religieuses, affirmant que, malgré leurs différences philosophiques et spirituelles, toutes les grandes religions possèdent le même potentiel d'éveiller l'humanité à la compassion et à la bonté. A ce titre, il rappelle que *l'idée qu'« il n'existe qu'une seule vérité et une seule religion » peut être valable pour une personne en particulier*, mais que dans une société humaine pluraliste, *il faut reconnaître la multiplicité des religions et des vérités vécues*. Bien qu'il soit chef spirituel du bouddhisme tibétain, Sa Sainteté insiste sur le respect mutuel entre toutes les religions. Il participe régulièrement à des rencontres interreligieuses, avec des représentants chrétiens, musulmans, hindous, juifs, etc..., et met en lumière la richesse que constitue la diversité spirituelle du monde.

En tant que guide spirituel et représentant du peuple tibétain en exil, son *second engagement porte sur la préservation de la culture tibétaine (liée au bouddhisme, à la non-violence, à l'éducation spirituelle)*, de la *langue tibétaine*, ainsi que de *l'écosystème fragile du plateau tibétain*, qu'il considère comme une priorité écologique mondiale. Depuis l'exil, le Dalai-Lama incarne l'espoir d'une solution pacifique à la question tibétaine en prônant la *« voie médiane » : une réelle autonomie culturelle, spirituelle et linguistique au sein de la République populaire de Chine.*

Par ailleurs, Sa Sainteté insiste sur l'importance de la quête d'un bonheur durable. Selon lui, celui-ci ne réside ni dans la richesse matérielle ni dans le pouvoir, mais dans la paix de l'esprit. Il souligne le rôle central de la compassion, de la responsabilité individuelle et de la maîtrise des émotions pour atteindre cet équilibre essentiel. Convaincu que, quelle que soit la religion ou l'absence de croyance, les êtres humains ont besoin de développer des *valeurs universelles* telles que : *la compassion, le pardon, la tolérance, la bienveillance, la responsabilité et la paix intérieure. Il appelle cela une « éthique laïque universelle » qu'il faut promouvoir par l'éducation.*

Enfin, Sa Sainteté met en avant l'héritage philosophique de l'Inde ancienne, notamment les notions d'*ahimsa (non-violence)* et de *karuna (compassion)*, qu'il considère comme les piliers d'une éthique humaniste. Dans cette perspective, il s'engage également à raviver chez les jeunes Indiens la conscience de la valeur de cette sagesse ancestrale. Convaincu de la pertinence actuelle de la compréhension indienne du fonctionnement de l'esprit, il considère que l'Inde, avec sa longue tradition de logique et de raisonnement, est idéalement placée pour intégrer harmonieusement savoirs anciens et éducation moderne, dans un cadre laïque et académique. Ainsi, selon lui, l'Inde peut jouer un rôle essentiel pour promouvoir un mode de vie plus éthique et intègre au sein de la société contemporaine.

Tiểu sử Đức Đạt Lai Lạt Ma

Sinh ngày 6 tháng 7 năm 1935, với tên là Lhamo Dhondup, tại làng Taktser, đông bắc Tây Tạng. Khi mới hai tuổi, Ngài được công nhận là hiện thân tái sinh thứ mười bốn của Đức Đạt Lai Lạt Ma, nhà lãnh đạo tinh thần của Phật giáo Tây Tạng và là người có uy tín thế tục truyền thống của Tây Tạng. Ngài được đăng quang vào năm 1940 và đảm nhiệm chức vụ chính trị từ năm 1950, sau cuộc xâm lăng Tây Tạng của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa. Ngài giữ chức vụ này cho đến năm 2011.

Năm 1959, sau cuộc nổi dậy của người dân ở Lhassa bị chính quyền Trung Quốc đàn áp dữ dội, Ngài đã sang tỵ nạn ở Ấn Độ, nơi đây Ngài thành lập một chính phủ lưu vong Tây Tạng tại Dharamsala. Kể từ đó, Ngài thể hiện vai trò vừa là tiếng nói của dân tộc Tây Tạng vừa là một nhân vật chính trong việc trao đổi tâm linh quốc tế. *Năm 1989, Ngài được trao Giải Nobel Hòa bình vì lập trường rõ rệt của Ngài về bất bạo động và nhân quyền.*

Trong số những lập trường chính này, Đức Ngài cam kết thúc đẩy sự

hài hòa giữa các truyền thống tôn giáo. Ngài khẳng định rằng tất cả các tôn giáo lớn, tuy có những khác biệt về triết lý và tâm linh, nhưng đều có chung tiềm năng làm cho nhân loại khơi dậy lòng từ bi và lòng nhân từ. Với lý lẽ ấy, *Ngài nhấn mạnh rằng ý tưởng "chỉ có một chân lý và một tôn giáo" có thể chấp nhận được với một cá nhân*, nhưng trong một xã hội loài người đa nguyên, *chúng ta phải công nhận tính đa dạng của các tôn giáo và những sự thật hiện hữu*. Mặc dù là nhà lãnh đạo tinh thần của Phật giáo Tây Tạng, Đức Ngài vẫn nhận mạnh sự tôn trọng lẫn nhau giữa tất cả các tôn giáo. Ngài thường xuyên tham gia các cuộc gặp gỡ liên tôn với đại diện của các tôn giáo Cơ đốc giáo, Hồi giáo, Ấn Độ giáo, Do Thái giáo v.v..., đồng thời làm nổi bật sự phong phú của sự đa dạng về mặt tâm linh trên thế giới.

Là một người hướng dẫn tâm linh và đại diện cho người dân Tây Tạng lưu vong, cam kết thứ hai của Ngài là bảo tồn văn hóa Tây Tạng (*liên quan đến Phật giáo, bất bạo động và giáo dục tâm linh*), tiếng Tây Tạng và hệ sinh thái mong manh của cao nguyên Tây Tạng, mà Ngài coi là ưu tiên sinh thái toàn cầu. Từ nơi lưu vong, Đức Đạt Lai Lạt Ma thể hiện cho hy vọng về một giải pháp hòa bình cho vấn đề Tây Tạng bằng cách ủng hộ *"con đường trung dung" : quyền tự chủ thực sự về văn hóa, tinh thần và ngôn ngữ trong Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa.*

Hơn nữa, Đức Ngài nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tìm giải pháp cho hạnh phúc lâu dài. Theo Ngài, điều này không nằm ở sự giàu có về vật chất hay quyền lực, mà nằm ở sự an lạc trong tâm hồn. Ngài nhấn mạnh vai trò chính yếu của lòng từ bi, trách nhiệm cá nhân và khả năng kiểm soát cảm xúc trong việc đạt được sự cân bằng cốt yếu này. Ngài còn tin chắc rằng, dù có theo tôn giáo hay không có niềm tin, con người cần phát triển các giá trị phổ quát như lòng từ bi, sự tha thứ, lòng khoan dung, lòng nhân từ, trách nhiệm và sự bình yên nội tâm. Ngài gọi đây là *"đạo đức thế tục phổ quát"* phải được thúc đẩy thông qua giáo dục.

Cuối cùng, Đức Ngài nhấn mạnh di sản triết học của Ấn Độ cổ đại, đặc biệt là các khái niệm *ahimsa (bất bạo động)* và *karuna (lòng từ bi)*, mà Ngài coi là trụ cột của đạo đức nhân văn. Theo quan điểm này, Ngài cũng cam kết khôi phục lại nơi giới trẻ Ấn Độ giá trị của tri tuệ vô tận. Tin tưởng vào tính thích đáng hiện tại của sự linh hội của Ấn Độ về hoạt động của tâm linh, Ngài cho rằng Ấn Độ, với truyền thống lâu đời về logic và lý luận, là nơi lý tưởng để tích hợp hài hòa kiến thức cổ xưa và giáo dục hiện đại trong khuôn khổ thế tục và học thuật. Do đó, theo Ngài, Ấn Độ có thể đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy lối sống đạo đức hơn và sáp nhập vào xã hội hiện đại.

Lễ hội Văn hóa Tây Tạng và người dân Himalaya lần thứ 24 tại Paris nêu bật lời kêu gọi bảo tồn ngôn ngữ Tây Tạng

Kính bạch chư Tôn Đức Tăng Ni

Paris, ngày 23 tháng 6 năm 2025 : Lễ hội Văn hóa Tây Tạng và người dân Himalaya lần thứ 24 và cũng là lễ mừng sinh nhật lần thứ 90 của Đức Đạt Lai Lạt Ma đã kết thúc với một giai điệu sôi động và khơi gợi suy nghĩ tại Paris vào cuối tuần qua, quy tụ các nghệ sĩ, học giả và du khách từ khắp Châu Âu và cộng đồng người di cư Himalaya. Được tổ chức từ ngày 20 đến ngày 22 tháng 6 năm 2025 với chủ đề "Bảo tồn ngôn ngữ Tây Tạng", lễ hội đã cung cấp một nền tảng vững chắc cho sự trao đổi văn hóa và sự ủng hộ.

Lễ hội được khai mạc vào thứ bảy, ngày 21 tháng 6, với cuộc diễu hành truyền thống gồm các thành viên của Tăng đoàn mang theo chân dung của Đức Đạt Lai Lạt Ma, cùng với Đại diện của Đức Đạt Lai Lạt Ma, Genkhang Rigzin, Thượng Tọa Thích Quảng Đạo và phái đoàn chùa Khánh Anh, Pierre-Marie Emmanuelle, Thị trưởng Paris 12, Jean-Luc Romero-Michel, Phó thị trưởng Paris, Geneviève Garrigos, Cố vấn Tòa thị chính Paris, Thành viên của Quốc hội Tây Tạng lưu vong Thupten Gyatso, Điều phối viên Thupten Tsering và đại diện của các Hiệp hội Tây Tạng. Sau khi đặt chân dung của Đức Đạt Lai Lạt Ma lên ngai, các vị khách đã dâng lên Ngài khải cầu nguyện (khatag), hát những lời cầu nguyện cho Ngài được trường thọ và làm lễ dâng hương (sang-sol) để thanh tẩy địa điểm.

Tiếp theo đó, Đại biểu Genkhang phát biểu, «Với lòng kính trọng vô bờ bến và niềm vui vô hạn, tôi xin chào đón các bạn đến với Lễ hội Văn hóa Tây Tạng và người dân Himalaya lần thứ 24. Năm nay, cuộc tụ họp của chúng ta có ý nghĩa sâu sắc hơn vì chúng ta làm lễ mừng sinh nhật lần thứ 90 của Đức Đạt Lai Lạt Ma thứ 14, nhà lãnh đạo của dân Tây Tạng, sứ giả của hòa bình, trí tuệ và lòng từ bi cho thế giới».

Đại biểu Genkhang tiếp tục : «Khi chúng ta kỷ niệm di sản văn hóa chung của mình, chúng ta cũng tôn vinh cam kết trọn đời của Đức Thánh Đạt Lai Lạt Ma đối với chủ nghĩa bất bạo động, lòng khoan dung, sự đối thoại, sự hòa hợp giữa các tôn giáo truyền thống và việc bảo tồn bản sắc tâm linh và văn hóa của Tây Tạng».

Với tinh thần này, Đại biểu Genkhang kêu gọi những người đồng bào Tây Tạng ghi nhớ những lời của Đức Thánh Đạt Lai Lạt Ma trong trải tìm mình và quan trọng hơn là biến những lời đó thành hành động trong cuộc sống hàng ngày của họ.

Thị trưởng Emmanuelle Pierre-Marie, Phó thị trưởng Jean-Luc Romero-Michel và Nghị viên Garrigos đều bày tỏ sự vui mừng khi có mặt tại lễ hội đặc biệt này, lễ mừng sinh nhật lần thứ 90 của Đức Thánh Đạt Lai Lạt Ma. Họ bày tỏ lòng kính trọng sâu sắc đối với Ngài và ghi nhận một cách rõ ràng những đóng góp vô giá của Ngài cho hòa bình thế giới.

Thượng Tọa Thích Quảng Đạo đã nhắc lại những lời từ bi và hòa bình của Đức Thánh Đạt Lai Lạt Ma và chúc Ngài trường thọ.

Thành viên của Quốc hội Tây Tạng lưu vong Thupten Gyatso đã nêu bật hơn cam kết chính của Đức Thánh Đạt Lai Lạt Ma.

Khoảnh khắc trang nghiêm này là sự khởi đầu của Lễ hội Văn hóa, thể hiện cam kết của Thành phố Paris đối với sự đa dạng văn hóa và tranh đấu của Tây Tạng.

Bất chấp cái nóng gay gắt của mùa hè, với nhiệt độ trên 37°C, rất đông người vẫn đến tụ tập hàng ngày tại hồ tuyệt đẹp Daumesnil, nơi lễ hội diễn ra trong những chiếc lều ngoài trời. Thời tiết không hề làm giảm sự nhiệt tình của các nghệ sĩ và khán giả, nhiều người mô tả sự kiện này như một trong những sự kiện được mong đợi nhất trong năm.

Trọng tâm của năm nay là tiếng Tây Tạng, bị đe dọa biến mất. Cho nên, tiếng Tây Tạng đã được phản ánh trong tất cả các phần của lễ hội - từ thơ ngâm và kể chuyện dân gian đến các bài giảng giáo dục và hội thảo thư pháp. Một trong những điểm nhấn của lễ hội là hội nghị về tiếng Tây Tạng do Giáo sư Nicolas Tournadre chủ trì; tiếp theo đó là bàn tròn thảo luận về chủ đề «Quyền lực, ngôn ngữ và bản sắc : Thách thức và khả năng phục hồi của người Tây Tạng trong thời đại Trí tuệ nhân tạo», với sự tham gia của một số diễn giả nổi tiếng như, Bruno Philip - cựu nhà báo của Le Monde, Tiến sĩ Boquel - nhà tâm lý học và Thượng tọa Geshe Monlam. Sự kiện này cũng có sự tham gia của Đại biểu Rigzin Genkhang.

Trên sân khấu ven hồ, du khách được thưởng thức các buổi biểu diễn văn hóa truyền thống của Tây Tạng, bao gồm ca kịch, múa và những bài hát từ ba tỉnh chính của Tây Tạng : U-Tsang, Kham và Amdo. Một trong những điểm nhấn âm áp nhất là khi một nhóm trẻ em bước lên sân khấu. Mặc trang phục truyền thống đầy màu sắc, các em đứng thành hàng ngay ngắn gần nhau, một số em chỉ đủ cao để nhìn qua micro. Khi âm nhạc bắt đầu, điệu nhảy đáng yêu của các em đã lập tức làm rung động trái tim của khán giả.

Các hoạt động văn hóa khác bao gồm việc tạo ra Mandala cát, một truyền thống đã có hơn hàng nghìn năm, tượng trưng cho sự vô thường của cuộc sống.

Các gian hàng do các doanh nghiệp cá nhân, những hiệp hội, trung tâm Phật giáo và nghệ sĩ điều hành đã chào đón niềm nở các khách tham quan. Giữa những gian hàng đầy màu sắc, mùi thơm của các món đặc sản Tây Tạng mới chế biến tràn ngập không khí, thu hút du khách tò mò và những người yêu thích ẩm thực. Các gian hàng khác cung cấp hỗn hợp các vật phẩm Tây Tạng và Himalaya, bao gồm cả gia vị. Không khí lễ hội được tạo ra bởi nhạc nền : các buổi biểu diễn múa trên sân khấu của các đoàn múa của cộng đồng, những hiệp hội và trường học Tây Tạng đã góp phần làm phong phú thêm nền văn hóa.

Không khí trở nên sôi động hơn nhờ các buổi hội thảo yoga và các buổi thuyết trình về truyện và thơ cho mọi lứa tuổi và trình độ.

Dưới sự giám sát của Đại biểu Genkhang, Thupten Tsering, điều phối viên Văn phòng Tây Tạng tại Paris, đã

chỉ đạo lễ hội với sự hỗ trợ của *Dhundup Gyalpo*, sĩ quan liên lạc Tây Tạng, *Tenzin Nordhen*, kế toán và *Tenzin Phuntsok*, Đại biện lâm thời tại Liên minh Châu Âu, được phái đến Brussels từ Văn phòng Tây Tạng.

Khi mặt trời lặn vào ngày cuối cùng, lễ hội đã khép định lại sứ mệnh của mình : *không chỉ bảo tồn mà còn phát triển mạnh mẽ văn hóa Tây Tạng và Himalaya - thông qua nghệ thuật, ngôn ngữ và tình đoàn kết toàn cầu.*

Hơn 5000 du khách đã tham dự lễ hội. Cuối cùng, Lễ hội văn hóa Tây Tạng và người dân Himalaya đã thành công, mang đến cho du khách sự đắm mình đích thực vào nền văn hóa Tây Tạng. Lễ hội được tổ chức phần lớn là nhờ sự đóng góp của hàng trăm tình nguyện viên, đã đến giúp đỡ và tận tụy làm việc mỗi năm. Trong lễ bế mạc, Điều phối viên Thupten Tsering đã ghi nhận công sức của họ và bày tỏ lòng biết ơn.

Sau phần cảm ơn và thông báo là màn múa vòng tròn truyền thống, khán giả được mời tham gia để tôn vinh sự phong phú của nền văn hóa Tây Tạng.

- Báo cáo gửi từ Văn phòng Tây Tạng, Brussels.

Le 24ème Festival culturel du Tibet et des peuples de l'Himalaya à Paris met en lumière l'appel à la préservation de la langue tibétaine

Chers Vénérables Moines et Nonnes membres du Sangha,

Paris, le 23 juin 2025 : La 24ème édition du Festival culturel du Tibet et des peuples de l'Himalaya, consacrée au 90ème anniversaire de Sa Sainteté le Dalaï-Lama, s'est conclue sur une note vibrante et stimulante à Paris le week-end dernier, réunissant artistes, universitaires et visiteurs, venus de toute l'Europe et de la diaspora himalayenne. Organisé du 20 au 22 juin 2025 sous le thème «Préserver la langue tibétaine», le festival a constitué une formidable plateforme d'échanges culturels et de soutien.

Le festival a été inauguré le samedi 21 juin par la traditionnelle parade des membres de la Sangha portant le portrait de Sa Sainteté le Dalaï-Lama, accompagnée par la Représentante de Sa Sainteté le Dalaï-Lama Rigzin Genkhang, du Vénérable moine Thich Quang Dao et de la délégation de la pagode Khanh Anh, d'Emmanuelle Pierre-Marie, maire du 12ème arrondissement de Paris, de Jean-Luc Romero-Michel, adjoint au maire de

Paris, de Geneviève Garrigos, conseillère à la mairie de Paris, du député tibétain en exil Thupten Gyatso, du coordinateur Thupten Tsering et des représentants d'associations tibétaines. Après l'installation du portrait de Sa Sainteté le Dalaï-Lama sur le trône, les invités lui ont offert des écharpes de prières (khatag), chanté des prières pour la longévité de Sa Sainteté et fait une offrande d'encens (sang-sol) pour purifier les lieux.

Après cela, la Représentante Genkhang a déclaré : «C'est avec un incommensurable respect et une joie immense que je vous souhaite la bienvenue à la 24ème édition du Festival culturel du Tibet et des peuples de l'Himalaya. Cette année, notre rassemblement a une plus grande signification puisque nous le dédions au 90ème anniversaire de Sa Sainteté le 14ème Dalaï-Lama, guide du peuple tibétain, messenger de paix, de sagesse et de compassion pour le monde.»

«Alors que nous célébrons notre héritage culturel commun, nous honorons également l'engagement de toute une vie de Sa Sainteté en faveur de la non-violence, de la tolérance, du dialogue, de l'harmonie du dialogue religieux traditionnel et de la préservation de l'identité spirituelle et culturelle du Tibet», a poursuivi la Représentante Genkhang. Dans cet esprit, la Représentante a également appelé ses compatriotes tibétains à porter le message de Sa Sainteté dans leur cœur mais surtout de le mettre en application dans les actes de la vie quotidienne.»

Le Maire Emmanuelle Pierre-Marie, le Maire adjoint Jean-Luc Romero-Michel et le Conseiller Garrigos ont tous exprimé leur joie d'être présents à cette édition spéciale du festival dédiée au 90ème anniversaire de Sa Sainteté. Ils ont exprimé leur profond respect pour Sa Sainteté et ont salué sans équivoque sa contribution inestimable à la paix mondiale. Le Vénérable moine Thich Quang Dao a rappelé le message de compassion et de paix de Sa Sainteté et lui a souhaité la longévité.

Thupten Gyatso, député tibétain en exil, a mis en lumière les quatre principaux engagements de Sa Sainteté.

Ce moment solennel a marqué le lancement du festival, témoignant de l'engagement de la Ville de Paris en faveur de la diversité culturelle et de la cause tibétaine.

Malgré la chaleur intense de l'été, avec des températures dépassant les 37°C, une grande foule s'est rassemblée chaque jour au pittoresque lac Daumesnil, où le festival s'est déroulé sous des tentes en plein air. La météo n'a aucunement dissuadé l'enthousiasme des artistes et du public, la majorité ont décrit l'événement comme l'un des plus attendus de l'année.

Cette année, l'accent mis sur la langue tibétaine, menacée de

disparition, s'est retrouvé dans chacun des volets du festival : de la poésie récitée et des contes traditionnels aux conférences pédagogiques et ateliers de calligraphie. L'un des moments forts de l'événement a été une conférence sur la langue tibétaine animée par le Professeur Nicolas Tournadre, suivie d'une table ronde sur le thème «Pouvoir, langue et identité : défis et résilience des Tibétains à l'ère de l'Intelligence Artificielle» avec des intervenants de renom, comme Bruno Philip - ancien journaliste au Monde, le Dr Boquel - psychologue, et le Vénérable Geshe Monlam ; nous notons également la participation de la Représentante Rigzin Genkhang.

Sur la scène au bord du lac, les visiteurs ont vu des spectacles culturels traditionnels tibétains, notamment de l'opéra, des danses et des chants des trois principales provinces du Tibet : U-Tsang, Kham et Amdo. L'un des moments les plus touchants a été l'entrée en scène d'un groupe de jeunes enfants. Vêtus de costumes traditionnels colorés, ils se tenaient en rangs serrés, certains à peine assez grands pour voir par-dessus les microphones. Dès le début de la musique, leur adorable danse a instantanément fait vibrer le public, faisant fondre le cœur des spectateurs.

D'autres démonstrations culturelles ont également été organisées, notamment la création de mandalas de sable, une tradition millénaire symbolisant l'impermanence de la vie.

Des stands tenus par des entreprises individuelles, des diverses associations, des centres bouddhistes et des artistes ont accueilli le public. Parmi les stands colorés, l'arôme des spécialités tibétaines fraîchement préparées a empli l'air, attirant visiteurs curieux et gourmands. D'autres stands proposaient un mélange d'objets tibétains et himalayens, notamment des épices. L'ambiance festive, créée par la musique de fond : sur la scène, des spectacles de danse par les troupes de la communauté tibétaine, des diverses associations tibétaines et d'une école tibétaine, s'est ajoutée à la richesse culturelle.

L'atmosphère a été enjolivée par des ateliers de yoga, et des présentations de contes et de poésies pour tous les âges et tous les niveaux.

Sous la supervision de la Représentante Genkhang, Thupten Tsering, le coordinateur du Bureau du Tibet à Paris, a dirigé le festival avec l'aide de Dhundup Gyalpo, agent de liaison tibétain, Tenzin Nordhen, comptable, et Tenzin Phuntsok, chargé d'affaires auprès de l'UE, détaché depuis le Bureau du Tibet à Bruxelles.

Au coucher du soleil du dernier jour, le festival a réaffirmé sa mission : assurer non seulement la préservation

des cultures tibétaine et himalayenne mais aussi leur prospérité à travers l'art, la langue et la solidarité internationale.

Plus de 5 000 visiteurs ont assisté au festival. Finalement, le Festival culturel du Tibet et des peuples de l'Himalaya a été un succès, offrant aux visiteurs une immersion authentique dans la culture tibétaine. Le festival est rendu possible en grande partie grâce à la contribution de centaines de bénévoles dévoués qui se mobilisent chaque année. Lors de la cérémonie de clôture, le coordinateur Thupten Tsering a salué leur travail acharné et exprimé sa gratitude.

Les remerciements et les annonces ont été suivis d'une danse en cercle traditionnelle, auquel a rejoint le public pour célébrer la richesse de la culture tibétaine.

- Rapport déposé par le Bureau du Tibet, Bruxelles.

24th Cultural Festival of Tibet and the People of the Himalayas in Paris Highlights Call to Preserve Tibetan Language

Members of the Sangha leading prayers,

Paris, 23 June 2025 : The 24th edition of the Cultural Festival of Tibet and the People of the Himalayas dedicated to the 90th birthday of His Holiness the Dalai Lama concluded on a vibrant and thought-provoking note in Paris this past weekend, bringing together artists, scholars, and visitors from across Europe and the Himalayan diaspora. Held from 20-22 June 2025 under the theme "Preserving Tibetan Language," the festival served as a powerful platform for cultural exchange and advocacy.

The festival was inaugurated on Saturday, 21 June, with the traditional procession with Members of the Sangha carrying the portrait of His Holiness the Dalai Lama, accompanied by the Representative of His Holiness the Dalai Lama, Rigzin Genkhang, Venerable Superior Thich Quang Dao and delegation, Khanh Anh pagoda, Emmanuelle Pierre-Marie, Mayor of Paris 12th, Jean-Luc Romero-Michel, Deputy Mayor of Paris, Geneviève Garrigos, Counsellor of the Paris City hall, Member of Tibetan Parliament-in-Exile Thupten Gyatso, Coordinator Thupten Tsering and representatives of Tibetan Associations. After installing His Holiness the Dalai Lama's portrait on the throne, guests presented khatag, chanted prayers for His Holiness' long

Ngày 26/5/25, thăm chùa Hưng Thiện, Mandalay là ngôi chùa cổ bị động đất tàn phá khủng khiếp.

life and performed a sang-sol to purify the venue.

Following this, Representative Genkhang remarked, «It is with profound reverence and deep joy that I welcome you to the 24th edition of the Cultural Festival of Tibet and the People of the Himalayas. This year, our gathering holds even greater significance as we dedicate it to the 90th birthday of His Holiness the 14th Dalai Lama, guiding light of the Tibetan people, messenger of peace, wisdom and compassion for the world».

“As we celebrate our shared cultural heritage, we also honour His Holiness’ lifelong commitment to non-violence, tolerance, dialogue, harmony among dialogue religious traditions and the preservation of Tibet’s spiritual and cultural identity”, Representative Genkhang further continued. In this spirit, Representative Genkhang also urged fellow Tibetans to carry His Holiness’ message in their hearts and more importantly to translate it into action in their daily lives.

Mayor Emmanuelle Pierre-Marie, Deputy Mayor Jean-Luc Romero-Michel and Counsellor Garrigos all expressed their delight at being present at this special edition of festival dedicated to His Holiness’ 90th birthday. They expressed deep respect for His Holiness and unequivocally acknowledged his invaluable contribution to world peace.

Venerable Superior Thich Quang Dao recalled His Holiness’ message of compassion and peace and wished him a long life.

Member of Tibetan Parliament-in-Exile Thupten Gyatso highlighted His Holiness’ four principal commitments.

This solemn moment marked the launch of the weekend, demonstrating the City of Paris’s commitment to cultural diversity and the Tibetan cause.

Despite the intense summer heat, with temperatures soaring above 37°C, large crowds gathered daily at the scenic Lac Daumesnil, where the festival took place in open-air tents. The weather did little to deter the enthusiasm of performers and audiences alike, with many describing the event as one of the most anticipated events of the year.

This year’s focus on the endangered status of the Tibetan language was reflected across all segments of the festival - from spoken word poetry and traditional storytelling to educational panels and calligraphy workshops. A highlight was a conference on Tibetan language led by Professor Nicolas Tournadre, followed by a roundtable discussion on “Power, Language and Identity : Challenges and resilience of Tibetans in the age of Artificial Intelligence” featured several renowned speakers, including Bruno Philip, former Journalist Le Monde, Dr Boquel, Psychologist and Geshe Monlam. This also saw the participation of Representative Rigzin Genkhang.

On the lakeside podium, visitors were treated to traditional Tibetan cultural performances, including Tibetan opera, dances and songs from the three main provinces of Tibet : U-Tsang, Kham and Amdo. One of the most heartwarming highlights came when a group of young children took to the stage. Dressed in colorful traditional outfits, they stood in neat rows, some barely tall enough to see over the microphones. As the music started, their adorable dance moved instantly, melting the hearts of the audience.

Other cultural showcases included creation of sand Mandala, a thousand-year-old tradition symbolising the impermanence of life.

Stands run by individual businesses, various (xem tiếp theo trang 33)

Đứa Con của tên cướp

Ông Tài đứng cạnh cửa sổ tầng thứ nhất của thư-viện chùa Tây-Phương nhìn xuống hàng trăm Phật-tử nam-nữ viếng cảnh chùa đang trong ngày rằm tháng bảy. Ông không ngờ ở nước ngoài cũng có nhiều Phật-tử như ở trong nước. Ông rời đất nước cũng gần mười năm. Mười năm ở nước ngoài, đây là lần đầu tiên ông đến chùa lại nhằm ngày rằm tháng bảy xá tội vong-nhân. Mười năm ở nước ngoài ông là tội-phạm bị nhà nước Việt Nam truy tìm. Nay ông là một công-dân Pháp. Cái tên Tài của ông đang dần dần đi vào quên lãng, được thay bằng cái tên Tanguy. Ông thấy bình-tâm với cái tên mới. Ông ra đường không còn phải nhìn trước ngó sau vì lo sợ tai mắt của chính quyền trong nước theo dõi hay tình cờ phát-hiện. *Và biết đâu chính-quyền trong nước cũng đã có lệnh truy-nã quốc-tế?*

Trong mùi hương trầm tỏa thơm phất ra từ chánh-diện. Tiếng chuông mõ và lời kinh nghe thật buồn đánh-thức lòng thương nhớ quê-hương và người thân đã mất nơi ông trong mười năm trốn-tránh vì sợ bị bắt giữ ồm kín trong đầu ông. Ông chưa dám vào chánh-diện, trong ông cũng còn chút lo-âu gặp tình-cờ một người quen biết cũ nào đó. Thư-viện của chùa là nơi hầu như ít người lui tới. Nơi đây ông cảm thấy bình-yên, Ông thả hồn mình về ngày tháng cũ đã bao nhiêu lần cùng vợ con đi chùa lễ Phật.

Có một đôi vợ-chồng cùng một bé trai từ ngoài công đi vào. Người đàn bà mặc áo dài Việt Nam. Đứa bé trai chừng năm sáu tuổi cũng mặc áo dài Việt Nam có hoa-văn màu vàng nhạt. Người đàn ông mặc áo-phục màu xám. Tóc ông màu hoe vàng, thân-hình vạm-vỡ, một sắc dân Châu-Âu! Ba người đi ven theo những lối đi nhỏ, hai bên có tượng những chú-tiểu bằng đá đứng án mình bên dưới những tầng cây xanh nhỏ. Cả ba người đều dừng lại trước mỗi bức tượng. Cậu bé đưa tay vuốt trên vai trên mặt mỗi một bức tượng khi dừng lại chiêm-ngưỡng, rồi cả ba người khuất dần trong đám đông.

Rồi cậu bé mặc áo dài có hoa-văn màu vàng xuất-hiện, tay xách một túi vải nhỏ, cậu dừng lại trước tượng chú-tiểu bằng đá đầu lối đi. *Cậu vãi vào tượng, lấy một trái cây từ trong túi vãi để xuống bệ đá trước tượng... và tiếp-tục như vậy cho đến tượng đá sau cùng nằm cuối lối đi... tượng không có hai bàn tay, chỉ có một chân... có lẽ tượng bị khiếm-khuyết tay chân bởi lý do nào đó mà nhà chùa đã dựng tận cùng cuối lối đi và trước tượng không có bệ đá nhận cúng dường, tượng thật trơ-trọi trong một ngày lễ lớn! Nếu để ý quan-sát, những tượng đá càng nằm xa lối đi chính, bệ đá nhận cúng dường của thập-phương cũng có ít*

quả cúng dường, có tượng không có... cậu bé lấy từ túi xách của mình một trái cây màu vàng, có thể là trái cam để xuống nền đất trước tượng, cậu vãi tượng ba vãi rồi chấp tay đứng yên. Rồi cậu ngồi xuống, lấy túi xách trái xoài đất, cầm trái cây màu vàng để lên trên túi. Cậu rời tượng, đi trở ra. Dừng trước tượng đầu tiên của lối vào. Bệ đá trước tượng vun đầy vật cúng dường còn nằm rải-rác trên nền đất. Cậu chấp tay vãi tượng hạ lần, lấy vài vật cúng dường trên nền đất và trên bệ đá, ồm vào lòng hai bàn tay chụm lại, đi từng bước rất chậm trở lại tượng đá bị khuyết tay chân, cậu để vật cúng dường xuống túi vải trước tượng. Cậu lại đi trở ra, tượng nào trên bệ đá có nhiều vật cúng-dường thì cậu vãi ba vãi, lấy một ít, ồm vào lòng hai bàn tay, chậm rãi để xuống trên bệ đá trước những tượng chỉ có một vài vật cúng-dường. Nhiều Phật-tử nhìn hành-dộng của cậu bé, khi cậu đi ngang qua, ai cũng chấp tay niệm "A-Di Đà Phật". Cậu im-lặng. Trở lại bên cạnh tượng bị khuyết-tật. Cậu lấy khăn giấy để trong túi quần ra lau bụi trên tượng...Rồi người đàn ông và người đàn bà đi với cậu bé lúc trước đây xuất-hiện đầu lối đi vào dãy tượng. Nhìn thấy họ, cậu bé đưa tay vẫy :

"Papa, maman... con Louis đây!" Âm-thanh tiếng Pháp cao lên rồi hạ thấp. Louis vãi tượng, đi vội về phía cha mẹ đang đứng tìm mình. Có tiếng niệm Phật A-Di-Đà. Có tiếng vỗ tay hướng về phía Louis. Từ trên cửa sổ phòng thư-viện của chùa cũng có tiếng vỗ tay của ông Tanguy.

Thời gian đã quá giờ Ngọ. Buổi lễ chánh-thức cũng vừa xong. Còn hai giờ nữa chùa sẽ làm lễ phóng-sanh và cúng thí-thực Cô-hồn. Ông Tanguy rời thư-viện chùa, xuống sắp hàng chờ mua thức ăn chay để ủng-hộ chùa đồng-thời cũng để giải-quyết cơn đói đang đánh-thức sự co-thắt của bao-từ. Khay thức ăn trong tay, ông dạo-dắt tìm một chỗ không có người ngồi. Có một bàn tay đưa lên cao hướng về ông. Cậu bé trai Louis chỉ cho ông một chỗ trống đối-diện. Ông hơi chen lấn một chút để tiến vào chỗ ngồi.

Ông nói "cám ơn", vừa nhìn thẳng mặt cậu bé vừa đảo mắt nhìn cha mẹ cậu ngồi hai bên. Louis trả lời hai tiếng "cám-ơn" của ông bằng cái gật đầu và trả lời "chào ông".

Louis có gương mặt thánh-thiện và phúc-hậu, tóc hoe vàng như người cha, mũi không cao, nổi lên giữa đôi mắt tròn đen giống của mẹ. Khỏe mặt phải cạnh sống mũi có một chấm nốt ruồi đen. Cặp mắt long-lanh sáng nhưng phù một thoáng u-buồn, làm ông nhớ lại như là bản sao đôi mắt của con trai ông. *Lòng ông dâng một chút nỗi đau, nhớ đến đứa con trai không còn hiện-hữu. Cặp mắt giống làm sao!* Ông không dám nhìn vào cặp mắt cậu bé Louis. Nhìn sẽ làm ông nhớ con và sẽ không khỏi ngăn được nước mắt và tiếng nấc trào ra.

Giờ thí-thực cúng Cô-hồn được bắt đầu. Phật-tử ra về hầu như gần hết. Ông cũng muốn ra về, nhưng đôi mắt của Louis khiến ông lưu lại. Gia-dinh Louis đang ở lại dự lễ. Ông không quan-tâm gì đến buổi lễ. Ông chỉ mãi chăm-chú nhìn Louis đang chấp tay, hai mắt lim-dim. Ông đang đứng cạnh con trai ông trước bàn thờ cúng ông bà, những ngày lễ Tết hay những ngày đi chùa lễ Phật ngày nào. Nước mắt ông ứa ra.

Trên đường rời chùa ra ga xe lửa về nhà, đang đi, có tiếng xe hơi ngừng sau lưng, ông quay nhìn lại, Louis đang hạ kính xe ghé sau, thò tay ra ngoài vẫy : *"Tonton về đâu, nhà gần đây không, mời Tonton lên xe, ba mẹ cháu sẽ đưa về?"* Ông cười : *"Nhà Tonton xa lắm, phải lấy xe lửa RER để về nhà, còn mấy bước nữa là tới nhà ga. Ông cảm ơn ba mẹ cháu và cháu...sớm gặp lại!"* - *"Tonton tên gì vậy? Tên cháu là Louis!"* Đôi mắt Louis nheo lại. Lại cái nheo mắt của đứa con trai ngày nào sống lại. Giọng ông vương buồn :

"Cháu gọi Tonton là Tanguy" - "Au-revoir Tonton Tanguy...sớm gặp lại!"

Chiếc xe từ-từ lăn bánh...đầu của Louis còn bên ngoài kính cửa xe nhìn lại phía sau, bàn tay vẫy nhẹ.

Ông Tanguy mở cửa bước vào phòng. Ánh sáng đèn không xua đuổi được cái lạnh-lẽo, cô-đơn đang tràn ngập trong người ông. Tiếng be...be của những con dê làm ông tủi-thân. Đã mười năm nay ông chân giữ đàn dê của nông trại này, tiếng be...be của dê ông nghe hàng ngày là bình thường, nhưng hôm nay làm ông tủi-thân...ông nhớ con trai ông. Thăng Ly. Ông đốt một điếu thuốc, màn khói thuốc dần ông về quá-khứ...Thăng Tật là một đứa bé mồ-côi. Nó không biết cha mẹ nó là ai. Nó được nuôi dưỡng trong một viện-mồ-côi của các bà Sơ người Thiên-Chúa-giáo. Mấy bà Sơ nổi cho nó biết có một người nào đó thấy nó nằm bên cạnh những xác chết trên con đường người dân chạy trốn chiến-tranh Quốc-gia và Cộng-sản đang đánh nhau và người này đã cứu nó bằng cách công nó đến giao cho viện mồ côi. Nó lớn lên trong viện mồ côi không lâu thì chiến tranh không còn, nhưng đói khổ tràn-lan. Viện mồ côi không có đủ thực-phẩm nuôi nó, nó bỏ viện mồ côi ra đường xin ăn cùng các bạn cùng viện...Xin ăn bữa đói bữa no, nó và các bạn lập nhóm cướp giật, nó được tôn làm "đàng trướng", vì nó có một cơ-thể cao lớn. Đời sống cướp giật nuôi nó lớn khôn và có cuộc sống sung-túc. Tiếng tăm nó nổi đình-đám trong thành-phố là một tổ-chức cướp nguy-hiêm. Nhiều nạn-nhân bị mất tài-sản, trả giá chông-cự bằng những cái chết. Công-an địa-phương vào cuộc điều tra, nhưng nó có tiền, đồng tiền đã giúp nó không bị truy-bắt mà còn được bao che, để tiếp tục làm mạnh

hơn, bạo hơn, năm này thâu hoạch nhiều hơn năm trước để nuôi trồng cái túi bao che ngày một phồng thêm.

Năm nó hai mươi lăm tuổi nó cưới vợ. Một năm sau, thằng Ly, con nó được sinh ra. Lúc bắt đầu mọc răng, Ly không chịu ăn những thức ăn có thịt cá. Ly lớn lên bằng thức ăn rau củ. Vẫn mạnh khỏe, không bệnh-tật. Nó yêu thương con trai nó vô cùng. Nhìn cặp mắt u-buôn thánh-thiện nai tơ của con trai, nó cảm thấy trong đây mất thơ-ngây của con trai, chứa những hình ảnh tội lỗi nó đã gây ra. Nó buồn. Nó tự nói trong lòng nó, sẽ đem những hình ảnh tội lỗi của nó ra khỏi đôi mắt đầy yêu thương của con trai nó. Những lúc vợ nó bận việc, nhờ nó giúp cho Ly ăn. Lúc Ly không chịu ăn, nó dọa : **"Nếu con không ăn, ba sẽ ăn hết"** rồi nó ăn hết miệng thức ăn. Nhiều lần như vậy, nó thấy ghiền thức ăn rau, củ, quả của con trai ặn hàng ngày. Nó bảo vợ nó nấu nhiều hơn cho nó ăn cơm. Và từ đó, nó giảm dần những bữa cơm thịt, cá.

Gia-đình vợ nó thờ Phật. Rằm tháng bảy năm đầu nó cưới vợ, gia-đình vợ cúng rằm tháng bảy. Cũng xong, những người cùng-cực tranh-giành những thức ăn trên bàn cúng. Nó nhìn thấy những người giành giật thức ăn trên bàn cúng là hình ảnh của nó ngày xưa lúc xin ăn, thậm chí còn đánh nhau để có phần. Nó nhớ đến viện mồ côi ngày nào nó được nuôi dưỡng. Lòng từ kéo nó thức dậy, ngày hôm sau, đưa nó trở về viện với sự chia sẻ và biết ơn.

Năm con trai Ly của nó lên năm, bà ngoại dẫn cháu lên chùa xin quy-y cho cháu. Từ đó, cuối tuần thằng nhỏ xin nó cùng đi với nó lên chùa lễ Phật và Ly tham-dự sinh-hoạt trong gia-đình Phật-tử. Về nhà con nó hát nhạc Phật, nó hát theo, nhớ và thuộc bài hát trước con nó. Ở chùa, chờ con trai sinh-hoạt đoàn, nó lên chánh-diện ngồi nghe Phật-tử đi lễ chùa tụng-kinh. Lời ông Phật dạy trong kinh từ chánh-diện chạy vào tâm-thần nó lúc nào nó cũng không biết ! Đầu óc nó thánh-thời, nhẹ-nhàng như gió nhẹ mùa hè đổ nó ngủ, lén đánh cắp những mưu-mô, xảo-quyệt, toan-tính-độc-ác lưu-trữ trong nó, mà nó xử-dụng cho những hành-động cướp của, giết người không có nhân-tính của nó !

Vào một buổi chiều vợ chồng nó và con trai Ly của nó đang ăn cơm tối trong hiên nhà. Bỗng có tiếng chó nhà hàng xóm gầm-gừ, tiếng con mèo yêu-quý của Ly rên-la. Hai con thú đang đánh nhau. Ly ngừng ăn, chạy ra ngoài và tiếng của Ly : **"Con chó Lulu nhà ông Tư đang giành phần ăn chiều của con Minu nhà mình !"** Tiếng mèo kêu lên thảm-thiết, làm nhói tai người nghe. Lại tiếng rú đau đớn của Ly : **"Sao mày cắn tao, con chó hung-dữ"**. Nghe tiếng rú đau-đớn của con, nó vội chạy ra. Thằng Ly đang ôm con Minu sát ngực và tay nó có máu

Đi ủy lạo Ni Viện Miao Wa Di Mandalay, cũng bị cơn địa chấn đi qua, Ni Viện bị tàn phá nhiều nơi.

chảy. Con Lulu nghe rằng, lưỡi lè ra, mắt trừng-trừng nhìn thằng Ly như muốn tiếp-tục tấn công. Nó cảm cây chồi có sẵn bên cạnh cửa ra vào chạy đến con chó. Con chó chạy... Thằng Ly vẫn ôm chặt con Minu sát ngực. Con mèo ngoan-nguôn nằm im. Vào nhà Ly thả con mèo trên ghế ngồi, nó vuốt-ve con mèo : **"Tội-nghiệp con Minu của Ly, bị con Lulu nhà hàng xóm ăn-hiếp, tấn-công giành ăn. Con chó Lulu là một tên cướp...về sau Minu thấy con chó ăn-cướp này, cần-thận tránh xa...có phần ăn nên thả vào chỗ kín để ăn, đừng cho nó thấy. Nó thấy nó lại cướp... Ly ghét con chó ăn cướp này... Lulu có ghét nó không ?"** Vết thương chó cắn rất nhẹ, chỉ rửa nước muối và bôi thuốc sát trùng.

Sáng sớm ngày hôm sau, nó đang ngồi uống cà-phê chuẩn-bị dẫn Ly đến trường, nó nghe tiếng chó kêu ăng-ăng. Qua cửa sổ, nó thấy Ly đang cầm những viên gạch bẻ ném con chó Lulu, lời bực-tức :

"Mì mà còn cướp thức ăn của con Minu nhà tao...tao sẽ đánh mày...tao sẽ giết mày, tao sẽ để mày tên trộm chó bắt mày giết chết để làm thịt...tao đã cứu mày mấy lần rồi, nhớ không ?"

Lời của con trai nói với con mèo Minu chiều hôm trước và lời mắng con chó Lulu sáng hôm nay như vết dao đâm vào tim nó : **"Con chó Lulu là một tên cướp...mì mà còn cướp thức ăn của con Minu thì..."**

Âm thanh cướp thoát ra từ miệng con trai như âm-thanh của những nạn-nhân bị nó cướp nguyên rùa nó từ bao lâu nay. Lời nguyên rùa của nạn-nhân như gió thổi qua tai. Lời của con trai dành cho một con chó vẫn nằm trong tai nó. Nghe có vẻ độc-ác nhưng chứa đầy nung-nộ, yêu-thương...tha-thứ và cảm-thông ! Đời sống xã-hội đã tạo nó thành tên cướp. Đời sống xã-hội cũng bao che cho nó làm cướp. Nó có con đường để đi như có một sự sắp xếp đầu đó ?

Sinh-nhật bảy tuổi, Ly lấy một miếng bánh sinh-nhật mời con Minu.

Có tiếng hừ-hừ của con Lulu như muốn xin ăn. Có lẽ nó đánh hơi mùi thơm của bánh sinh-nhật nên từ nhà chạy qua. Nó nhìn con Minu đang ăn. Nó không dám-gừ cướp phần bánh của con Minu như những lần giành ăn trước đây. Hai mắt nó chăm-chăm nhìn Ly. Ly để một phần bánh trước mặt nó. Nó ngồi yên, lưỡi lè ra, thêm muốn. Ly vuốt vào lưng nó : **"Phần này của mày, ăn đi"**. Con Lulu từ tốn ăn bánh, không tiếng động, không dám-gừ đe-dọa giành cướp thức ăn của con Minu như trước đây... Ly ôm con Minu vào lòng : **"Minu thấy không, bây giờ Lulu là bạn hàng xóm của mày, mày không còn sợ nó tranh cướp phần ăn của mày...Ly đã dạy cho nó, tập cho nó biết hành-vi cướp giành phần ăn của người khác là tội lỗi, là tội ác, dạy cho nó cả năm nay và hôm nay nó đã chứng tỏ biết phục-thiện !"** Ly ngồi xuống, để con Minu trên lưng con Lulu, nó ôm con Lulu : **"Chúng ta là bạn" !**

Chứng-kiến hành-động và lời của con trai với hai con vật nó thấy con trai nó không còn là cậu bé con thơ-ngây vài năm trước đây, mà là một thiếu-niên, cái tuổi nhìn vào cuộc sống xã-hội để phân-biệt thương, ghét, tốt, xấu và sự lựa chọn. Nó thương con, nó đang lo sợ rồi đây xã-hội sẽ hé mở cho con nó thấy quá-khứ và hiện tại của người cha là một tên cướp. Nó không muốn nó là tên cướp trong con nó, mà là người cha lương-thiện thương yêu như những người cha khác trong những đứa con. Nó thêm con trai nó ôm nó như đang ôm con Lulu biết lương-thiện, ngay lúc này và mãi mãi. Lương-thiện thời nó bỏ cô-nhi-viện đi ăn xin trước khi trở thành tên cướp.

***Buổi họp đã giải-quyết xong yêu-cầu của nó. Đàn em trong đảng cướp của nó để cử một người khác thay nó. Nó quyết-định **"về vườn, vui thú điền-viên"**. Buổi chia-tay thật xúc-

động. Những đứa em trong đảng hết lòng yêu- quý, kính- nể và thân- tín nhất của nó cũng không biết lý- do nó bỏ đảng ...

Nó về đến nhà, có tiếng la hét của Ly, con trai nó bên ngoài : **"Trộm chó ! Trộm chó... ! Ông Tư ơi, người ta bắt con Lulu của ông."** Nó chạy qua nhà ông Tư hàng xóm. Hai người đàn ông bị mặt đang bắt con chó Lulu. Một người ngồi lái xe điện hai bánh... một người đang kéo con chó bằng giây thông- long về phía xe. Con chó đang tri- kéo lại, lười- thê ra. Ly đang giang tay đứng trước đầu xe. Thấy nguy- hiểm cho con trai, nó chạy tới kéo con ra một bên. Nó lao tới tên đang bắt con chó. Tên này chém vào tay nó. Máu chảy. Con chó chạy thoát. Con trai nó hét lên : **"Ba ơi... ! mấy ngón tay của ba...đừng giết ba Tài của tôi ! "** Ngón tay cái và ngón tay trỏ của nó đang nằm trên nền đất. Tiếng rồ máy xe của hai tên cướp trộm chó rú lên, vừa lúc con trai nó chạy đến bên nó... và con trai nó quần- quai dưới chân nó... Máu từ miệng con nó trào ra. Nó quỵ xuống ôm con nó. Nó muốn toàn thân con nó tan chảy trong người nó. Nó đang muốn toàn thân nó tan chảy trong vòng tay con nó...nhưng vòng tay con nó không mở ra...lần đầu tiên trong đời nó, nó biết khóc. Khóc thương đứa con yêu mệnh của mình.

Hai tên cướp trộm chó bị dân vây bắt : **Tội trộm và tội chém người. Điều- tra, người ta được biết tên cướp chém nó mất hai ngón tay trước đây là dân em trong đảng cướp của nó. Tên này vi- phạm điều lệ đảng nên bị nó khai- trừ. Giải- quyết cuộc sống thiếu- thốn của mình, tên này làm nghề trộm chó. Để chuộc tội chém người và liên- hệ làm chết người của mình, tên trộm chó khai toàn bộ sự biết của mình trước đây trong đảng cướp của nó. Đảng cướp của nó lớn mạnh, ăn- năn, làm ra là nhờ có cái dù bao che bên an- ninh. Bên an- ninh sợ nó bị điều- tra, nó khai ra cái dù bao che của mình thì bẽ- chuyển, nên người ta thuyết- phục nó trốn đi nước ngoài. Nó ở lại sẽ bị tù- ngục xương- hoặc cũng có thể bị tử- hình vì tội ác nó gây ra trong những vụ cướp có chết người. Nó thương thằng Ly con trai của nó vô cùng tận. Nó muốn công- lý giải cái chết oan của con nó. Nó ở lại. Nhưng sự ở lại của nó thì nó sẽ bị bắt, bị tù hay bị tử- hình, hôn con trai nó sẽ đau- đớn vì thương nó...nó không muốn con nó đau đớn vì yêu thương nó. Nó không muốn con trai nó biết cha của nó là một tên cướp. Nói cho cùng, trường- hợp của con nó chết, công- lý đã tự là của con nó rồi.**

Người ta đã lo cho vợ chồng nó bay đến Nga và bắt đầu từ Nga nó tự giải- quyết tìm đến một nước nào đó, người ta không còn trách- nhiệm nữa. Nó muốn trốn qua nước Anh vì nó nghe nói nước này đối xử rất rộng- rãi với người tỵ- nạn. Nó tìm được đường dây đưa người trốn vào nước Anh. Vợ chồng nó trốn trong lòng xe chở hàng chất- chội muốn ngộp thở. Đến Pháp, đang chờ vượt biên Manche để vào nước Anh thì vợ nó bị ngộp thở phải kêu gọi cấp- cứu bằng cách đập- mạnh

vào lòng xe tải. Cấp- cứu đến. Vợ nó chết. Nó biết, vợ nó chết vì niềm- đau cái chết của đứa con còn nặng trĩu trong lòng. Nỗi lo- sợ bị bắt trên đường trốn- chạy. Cơ- thể ốm- yếu không kham nổi cái đói- khát nhiều ngày. Nó nghĩ vợ nó đã gặp được con. Vợ nó sẽ không oán- trách ai. Vợ nó bấp- tách hiên- hậu, ai biết cũng quý- mến.

Trại tạm giam nó và những người vượt biên muốn vào nước Anh để chờ ngày tòa- án xét xử gần một- nông- trại không xa thủ- đô Ba- lê của nước Pháp nhiều lắm. Một đêm mưa bão mịt- mù, tù nhân lợi dụng phá cửa tù chạy- trốn. Buổi sáng hôm sau, người ta kiểm- tra trại- tù chỉ thấy có một mình nó ngồi lại trong- tù. Tất cả cai- tù đều ngạc- nhiên. **Một thằng tù to con, vạm- vỡ như nó mà không trốn ? Nó im- lặng như một người câm. Cai- tù thấy có cảm- tình với nó. Họ đâu biết, nếu nó trốn, nó đi đâu ? Chắc là nó sẽ bị bắt lại. Người ta sẽ cấp- tốc xét- xử tổng cổ nó về xứ. Ở xứ nó tội- chung- thân hoặc tử- hình đang chờ nó.**

Những ngày sau, trại giam lác- đặc có người vượt biên khác bị bắt đưa về. Trưởng- trại- giam cho nó làm- trật- tự sinh- hoạt mới. Một giám- thị tù có cha là chủ một- nông- trại gần đó, có nhiều cảm- tình với nó. Nghĩ rằng nó vượt biên đến nước khác vì lý- do kinh- tế. Theo- luật, người tù sẽ được chấp- thuận cho tạm ở lại ba- tháng chờ ngày- thực- xuất, trong thời- gian này nếu có một ai bảo- đảm thuê làm- việc trong vòng một- năm có khai- báo và đóng- thuế đầy đủ thì tạm- thời cho ở lại. Nếu người này nghĩ việc- nữa chừng sẽ bị- thực- xuất. Cứ làm- việc như vậy sau- năm- năm, sẽ được- cấp giấy- cư- trú hằng- năm hưởng- quyền lợi như người bản- xứ. Qua mười- năm sẽ được- xét cho nhập- tịch. Người giám- thị gợi ý với cha mình, thuê nó làm- việc trong nông- trại để giúp nó ở lại. **Sau hơn mười- năm ở Pháp, ăn- mình trong nông- trại với công- việc chân- bầy dê hàng- trăm con để lấy- sữa làm- fromage, nó được- trả công và đền- ơn... làm- một công- dân Pháp !**

Con trai nó chết. Vợ nó chết. Hơn mười- năm nó sống trong cô- đơn thương- đau và lo- sợ. Thương- đau vì yêu- thương vợ- con. Lo- sợ vì nếu- có lệnh- truy- nã quốc- tế của nước- nó...biết- đâu một- ngày nào đó, nó sẽ bị- cảnh- sát Pháp bắt, dẫn- độ nó về- xứ ? !

Dòng- tưởng nhớ một- thời đã qua trôi- đi nhẹ- nhàng đưa nó vào cơn- buồn- ngủ chợt- đến. Tiếng- dê, tiếng- dê gọi- bầy như- tăng- phần- ru nó ngủ- nhanh- hơn. Nó thấy- thằng Ly con- trai nó đang- tuổi mười- bảy- năm tay- thẳng Louis đi- trên- con- đờng- có- những- hàng- cây- dây- trái. Bốn- con- mặt- cùng- nhìn- những- chùm- trái- cây, bốn- con- mắt- no- tròn, long- lanh- buồn, cùng- có- một- chấm- đen- giống- nhau như- hai- con- mắt- của- một- người- nhìn- vào- tâm- gương- soi- phản- chiếu- lại.

***Từ- sau- ngày- rằm- tháng- bảy- năm- đó, vào- những- ngày- cuối- tuần- ông- Tanguy- thường- đến- chùa- Tây- Phương- lễ- Phật và sau- đó- xin- phép- thầy- trụ- trì- được- giúp- làm- công- quả- cho- chùa. Chùa- có- nhiều- công- việc- cần- một- bàn- tay- nhỏ- của- Phật- tử- góp- phần. Ông- còn- ghi- tên- học- những- khóa- huân- tu- ngắn- ngày.

Càng- học, ông- càng- thấy- lòng- thanh- thản. Tâm- ông- bình- yên. Ông- có- thời- gian- ăn- năn, sám- hối- tội- lỗi- của- mình- khi- còn- làm- tên- cướp. Sau- những- lúc- sám- hối- trước- Chánh- điện, ông- vào- nhà- Hậu- để- thả- hồn- mình- trở- về- sông- với- vợ- con. Không- có- một- tâm- hình- của- vợ, không- có- một- tâm- hình- của- con- trên- bàn- thờ, lòng- ông- rung- rung. Ông- tưởng- nhớ- đến- thằng- Ly, con- trai- ông. Ông- lại- nghĩ- đến- thằng- Louis.

Một- đứa- sinh- ra ở quê- nhà- xa- lắc- xa- lơ- ông- phải- trốn- chạy- để- không- bị- làm- thằng- tù, một- đứa- sinh- ra ở quê- hương- trên- đường- ông- tìm- đường- trốn- chạy- bị- bắt và được- bao- dung- cho- làm- con- người- có- cuộc- sống- lương- thiện... **sao- cả- hai- có- hai- đôi- mắt- nhìn- như- chỉ- là- một ?** Cũng- lâu- lắm- rồi, từ- ngày- rằm- tháng- bảy- trong- năm, nay- chùa- đang- chuẩn- bị- đón- xuân...đón- Tết... ông- không- có- còn- gặp- lại- Louis- để- nhìn- cặp- mắt- và- cái- nhìn- của- mắt- nó- để- nhớ- đến- cặp- mắt- và- cái- nhìn- của- con- trai- mình. ! Chùa- là- nơi- người- thập- phương- đến- rồi- đi...ông- không- biết- Louis- và- gia- đình- có- còn- trở- lại...hay- là- ngày- gặp- đầu- tiên- cũng- là- ngày- gặp- cuối- cùng ! Ông- đang- chờ- ngày- Tết- đến. Lòng- ông- nôn- nao- gặp- lại- Louis, như- một- thời- đi- đâu- xa- muốn- trở- về- gặp- con- trai- Ly- của- mình. Ông- hy- vọng...xuân- này, các- gia- đình- Phật- tử, dân- bản- rợ, dân- sông- xa- chùa- cũng- đến- chùa- chiêm- bái- Phật, trong- đó- có- gia- đình- của- Louis !

Nỗi- chờ- mong- của- ông- đã- không- bị- phung- phí...Ngày- đầu- xuân, ban- tổ- chức- của- chùa- bố- trí- cho- ông- tuần- tra, kiểm- soát- trật- tự- bên- trong, bên- ngoài- chùa...và- ông- đã- nhìn- thấy, từ- nơi- đầu- xe- bên- ngoài, Louis- xuất- hiện- trong- chiếc- áo- dài- màu- xanh- dương- có- hoa- văn. Thân- hình- cao- và- to- hơn. Tay- xách- một- túi- vải. Cha- và- mẹ- theo- sau. Ông- đi- vội- tới : **"Chào- hai- ông- bà. Chào- Louis. Chúc- mừng- năm- mới, chúc- mừng- sức- khỏe- tất- cả. Louis- còn- nhớ- tôi- không ?"** Louis- nhìn- ông- cười- trong- đôi- mắt- reo- vui- nhưng- không- che- được- hết- sự- vương- buồn- ẩn- bên- trong...đó- là- cặp- mắt- của- thằng- Ly, con- trai- ông, đón- ông- mỗi- khi- ông- đi- xa- trở- về, của- ngày- nào...! **"Tonton Tanguy, cháu- nhớ ! Chúc- mừng- năm- mới, chúc- mừng- sức- khỏe- Tonton Tanguy. Lâu- lắm- mới- gặp- lại."** Ông- bắt- tay- Louis. Nó- dễ- túi- xách- vải- xuống, ôm- ông. Vòng- tay- nó- chặt- và- mạnh- hơn- của- thằng- Ly- ngày- nào...ngày- ấy- thằng- Ly- còn- nhỏ, thằng- Ly- có- thân- hình- bé- nhỏ, có- vòng- tay- quá- ngắn. Ông- đứng- lặng- yên, để- nhận- sự- triu- mến- đang- chảy- vào- ông. Ông- cũng- siết- mạnh- Louis, ông- không- biết- ông- đang- siết- Ly- hay- Louis. Ông-

chỉ cảm nhận ông đang truyền yêu thương người đang ôm ông và đang được ông ôm. Ông không nghe lời chúc sức khỏe và lời chúc mừng năm mới của cha mẹ Louis.

Louis đi vào lối đi có những tượng đá các chú tiểu đứng dưới những hàng cây. Louis ngừng lại trước tượng chú tiểu đầu tiên. Nó lấy một trái cây từ túi xách để trên bệ đá trước tượng, vãi... rồi tiếp tục đi. Ông đi theo xách dùm cái túi xách. Nó lại để trái cây trước tượng, vãi và tiếp-tục đến tượng chú tiểu bị khuyết tật cuối cùng. Nó để hết phần trái cây còn lại trên bệ đá. Rất nhiều trái cây. Có lẽ Louis đã có ý đem nhiều trái cây dành cho tượng sau cùng. Nó vãi. Sau một lúc im-lặng. Nó lấy khăn giấy lau tượng.

Nó nói: "*Bạn không có đủ hai tay, không ai lau sạch-sẽ cho bạn, mình lau cho bạn*". Nó quay lại hỏi ông: "*Tonton Tanguy, Tonton có biết tại sao tượng này không có đủ tay chân, có một chân..., và hai tay... có ai đó đập bẻ?*" Ông lắc đầu: "*Tonton không biết!*". Một chút yên lặng, giọng nó dí-dòm: "*Chắc lúc nhỏ chú tiểu này hay chơi nghịch, đánh nhau bị té gãy chân gãy tay, nên người ta làm ra tượng để răn đe bọn nhỏ như cháu đừng có đánh nhau?*" - "*Có lẽ như vậy!*" Ông trả lời. Cả hai cùng cười. Louis chào ông: "*Cháu phải vào chánh-điện tạ Phật. Ba mẹ cháu chỉ cho cháu nữa tiếng để thăm viếng các chú tiểu. Cháu để Tonton Tanguy làm việc.*"

Buổi chiều, Louis tìm đến ông chào tạm biệt. Đưa Louis ra xe. Cha mẹ Louis đang đứng cạnh xe chờ con. Ông chào hai người: "*Mong gặp ông bà và cháu Louis những kỳ lễ Phật tới*" - "*Chúng tôi ở cách đây xa lắm, trên ba trăm cây số...chỉ những ngày lễ Phật lớn chúng tôi mới đến chùa. Từ ngày gặp ông đến nay, cháu Louis cứ nhắc đến Tonton Tanguy, mong ngày lễ lớn đi chùa gặp Tonton. Nó nhắc đến ông như biết ông từ nhiều năm trước đó.*" Mẹ Louis nói, một tay vuốt đầu con trai.

Louis nhìn ông. Đôi mắt của Ly, con trai ông. Ông nhìn vào không gian mênh-mông, để tránh cái nhìn, cái nhìn quyền-luyện của thằng Ly chào chia tay ông mỗi mùa hè để về quê ngoại, xa nhau gần ba tháng. Ông muốn ôm Ly vào lòng...

Ông xin phép được chụp Louis một tấm hình lưu-niệm.

Louis đứng trước đầu xe. Thói quen của Ly ngày xưa cũng thích chụp hình trước đầu xe...chiếc xe sử dụng của một tên cướp có được!

Ông lấy máy điện-thoại đưa lên... tiếng hét của Louis nghe chói tai, đau đớn tận cùng ruột gan: "*Ba ơi! Mấy ngón tay của ba...đừng giết ba Tài của tôi!*"

Chiếc máy điện-thoại rơi xuống đất nằm cạnh Louis. Ông như thoáng thấy ngón tay cái và ngón tay trỏ của ông đang co giật trên nền đất. Cha mẹ Louis nâng con trai đứng lên, ngo-ngác? Nước mắt ông trào ra. Hai mắt của Louis cũng đầy nước mắt...

Ông ôm Louis vào lòng. Cha mẹ Louis nghe ông nức-nở: "*Ly, con trai yêu quý của ba!*" Mười ngón tay căng cứng của Louis cũng đan vào nhau vòng sau lưng ông. Rồi bàn tay Louis nhẹ nhẹ nắm lấy bàn tay chỉ còn lại ba ngón của ông. *Những người chứng-kiến nhìn nhau... không ai biết chuyện gì đã xảy ra?!*

**Nguyễn-dại-Thuật. Garges-les-Gonesse
Ile de France. Le 19/5/2025**

Quý Đạo Hữu

Quý vị Phật Tử ở Đức Quốc có thể cho mượn hội thiện, cúng dường chùa Khánh Anh Evry - Pháp Quốc mới qua trương mục

CHUA KHANH ANH (Rev.Le/Nguyen)

Konto - Nr.549.189.900

BLZ 250 700 24

Deutsche Bank-Hannover-Germany

IBAN : DE55 2507 0024 0549

Đến thăm viếng hơn 400 hộ gia đình của thôn Thịnh Bàn, Miến Điện đang sống cảnh màn trời chiếu đất, một chút lòng thương yêu đến từng gia đình và đóng góp xây 1 bồn chứa nước uống cho cả thôn.

Nhớ Thầy Minh Giác

(Fam. Bùi Dương xin tiễn Thầy Minh Giác viên tịch ngày 4 tháng 6, 2025. Nam Mô A Di Đà Phật)

Nhớ năm đó, gặp được Thầy con hỏi:

- **Phật Di Đà là Phật tổ Như Lai?**

Lần đầu, nên xin biết Phật là ai

Chỉ nghe đến Phật Thích Ca, Phật tổ...

Thầy hiền hậu cho con hình, cười mình ngộ:

Đây Phật Di Đà là tiếp dẫn đạo sư

Đón chúng ta với tất cả lòng từ

Khi ta lìa khỏi thế gian đây tranh đấu

Ngài như cha già đón mừng con yêu dấu

Đưa bàn tay tiếp dẫn, đón vỗ về

Khác Phật tổ, đặc đạo cạnh bờ đề

Còn gọi là Thích Ca Mâu Ni Phật...

Bao năm rồi, hình Phật con vẫn cất

Trong lòng mình với lời dạy của Thầy

Đời vô thường như sương nhẹ, bóng mây

Đừng cố chấp, hãy giữ theo chánh đạo

Nhớ Thầy đã chỉ dạy bằng thân giáo

Không ôm đồm, chỉ tĩnh lặng niệm tu

Liễu trạch pháp, tâm lành, tránh tu bu

Vào những chuyện đời thị phi, phức tạp

Dù rất thích nghe lời hay, học pháp

Giờ năm tháng phôi phai, khó đến Thầy

Mới tuần rồi, con nhận điện thư Thầy

Đáp đã nhận tên cầu an, siêu con gởi

Thầy chúc tinh tấn, mạnh khoẻ. Lòng phần khởi

Con nào biết chính Thầy không khoẻ, thân đau

Vẫn độ sinh giữa đời đời muôn màu

Đời ô hợp, vô thường còn rồi mất

Dù biết giờ Thầy an vui gặp Phật

Sao ngậm ngùi không ăn hết chén cơm

Sao vẫn chút lao xao, vẫn ôm đồm!

Giờ Thầy đến quê hương xưa cực lạc

Cùng thánh chúng bạn quen, bên Bồ Tát

Đầu thế gian tiếc trăng rụng sao rơi

Thầy đã độ sinh, Minh Giác trọn 1 đời

Thầy khuyên tỉnh thức, không mê ngủ

Biết buông bỏ, biết dừng, biết đã đủ

Hòa Lan, hui hắt hơi thu

Thầy dạy Minh Giác, chẳng mù mờ tu

Tiền Thầy về bến chân như

Gặp Phật, Bồ tát trong từ bi quang.

Chân Thuần AnNaDa

Purmerend - đầu tháng 6, 2025

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU
LA CONGRÉGATION BOUDDHIQUE VIETNAMIENNE UNIFIÉE EN EUROPE
THE UNIFIED VIETNAMESE BUDDHIST CONGREGATION IN EUROPE

Chùa Association Bouddhique **Khánh Anh**
Âu Châu, ngày 14/04/2025

THÔNG BẠCH PHẬT ĐẢN 2649, PL 2569-2025

Nam Mô Thị Hiện Dân Sanh Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật
Kính bạch chư tôn túc Hoà Thượng, Thượng Toạ, Ni
Trưởng, Ni Sư, chư Đại Đức Tăng Ni,

Kính thưa quý Đồng Hương Nam Nữ Phật Tử.

Kính thưa quý vị,

Mùa Trường Niệm Phật Dân Phật Lịch 2569 - Tây Lịch 2025, đã trở về trong lòng người con Phật năm châu thế giới. Một sự kiện trọng đại linh thiêng được diễn ra hằng năm giữa đất trời quang đăng trong sáng, với muôn hoa khoe sắc thắm tươi đầu xuân của đất trời cảnh vật Âu Châu.

Mùa Trường Niệm Phật Dân trở về là nhắc nhở chúng ta lời Tuyên Ngôn của Đức Phật, như trong kinh Pháp Hoa Phẩm Phương Tiện thứ hai nói rằng :

- Xá-Lợi-Phất ! Sao nói rằng các đức Phật Thế-Tôn chỉ do một sự nhân duyên lớn mà hiện ra đời ? Các đức Phật Thế-Tôn :

- Vì muốn cho chúng sanh khai tri kiến Phật để được thanh tịnh mà hiện ra nơi đời;

- Vì muốn chỉ tri kiến Phật cho chúng-sanh mà hiện ra nơi đời;

- Vì muốn cho chúng sanh tỏ ngộ tri kiến Phật mà hiện ra nơi đời;

- Vì muốn cho chúng sanh chứng vào đạo tri kiến Phật mà hiện ra nơi đời.

Và để chúng sanh tăng trưởng thêm lòng tin vững chắc về chận lý tuyệt đối của chúng hữu tình, Đức Phật thêm một lần minh định điều ấy, trong kinh Phạm Võng Phẩm Bồ Tát Tâm Địa rằng :

Đại chúng lòng nên tin chắc

Các người là Phật sẽ thành

Ta đây là Phật đã thành.

Đó là Đại Sư Nhân Duyên Đức Phật Thị Hiện Dân Sanh giữa cuộc đời, nhằm chỉ cho chúng sanh biết rằng : Chính mỗi tự thân đều có viên ngọc quý vô giá thường hằng bất biến, để chúng ta biết trân trọng giữ gìn chu đáo và làm sao để hiển lộ được viên ngọc vô giá ấy. Vì vậy Đức Phật đã dùng vô số phương tiện thiện xảo, để tuyên thuyết chánh pháp nhiệm mầu xuyên suốt 49 năm không một ngày ngừng nghỉ. Phương pháp tông quan là Tam Vô Lậu Học Giới Định Huệ là để tự tịnh kỳ thân, Lục Ba La Mật là để lợi lạc quần sanh.

Kính thưa quý vị,

Mùa Trường Niệm Phật Dân năm nay diễn ra tại Âu Châu, trong không khí lo lắng bất bình của người xứ Âu, bởi sự tồn đọng của cuộc chiến tranh giữa hai quốc gia trong lãnh thổ Âu Châu chưa có hồi kết thúc. Trung tuần tháng ba vừa qua, thế giới lại hứng chịu những cảnh động đất, đặc biệt tại xứ Myanmar thuộc vùng Đông Nam Á, bao nhiêu nhân mạng tiêu vong, khiến gia cảnh tan nát mất mát đớn đau, trong cuộc ly biệt bởi âm dương hai ngã. Những ngôi chùa mang tính lịch sử thiêng liêng của Phật Giáo đã đổ nát một cách thương đau. Đầu năm 2025 một trận hoả hoạn lớn tại tiểu bang Cali Hoa Kỳ tổn hao biết bao nhiêu tài sản cơ ngơi. Thiệt tại bao lạt thì rải rác đó đây trên thế giới nhân loại. Hậu đại dịch Covid 19 vẫn còn

đe dọa tính mạng nhân sinh, do bởi sự sinh trưởng những loại virus khác hoặc nặng hoặc nhẹ v.v...

Đứng như trong kinh Bát Đại Nhân Giác đức Phật dạy :

Thế gian vô thường,

Quốc độ nguy thuy.

Tử đại khổ không,

Ngũ âm vô ngã.

Sanh diệt biến dị,

Hư nguy vô chủ.

Tâm thị ác nguyên,

Hình vi tội tâu.

Kính thưa quý vị,

Thay mặt Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu, kêu gọi quý Tự Viện và chư Tăng Ni Phật Tử, chúng ta đón Mừng Đại Lễ Trường Niệm Phật Dân, trong sự trang nghiêm thanh tịnh, từ hình thức lẫn nội dung.

- Với hình thức thì trang nghiêm Lễ Đài với Kim Thân Tôn Tượng Dân Sanh một tay chỉ trời, một tay chỉ đất, phẩm vật tinh khiết thành kính cúng dường.

- Với nội dung thì tận tu tập bằng những thời tụng niệm, thiền quán, nếu có phương tiện thì phóng chư sanh loại, bỏ thí cúng dường bốn ân.

Bao nhiêu công đức cúng dường Đại Lễ Phật Dân đều hồi hướng nguyện cầu cho những cuộc chiến tranh quân sự sớm chấm dứt, những cuộc xung đột ý thức hệ tạm tiêu. Nguyên cho thiên tai bệnh dịch thời hoạt động lan truyền. Nguyên cho nhà nhà sum vầy hạnh phúc ấm no, người người ba nghiệp thân khẩu ý hằng thiện, luôn sống trong chánh niệm tỉnh thức, phát triển năng lực từ bi hỷ xả, chiếu toả trùm khắp vạn vật vũ trụ nhân sinh. Có như vậy, mới đúng ý nghĩa Trường Niệm An Đức Thị Hiện Dân Sanh của Đức Từ Phụ Thích Ca Mâu Ni.

Kính nguyện cầu Tam Bảo gia hộ quý Tự Viện Phật Sự Mùa Phật Dân Viên Thành.

Nguyên chúc chư tôn Hoà Thượng, Thượng Toạ, Ni Trưởng, Ni Sư, chư Đại Đức Tăng Ni một mùa An Cư Kiết Giới phước huệ trang nghiêm.

Nguyên chúc Đồng Hương Đồng Bào Phật Tử cùng thân bằng quyến thuộc luôn an lạc cát tường.

Nam Mô Lâm Tỳ Ni Viên Vô Ưu Thọ Hạ Thị Hiện Dân Sanh Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật

Hội Đồng Điều Hành

Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu

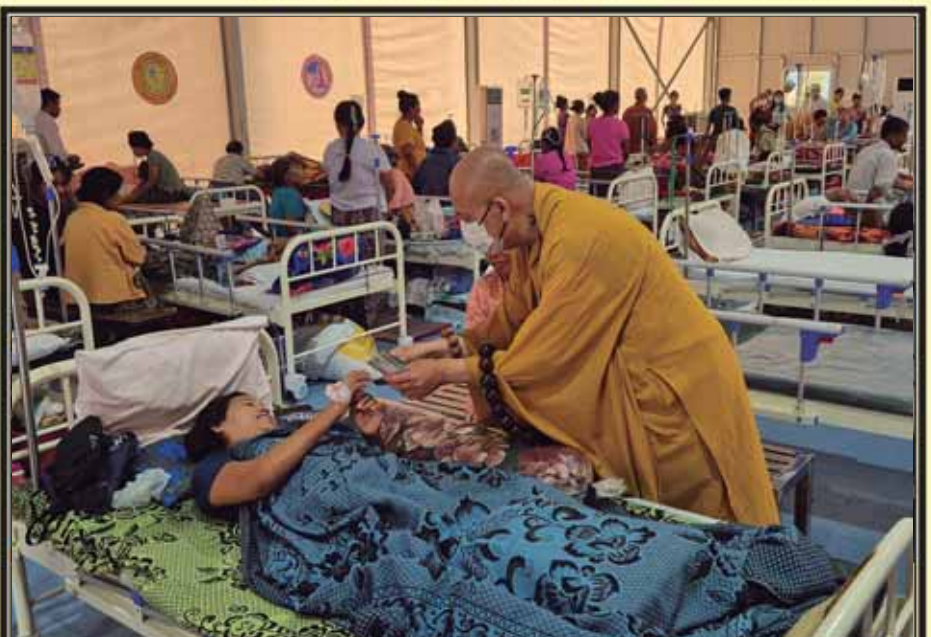
Đệ nhất Chủ Tịch

Đệ nhị Chủ Tịch

Hoà Thượng Thích Tánh Thiệt - Hoà Thượng Thích Như Điển

8, rue François Mauriac, 91000 Evry-Courcouronnes, France.

Tel: +33.1.64.93.55.56 - +33.7.70.07.33.99. E-mail: thichquangdao@khanhanh.fr

Viếng thăm hàng 100 nạn nhân động đất còn nằm trong bệnh viện tại Miến Điện.

Bà ơi ! Bà đang ở cõi nào ?

Khoảng năm 1981-1982, đời sống giáo viên cực kỳ khó khăn. Tôi quyết định đi xe đạp thồ để có tiền mua sữa cho con. Chiếc xe đạp để đi dạy hàng ngày được bổ sung thêm cái giỏ phía trước và cái yên nệm mút phía sau poóc-ba-ga cho khách ngồi... êm dít !

Mỗi sáng cứ 5h là tôi ra đứng trước kiệt 7 Hoàng Diệu (Đà Nẵng) để chờ khách. Khi trời bắt đầu sáng thì bỏ đường Hoàng Diệu - nơi gần trường đang dạy, rất dễ gặp học trò - chạy xuống đường Lý Tự Trọng hoặc Trần Cao Vân đứng đón khách. Có khách hay không thì 10h30 phải quay về nấu cơm ăn để chiều... lên lớp.

Một buổi sáng đang bon bon trên đường Trần Cao Vân trước chợ Lầu Đèn, chạy về nhà chuẩn bị đi dạy, thì có một bà cụ đáng rất nhà quê đón xe. Vừa mừng vừa lo. Mừng vì được một cuộc xe có thêm tiền. Lo vì sợ khách đi xa không về ăn cơm kịp để 12h30 vào dạy tiết 1. Tôi phanh xe và hỏi : - **Cụ đi mô.**

Bà cụ nói : - **Đầy xuống bến xe Vĩnh Trung mi lấy máy ?**

Thấy tuyến đường trùng với lộ trình về nhà của mình nên tôi nói : - **Đúng giá là một đồng rưỡi. Còn chữ cụ cho máy cũng được, cụ không có tiền thì con chờ giúp cụ một đoạn, con đang trên đường về.**

Bà cụ cười giờ hàm răng toàn... lợi và nói : - **Thằng ni đi thồ mà nói nghe vui hỷ !**

Nói xong bà cụ cúi xuống cầm đôi dép lão đã mòn lẹp. Hai cái gót đã thủng hai lỗ lớn bằng đồng bạc cào lưng. Cụ bỏ đôi dép vào giỏ xe của tôi và nói : - **Xuống bến xe mi nhớ nhắc Tao lấy đôi dép ni chờ không phải mi đợi Tao quên rồi lấy luôn nghe chưa !**

Tôi cười bảo : - **Cụ yên tâm. Con không mang dép bằng tay nên không lấy đôi dép ni mô !**

Lên xe chuyện qua chuyện lại mới biết bà ở Thanh Quýt (Điện Bàn) ra thăm, mang cho con trai đang làm công nhân ở cảng một hăng gạo vì nghe nói gạo mua tiêu chuẩn ăn không đủ, bữa nào cũng chửi lưng bụng mà đi làm. Còn bà thì biết tôi là thầy giáo cấp 3 đi xe thồ thêm ngoài giờ để mua sữa cho con. Nghe hoàn cảnh của nhau, cả hai bà cháu đều im lặng. Một chập tôi nghe bà ngồi sau chép miệng rồi nói : - **Rằng ai cũng khổ hết trơn rì hè !**

Đến bến xe Vĩnh Trung, tôi quay lại dặn : - **Cụ ngồi im, đừng lo, để con tìm xe Vĩnh Điện cho cụ đi. Bến xe đông sợ cụ tìm không ra.**

Tìm được xe đi Vĩnh Điện, tôi phanh xe đạp và nói với cụ : - **Cụ nhớ lấy đôi dép. Con chờ hộ cụ một đoạn thôi không lấy tiền.**

Bà trả lời : - **Thằng ni nói nghe được. Tao không trả tiền xe nhưng chờ Tao một xí.**

Ngày 27/5/2025, Phái đoàn GHPGVN Ấu Châu tiếp tục đi ủy lạo Ni Viện Trùng Kiên, Miến Điện.

Vừa nói cụ vừa lật lớp áo ngoài rồi mở cây ghim túi áo trong và lấy ra 3 đồng, đưa cho tôi.

Tôi nói : - **Con nói rồi. Con chờ giùm không lấy tiền xe.**

Cụ bảo : - **Tao cũng không trả tiền xe. Tao cũng không cho mi. Mi có chân có tay, có sức dài vai rộng mi làm mi ăn. Tiền ni Tao gửi mi đem về mua sữa cho cháu Tao. Mi không lấy Tao la làng là mi mót túi của Tao. Răng ? Nhận đi con, cho bà vui.**

Nói xong cụ nhét tiền vào túi áo của tôi rồi cấp nạch đôi dép lão đã mòn gót leo lên xe.

Lần đó tôi đứng khóc một mình giữa bến xe Vĩnh Trung cho đến khi chuyển xe đồ rời bến... chạy khuất !

Bà ơi. Bà đang ở cõi nào ?

Nay con có thể viết những bài báo nhận nhuận bút. Đứa cháu nhỏ thời đó nay đã là tiền sĩ làm giảng viên của một trường đại học danh tiếng. Nhưng có lẽ, cho đến lúc chia tay cuộc đời này con vẫn còn nợ bà...

Lê Thị

Quán sự chết... !!!

Đức Phật dạy chúng ta một pháp môn đặc biệt hữu dụng đó là thường xuyên quán về sự chết.

Đối với những người quá tham lam nhiều mưu mô và hay nóng tính. Hãy nghĩ rồi đến lúc mình sẽ phải chết và bỏ lại toàn bộ những gì mình đang có. Kể cả cái thân xác mà mình yêu quý nhất này, ngày đêm tính toán, mưu toan kiếm đủ thứ để chiều chuộng nó rồi khi chết cũng phải bỏ lại.

Không biết mình sẽ về đâu, với hai bàn tay trắng ra đi. Mù mịt tịt hồi không biết mình sẽ về cõi lành hay cõi dữ ?

"Ai rồi cũng sẽ chết, đến lúc sẽ đến mình, hãy thường xuyên suy niệm về cái

chết để chúng ta có sự buông bỏ tham sân si và ngã mạn hơn. Vì bởi đồng sinh ra làm người khi chết chỉ mạng theo nghiệp thiện hoặc bất thiện để làm vốn tái sinh lại mà thôi. Chúng ta muốn mình có phước hay vô phước để mang theo vào thế giới bên kia là tùy thuộc vào việc giúp chúng ta đang sống đầu tư vào khoản nào ? Tương lai chúng ta sẽ hưởng quả dài dài mà ta đã tạo !"

Nếu lúc sống mình chăm làm việc thiện, hiếu thảo Cha, Mẹ, giúp đỡ mọi người. Không làm các việc gian ác để kiếm lợi, tương lai chúng ta sẽ sinh vào các cõi lành an vui, hạnh phúc.

Còn ngược lại chúng ta vì tiền bạc, địa vị mà làm các việc gian ác thì chắc chắn khi chết mình sẽ đi vào các cõi ác để thọ lãnh.

Cần mong cho tất cả chúng sinh hãy tin hiểu nhận quả gieo nhân nào gặp quả đó để nương theo đó, tích lũy thật nhiều điều phước thiện cho bản thân. Từ bỏ các việc làm, lời nói xấu ác. Khi bài pháp quán niệm về sự chết này thành thực thì cũng là lúc chúng ta sẽ đạt được sự bình an thực sự ngay khi chúng ta còn sống. Niềm bình an này quả thật là vi diệu không thể nghĩ bàn. Nó vượt lên trên tất cả những của cải vật chất ái dục của thế gian này. Và ngay lúc đó bạn sẽ nhận ra à thì ra có một loại hạnh phúc và an bình mà không liên quan gì đến tiền bạc danh lợi của thế gian... !!!

Khuyết Danh

KHỐC NAM QUAN

Viễn ảnh mờ sương phía đại ngàn

Khởi lòng uất nghẹn cõi quan san

Cha ông đổ máu lo gìn giữ

Phân quốc tham tàn cổ phá tan

Một mảnh dư đồ ngày nhỏ lại

Tài nguyên đất nước mãi teo ngang

Hận phùng bán nước : "tàn dư đảng"

Mất ái Nam Quan nước Việt tàn !

VTD

Cúng dường Tôn tượng Thích Ca Mâu Ni thờ 2 bên Đại Điện

Phật tử : Pháp danh :

Địa chỉ hiện tại :

.....Tél : e-mail :

Xin phát tâm cúng dường tùy tâm :- Xin phát tâm cúng dường **1 tượng 250€**, có ghi tên dưới tượng :

Xin hồi hướng công đức pháp thí : **Cầu An** :

hay **Cầu Siêu** cho :

07/2025

Cúng dường đức tượng Quán Thế Âm Bồ Tát thờ trong tháp Quan Âm

Phật tử : Pháp danh :

Địa chỉ hiện tại :

.....tél : e-mail :

Xin phát tâm cúng dường tùy tâm : - Xin phát tâm cúng dường **1 tượng 100€**, có ghi tên dưới tượng :

Xin hồi hướng công đức pháp thí :

Cầu An :

hay **Cầu Siêu** cho :

07/2025

Cúng dường chư Tăng Ni An Cư Kiết Đông từ 8/12 đến 17/12/25

Phật tử : Pháp danh :

Địa chỉ hiện tại :

.....tél : e-mail :

Xin phát tâm cúng dường chư Tôn Đức trong 10 ngày An Cư Kiết Đông tại Chùa Khánh Anh Évry-Courcouronnes, Pháp số tịnh tài là :

Xin hồi hướng công đức pháp thí :

Cầu An :

hay **Cầu Siêu** cho :

07/2025

Cúng dường Đàn tràng Mạn Đà La cảnh giới Phật Dược Sư từ ngày 15-21/9/2025

Phật tử : Pháp danh :

Địa chỉ hiện tại :

.....Tél : e-mail :

Xin hồi hướng công đức pháp thí để **Cầu An** cho :

Cầu Siêu cho :

NOTA BENE : Pour les familles qui ne peuvent pas assister aux cérémonies pendant les 3 jours 6-7/ et 14/9/2025, la liste des ancêtres et des proches défunts vénérés à la pagode sera lue du lundi 8/8 au samedi 13/9/2025 à 19h30, après la Récitation du Sûtra de la Piété filiale.

Thực hiện Vườn An Dưỡng «Cảnh Tây Phương Tam Thánh» và 2 trụ biểu lễ đài

Nam Mô Đại Từ Đại Bi Quán Thế Âm Bồ Tát.

Kính bạch Chư Tôn Đức Tăng Ni,

Kính thưa Quý Thiện Hữu Phật Tử gần xa,

Sau mùa Phật Đản Phật lịch 2569, trong niềm hoan hỷ vô biên, chúng con đã bắt tay vào công trình vườn An Dưỡng «Tây Phương Tam Thánh» và hai trụ biểu lễ đài với ước nguyện kiến tạo một không gian trang nghiêm, cùng tiện ích cho mọi sinh hoạt.

Ngày 3/6/2025, anh Ngân - nghệ nhân đã đến chùa để bắt đầu khảo sát thị công. Ban đầu, mình định làm hệ thống mái che di động (store). Nhưng khi tính toán kỹ với kỹ sư và nhà bán thiết bị, họ không đảm bảo an toàn. Vì khi gặp mưa gió lớn hay gió lốc bất ngờ, dù mái có thể tự thu vào, vẫn có rủi ro... Do vậy, cả kỹ sư và phía bán hàng đều không khuyến khích và không chịu bán.

Trước tình hình đó, anh Ngân - tuy không có bằng kỹ sư - nhưng là người có tay nghề, đã từng làm cho nhiều chùa và cả chùa mình, nên anh nói với Nguyên Lộc/con: «Con là cư sĩ, không phải kỹ sư, nhưng con làm bằng cái tâm và kinh nghiệm của mình, Con sẽ làm được. Mình không dùng mái di động nữa, mà dô mái bê tông luôn, có cô lầu, đẹp và hợp với kiến trúc chùa mình hơn.»

Nghe vậy, Nguyên Lộc/con đồng ý. Việc làm mái bê tông này tuy công phu hơn nhưng yên tâm về lâu dài, nên kính mong quý Ngài và quý Phật tử hoan hỷ.

Một tháng trôi qua, với sự chung tay của các nghệ nhân và Phật tử, hai trụ biểu đã hình thành cốt sắt bê tông, phân chân móng của cảnh vườn Tây Phương Tam Thánh cũng đã được khởi công. Hiện tại, do công việc gia đình, anh Ngân đã trở về Đức. Anh hứa sẽ sắp xếp trở lại chùa để cố gắng hoàn thiện hai trụ biểu trước lễ Vu Lan, còn phần mái sẽ tiếp tục thực hiện vào tháng 9 hoặc tháng 10 tới.

Riêng cảnh phù điêu Tây Phương Tam Thánh, hiện đang thương lượng với nghệ nhân. Giá dự kiến là 42.000 USD, dù chưa ký hợp đồng, nhưng mẫu đã được tạo hình cho mình xem rồi, rất đẹp và trang nghiêm. Đây là công trình tuy đơn sơ nhưng mang ý nghĩa rất sâu sắc: là nơi lễ bái, là cảnh tâm linh để mọi người hướng về Tam Bảo, cầu nguyện cho thân nhân, người còn cũng như người đã khuất.

Vì thế, Nguyên Lộc/con mạn phép viết thư này, xin được thông tin đến quý Thiện Hữu Phật Tử xa gần, nêu quý vị phát tâm hỗ trợ Tài-Lực, góp phần làm cho chùa mỗi ngày thêm trang nghiêm, đạo tràng thêm âm cúng, thì xin cảm niệm công đức vô lượng.

Thực hiện Vườn An Dưỡng «Cảnh Tây Phương Tam Thánh» và 2 trụ biểu lễ đài tại chùa Vạn Hạnh, Nantes - Pháp Quốc.

Mọi sự đóng góp dù ít hay nhiều đều là tâm lòng vàng quý giá, Nguyên Lộc/con xin trân trọng ghi nhận và dành lễ tri ân.

Nguyễn cầu :

Chư Tôn Đức Tăng Ni : Pháp thể khinh an, Phật sự viên thành.

Quý Phật tử và gia quyến : Thân tâm thường lạc, Bồ-đề kiên cố, sở nguyện tùy tâm.

Kính cần,

Tỳ Kheo Thích Nguyên Lộc

• Quý vị phát tâm hộ trì xin chuyển vào trương mục :

ACBO Pagode VAN HANH

IBAN : FR76 1027 8361 3400 0120 1930 195

BIC : CMCIFR2A

• Hoặc gửi tịnh tài cùng đường về địa chỉ : **PAGODE VAN HANH**, 3 rue du Souvenir Français, 44800 Saint-Herblain (France).

• Hoặc liên lạc qua điện thoại : Nguyên Lộc **+33 652 447 448**.

Construction du Jardin de sérénité «Paysage des Trois Saints de l'Ouest» et des deux piliers

Hommage au Bodhisattva Avalokiteshvara de la Grande Bienveillance et de la Grande compassion

Chers Très Vénérables et Vénérables du Sangha,

Chers amis et fidèles Bouddhistes,

Après la célébration de la fête du Vesak - l'anniversaire du Bouddha - du calendrier bouddhiste 2569, dans une joie immense, nous avons commencé la construction du Jardin de sérénité «Paysage des Trois Saints de l'Ouest» et des deux piliers, avec le souhait de créer un espace solennel, pratique et adapté aux activités de la pagode.

Le 3 juin 2025, Ngân, un artiste talentueux et reconnu, est venu à la pagode pour commencer l'étude détaillée de la construction. Initialement, nous avions prévu de construire un store entre les deux piliers. Mais après des calculs techniques approfondis, l'ingénieur et le fournisseur de stores ne se sentaient pas assez confiants pour garantir la sécurité du système. En effet, en cas de fortes pluies ou de tempêtes soudaines, même si le toit se rétracte automatiquement, un risque subsiste...

Face à ce désengagement à la dernière minute, Ngân, notre ami artiste avec des compétences acquises par expérience et des constructions reconnues dans de nombreuses pagodes, notamment la porte d'entrée de notre pagode Van Hanh, m'a donc déclaré : «Je suis un artiste et non un ingénieur, mais je mènerai à bien ce projet avec mon cœur et mon expérience. Nous ne construisons plus de toit mobile, mais un toit en béton avec de belles tours et en harmonie avec l'architecture de notre pagode.»

Après réflexion, et convaincu par le professionnalisme et le dévouement de l'artiste, j'ai accepté sa proposition. Bien que la construction d'un toit en béton soit plus complexe, elle assure une sécurité et une sûreté à long terme. J'espère sincèrement que vous, Vénérables et fidèles bouddhistes, accueillerez ce choix avec bienveillance.

(tiếp theo trang 31)

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU
LA CONGREGATION BOUDDHIQUE VIETNAMIENNE UNIFIÉE EN EUROPE
THE UNIFIED VIETNAMESE BUDDHIST CONGREGATION IN EUROPE
Chùa Association Bouddhique **Khánh Anh**

Evry-Courcouronnes, ngày 15/5/2025

THƯ CẢM TẠ

Được sự Ủng hộ cứu trợ Nạn nhân thiên tai động đất tại Cố Đô Mandalay Miến Điện

Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật

Nam Mô Đại Từ Đại Bi Tâm Thanh Cứu Khổ Cứu Nạn
Linh Cảm Ứng Quán Thế Âm Bồ Tát

Kính bạch chư Tôn Hoà Thượng, Thượng Toạ, Ni Trưởng, Ni Sư, chư Đại Đức Tăng Ni

Kính thưa quý Đồng Hương Đồng Bào Phật Tử

Kính bạch Quý Ngài

Kính thưa Quý Vị.

Trong những cơn động đất tại Cố đô Mandalay của Miến Điện. Cũng trong mấy tháng vừa qua Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội đã thừa hành sự chỉ đạo của Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu, đề dứng ra vận động kêu gọi góp phần cứu trợ từ chư Tôn Đức Tăng Ni, quý Phật Tử và các Tự Viện. Tổng số tịnh tài thu được là **64.610,80€**.

Thượng Toạ Thích Quảng Đạo Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội và Thượng Toạ Thích Hạnh Tấn Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Hoàng Pháp do Giáo Hội cử đi đến Cố đô Mandalay, Miến Điện cùng với huynh đệ Đại Đức Thích Diệu Đàm và quý Phật tử tại chùa Quan Âm tại Mandalay đã đến tận nơi phát quà cho từng nơi.

Ngày 26/5/2025 : 30.225€50 (130.600.000 tiền Miến).

1/- Trường Khổng Giáo : 6.944€44 (30.000.000 tiền Miến).

2/- Chùa Hưng Thiện : 2.314€81 (10.000.000 tiền Miến).

3/- Chùa Quan Âm : 2.314€81 (10.000.000 tiền Miến).

4/- Chùa Miao Wa Di : 1.157€40 (5.000.000 tiền Miến).

5/- Thôn Thịnh Bàn : 9.398€14 (40.600.000 tiền Miến).

6/- Hỗ trợ đào giếng nước : 2.314€81 (10.000.000 tiền Miến).

7/- Bệnh viện chấn thương chỉnh hình : 5.787€04 (25.000.000 tiền Miến).

Ngày 27/5/2025 : 14.027€80 (60.600.000 tiền Miến).

1/- 14 hộ dân thôn Khâm : 1.643€51 (7.100.000 tiền Miến).

2/- Chùa Hưng Trùng Kiến : 462€96 (2.000.000 tiền Miến).

3/- Tăng Ni chủng học viện : 7.870€37 (34.000.000 t. Miến).

4/- 27 hộ dân thôn Đồng Liễu : 1.736€11 (7.500.000 Miến)

5/- Chùa Kim Đa Yến : 2.314€81 (10.000.000 tiền Miến).

Ngày 28/5/2025 : 10.227€08 (235.380.000 tiền Miến).

1/- Thôn Ta Đa : 4.675€92 (20.200.000 tiền Miến).

2/- Chùa Tam Gian : 3.009€26 (13.000.000 tiền Miến).

3/- Tịnh Minh Thiền Tự : 2.314€81 (10.000.000 tiền Miến).

4/- Tiền xe khứ hồi : 227€79 (984.000 tiền Miến).

Tổng cộng trong 3 ngày đi Ủy lạo là **54.487.04€** (235.384.000 tiền Miến).

Nay Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội chân thành cảm tạ ân đức của Chư Tôn Hoà Thượng, Thượng Toạ, quý Ni Trưởng, Ni Sư, chư Đại Đức Tăng Ni cùng các Tự Viện và quý Đồng Hương Đồng Bào Phật tử đã nhiệt thành ủng hộ trong công cuộc cứu trợ thiên tai động đất tại Cố đô Mandalay, Miến Điện.

Cầu nguyện hồng ân Tam Bảo Cứu Khổ Quán Thế Âm từ bi gia hộ cho người dân Miến Điện có mái ấm gia đình, ấm no hạnh phúc, gia đạo bình an, mây cát tường ứng hiện, che chở dân lành được cuộc sống an hoà thành thoi.

Kính nguyện chúc chư Tôn Thiền Đức Tăng Ni Phật sự viên thành, quý đồng hương đồng bào Phật tử, gia gia hưng thịnh, người người bình an, cuộc sống hạnh phúc an lạc.

Nam Mô Công Đức Lâm Bồ Tát ma ha tát.

Thay Mặt Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội GHPGVNTN Âu Châu

Tổng Vụ Trưởng

Tỳ Kheo Thích Quảng Đạo

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU
LA CONGREGATION BOUDDHIQUE VIETNAMIENNE UNIFIÉE EN EUROPE
THE UNIFIED VIETNAMESE BUDDHIST CONGREGATION IN EUROPE
Chùa Association Bouddhique **Khánh Anh**

Evry-Courcouronnes, le 15/07/2025

LETTE DE REMERCIEMENT

Soutien et Secours aux sinistrés du tremblement de terre à Mandalay, au Myanmar

Hommage au Bouddha Shakyamuni

Hommage au Bodhisattva Avalokiteshvara de la Grande Bienveillance et de la Grande Compassion

Chers Très Vénérables et Vénérables du Sangha,

Chers compatriotes et fidèles bouddhistes,

Mesdames et Messieurs,

Mandalay, l'ancienne capitale royale de Myanmar (Birmanie) a été ravagée par de nombreux tremblements de terre. Durant ces derniers mois, le Comité "Charité sociale", sous la direction du Conseil Exécutif de la Congrégation Bouddhique Vietnam Unifiée en Europe, a sollicité votre soutien et votre contribution. Le montant total des dons des moines et nonnes, des fidèles bouddhistes, des monastères et des pagodes est de **64.610,80€**.

Le Conseil Exécutif a confié la mission de remise des aides sur place, à Mandalay au Myanmar (Birmanie), au Vénérable Thích Quảng Đạo - responsable Comité "Charité sociale", au Vénérable Thích Hạnh Tấn - responsable du Comité de l'enseignement du Dharma, et à la délégation de la pagode Quan Âm à Mandalay, représentée par le Vénérable Thích Diệu Đàm comme suit :

Le 26/5/2025 : 30.225€50 (130.600.000 en devise Myanmar, Kyat).

1/- Ecole Khổng Giáo : 6.944€44 (30.000.000 Kyat).

2/- Pagode Hưng Thiện : 2.314€81 (10.000.000 Kyat).

3/- Pagode Quan Âm : 2.314€81 (10.000.000 Kyat).

4/- Pagode Miao Wa Di : 1.157€40 (5.000.000 Kyat).

5/- Village Thịnh Bàn : 9.398€14 (40.600.000 Kyat).

6/- Construction de puits : 2.314€81 (10.000.000 Kyat).

7/- Hôpital orthopédique : 5.787€04 (25.000.000 Kyat).

Le 27/5/2025 : 14.027€80 (60.600.000 Kyat).

1/- 14 familles au village Khâm : 1.643€51 (7.100.000 Kyat).

2/- Pagode Hưng Trùng Kiến : 462€96 (2.000.000 Kyat).

3/- Monastères : 7.870€37 (34.000.000 Kyat).

4/- 27 familles au village Đồng Liễu : 1.736€11 (7.500.000 Kyat).

5/- Pagode Kim Đa Yến : 2.314€81 (10.000.000 Kyat).

Le 28/5/2025 : 10.227€08 (235.380.000 Kyat).

1/- Village Ta Đa : 4.675€92 (20.200.000 Kyat).

2/- Pagode Tam Gian : 3.009€26 (13.000.000 Kyat).

3/- Monastère Tịnh Minh : 2.314€81 (10.000.000 Kyat).

4/- Transports : 227€79 (984.000 Kyat).

Le montant total des aides remises en 3 jours est de **54.487.04€** (235.384.000 Kyat).

Le Comité "Charité sociale" remercie sincèrement des Très Vénérables et Vénérables du Sangha, des compatriotes, des fidèles bouddhistes, des monastères et des pagodes, qui ont contribué avec générosité à la mission de secours des sinistrés des tremblements de terre de Mandalay, à Myanmar.

Nam Mô Avalokiteshvara, le Bodhisattva de la Grande Compassion, Sauveur de la souffrance et du désastre, nous implorons votre compassion et bénédiction pour que le peuple birman puisse avoir une vie sereine, le bonheur et la paix, et soit sous la protection des Trois Joyaux.

Nous souhaitons aux Très Vénérables et Vénérables la bonne santé et la réussite dans vos œuvres bouddhiques; à tous les compatriotes, aux fidèles bouddhistes, ainsi qu'à vos familles et proches, la prospérité, le bien être et le bonheur.

Namo Bodhisattva du Mérite.

Pour le Comité de la charité sociale

Le responsable

Bhikkhu Thích Quảng Đạo

8 Rue François Mauriac, 91000 Evry-Courcouronnes - FRANCE.
Tél : 01.64.93.55.56 - 07.70.07.33.99. E-mail : thichquangdao@khanhanh.fr

Chuyến đi Miến Điện vôi vàng

Những lời huyền kỳ của Đức Thế Tôn về một thời đại đen tối của quả địa cầu đã dần hướng đến sự diệt tận của nó cứ thay nhau xuất hiện trong vài năm vừa qua ! Đặc biệt năm nay, thiên tai nhân họa liên tiếp xảy ra làm lòng người bàng hoàng. Trong những sự kiện đó, cơn động đất tại cố đô Mandalay của Miến Điện làm cho hàng chục vạn người trở nên người vô gia cư, những tự viện bị đổ sập, Tăng Ni cùng người dân phải nhập viện vì bị các kiến trúc đè sập, có người đã bị mất đi chân, tay, thậm chí cả sinh mạng.

Đứng trước thảm họa như thế, lòng người xót xa, nhìn cảnh người mà tự hội nghiệp quả của mình bao giờ sẽ đến và đến dưới dạng nào. Nhờ đó mà tâm từ của hàng Phật tử được kích thích, tâm hỗ trợ "lá lành đùm lá rách" được nâng cao. Nhiều phái đoàn từ các Quốc gia trên thế giới đã tham gia công tác xoa dịu nỗi đau của người dân Miến. Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Áu Châu cũng đã gấp rút ra văn thư kêu gọi sự đóng góp của người con Phật cũng như các tự viện trong Giáo Hội cũng đã góp sức để đưa số tiền là **64.610€80** về cho Thượng Tọa Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội Thượng Tọa Thích Quảng Đạo để lên đường sang Miến cứu trợ.

Thượng Tọa Thích Quảng Đạo đã mời Thượng Tọa Thích Hạnh Tân Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Hoàng Pháp của Giáo Hội cùng đi. Thế là hai vị coi lại lịch trình các Phật sự, dời dời các thời gian các cuộc hẹn và chương trình định trước để cuối cùng có thể cùng bay đến thủ đô Yangon của Miến Điện vào ngày 24/5/2025. Máy bay đã đáp vào trưa ngày 25/5/2025, Đại Đức Diệu Đàm đã đón hai vị từ phi trường đưa về chùa Quan Âm gần tháp Shrevagon linh thiêng để nghỉ ngơi dùng trưa sau đó ra đánh lễ tháp. Tối hôm đó, hành trình phái đoàn chư Tăng đi cứu trợ bắt đầu lúc 19h30 với chuyến xe bus. Sáng hôm sau xe đến bãi Mandalay lúc 5h00 và mọi người được Đại Đức Diệu Ngộ đón đưa về ngôi chùa của sư phụ mình tạo dựng.

Ngày 26/5/2025. Sau khi rửa mặt ăn sáng, mọi người đã đi hai chiếc xe nhà với biển ngữ cứu trợ bằng tiếng Việt và tiếng Miến, đến trường Không Giáo. Ngôi trường bốn tầng lầu là nơi đào tạo cho thế hệ trẻ mấy mươi năm giờ chỉ còn một bãi đất bằng ! Vì chúng tôi đến khá trễ nên những tàn tích của ngôi trường bị sụp đổ đã được dọn sạch. Rất may mắn là chỉ có hai giáo viên bị gãy chân phải cưa hẳn và đã được nối chân giả ở Đài Loan do trường đài thọ. Sau đó chúng tôi đã tiếp tục đi viếng thăm các ngôi chùa Hưng Thiện, Quán Âm, Ni viện Miao Wa Di. Sau bữa cơm trưa chúng tôi tiếp tục đến thăm viếng hơn bốn trăm hộ gia đình của thôn Thịnh Bàn đang sống cảnh màn trời chiếu đất, để gửi chút lòng thương yêu cho từng gia đình và đóng góp xây

một bồn chứa nước uống cho cả thôn. Cũng như đi thăm hàng trăm vị còn nằm trong bệnh viện chấn thương chính hình.

Ngày 27/5/2025, chuyến cứu trợ được tiếp tục với những ngôi chùa Trùng Kiên, chùa Kim Đa Yến, Tăng Ni chúng học viện (một ngôi chùa theo Nam Truyền mà không nhớ tên tiếng Miến.) Chuyến đi dân đoàn đến một khu có rất nhiều những thất và tự viện nhỏ bị đổ nát với hàng trăm Tăng Ni sống tạm trong những chòi lá vừa dựng lên. Ngoài ra phái đoàn đã uỷ lạo cho hai thôn nhỏ ở tận miền quê sâu xa : Thôn Khâm và thôn Đồng Liễu.

Ngày 28/5/2025, phái đoàn uỷ lạo cho thôn Ta Đa và hai chùa Tam Gian và Tịnh Minh Thiên Tự.

Ngày 29/5/2025, sau khi dùng cơm sáng Đại Đức Diệu Đàm đã đưa hai Thượng Tọa về lại Yangon để lấy chuyến bay chiều tối về lại Châu Âu.

Mặc dầu chuyến đi rất ngắn nhưng ấn tượng để lại đậm dạt trong lòng người con Phật, khi nhìn thấy những cảnh tang thương đổ nát, những gia đình phải sống chen chúc trong căn lều vai chạt hẹp, những ngôi tự viện đổ nát và những tôn tượng bị thiệt hại v.v...

Giáo Hội đã đưa được **55.000€** đến xứ Miến làm xoa dịu bớt vết thương lòng của nhiều người dân Miến và chư Tăng Ni nơi này. Nguyên công đức cũng được làm từ thiện của các Phật tử và các tự viện được Tam Bảo chứng minh và chư thiên hộ trì cho mọi người được khỏi các nghiệp thiện lành, được sống lâu, được sức khỏe tốt và mọi việc làm đều được hanh thông.

Nam Mô Công Đức Lâm Bồ Tát Ma Ha Tát.

Une expédition précipitée en Birmanie

Ces dernières années, les prophéties sacrées du Bouddha sur un âge sombre de la terre, s'acheminant peu à peu vers sa destruction, ont apparu les unes après les autres ! Cette année en particulier, les catastrophes naturelles et humaines se sont succédé, bouleversant la population. Parmi ces événements, le tremblement de terre qui a frappé l'ancienne capitale birmane, Mandalay, a laissé des centaines de milliers de personnes sans abri, des monastères se sont effondrés, des moines et des nonnes, ainsi que des habitants, ont été hospitalisés, certains ont perdu des jambes, des bras, voire la vie.

Devant une telle tragédie, les gens attristés observent la scène en se demandant quand surgira leur karma et sous quelle apparence ? Dès lors, la compassion des bouddhistes est éveillée, et l'esprit de solidarité «des feuilles saines couvrent les feuilles déchirées» se voit renforcé. De nombreuses délégations du monde entier ont participé aux aides pour soulager la souffrance du peuple

birman. La Congrégation Bouddhique Vietnamienne Unifiée en Europe a rapidement publié une lettre appelant les bouddhistes et les monastères à contribuer aux efforts de secours. Un montant de **64 610,80 €** a été remis au Vénérable Thich Quang Dao, Directeur général du Département Général de la Charité Sociale, pour se rendre au Myanmar afin d'apporter de l'aide.

Le Vénérable Thich Quang Dao a invité le Vénérable Thich Hanh Tan, Directeur général du Département de l'Enseignement du Dharma de la Congrégation, à l'accompagner. Ils ont donc revu leur planning des activités bouddhistes, modifié leurs rendez-vous et leurs programmes afin de pouvoir s'envoler pour la capitale birmane, Yangon, le 24 mai 2025. L'avion a atterri à midi le 25 mai 2025. Le Vénérable Diệu Đàm est venu les chercher à l'aéroport et les a conduits à la pagode Quan Am, près du stupa sacré de Shrevagon, pour se reposer, déjeuner, puis aller prier au stupa. Le soir même, le bus de la délégation des moines et de nonnes est parti à 19h30 pour secourir les sinistrés.

Le lendemain matin 26 mai 2025, un bus arriva à Mandalay à 5h et tout le monde fut pris en charge par le Vénérable Diệu Ngộ et conduit à la pagode construite par son maître. Après avoir pris le petit-déjeuner, nous nous sommes rendus à l'école confucéenne en deux voitures privées arborant des banderoles de secours en vietnamien et en birman. L'école de quatre étages, qui avait été un lieu de formation pour la jeune génération pendant des décennies, n'était plus qu'un champ plat ! Comme nous sommes arrivés assez tard, les ruines de l'école effondrée avaient déjà été déblayées. Avec chance, seuls deux enseignants avaient les jambes cassées, amputées et remplacées par des prothèses à Taïwan, grâce au soutien de l'école. Après cela, nous avons continué à visiter les pagodes de Hưng Thiện, Quán Âm et le monastère Miao Wa Di. Après le déjeuner, nous avons continué à visiter plus de quatre cents foyers du village de Thịnh Bàn vivant en plein air, afin de témoigner un peu d'affection à chaque famille et de contribuer à la construction d'un réservoir d'eau potable pour tout le village. Nous avons également rendu visite à des centaines de personnes hospitalisées à l'hôpital de traumatologie orthopédique.

Le 27 mai 2025, le secours s'est poursuivi par la visite des pagodes Trùng Kiên, Kim Đa Yến et le monastère Theravada (dont j'ai oublié son nom en birman). L'expédition a conduit le groupe dans une région abritant de nombreux petits temples et monastères en ruines, où des centaines de moines et de nonnes vivent temporairement dans des huttes nouvellement construites. De plus, la délégation a apporté son aide à deux petits villages reculés : Kham et Dong Lieu.

(xem tiếp theo trang 39)

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU
LA CONGRÉGATION BOUDDHIQUE VIETNAMIENNE UNIFIÉE EN EUROPE
THE UNIFIED VIETNAMESE BUDDHIST CONGREGATION IN EUROPE

Chùa Association Bouddhique **Khánh Anh**

Evry-Courcouronnes, ngày 15/7/2025

THƯ MỜI

Tham Dự Đàn Tràng Mạn Đà La Cảnh Giới Phật Dược Sư

từ ngày Chủ nhật 15/9/2025 đến Chủ nhật 21/9/2025

Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật.

Nam Mô Đông Phương Giáo Chủ Mãn Nguyệt Từ Dung Tịnh
Tiêu Tai Diên Thọ Dược Sư Lưu Ly Quang Vương Phật.

Nam Mô Dược Sư Hội Thượng Phật Bồ Tát ma ha tát.

Kính bạch chư Tôn Đức Tăng Ni

Kính thưa quý Đồng Hương Phật Tử

Những năm tháng gần đây, bệnh tật đầy dẫy bao phủ xung quanh đời sống con người chúng ta thật nhiều, bởi nhiều nguyên nhân yếu tố khách quan bên ngoài và những yếu tố chủ quan nội tại. Nhưng cho dù ở khía cạnh chủ hay khách, nội hay ngoại, tất cả đều không vượt ngoài đạo lý nhân quả.

Do vậy, người con Phật nên vâng lời đức Phật dạy :
Tạo ra những nhân lành thiện pháp công đức, nhờ những nhân thiện tốt đẹp, sẽ nâng đỡ đời sống trong hiện tại cũng như tương lai, với thành tựu những kết quả tốt đẹp mà đời người thường mong ước. Và một trong những Nhân Lành thù thắng, ấy chính là sự thực hành Phật Pháp, đặc biệt những Pháp có khả năng chuyển hóa những mầm mống tham sân si thành năng lực từ bi hỷ xả.

Chùa Khánh Anh Đại Tự sẽ hội đủ thiện duyên, được sự hứa khả của chư Tôn Đức Tăng Đoàn của Geshe Naranpa Penpa CHOPHEL, Geshe Naranpa Lobsang KHEDUP, Geshe Naranpa Choeny GYALTSOK, Geshe Naranpa Jampa CHOPHEL, Vénérable Palden TSULTRIM, Vénérable Lobsang DAWA của Tu Viện KUN PHEN LIN-TERRE DU CŒUR, Chủ tịch Geshe Naranpa, do Tenzin Penpa ở Pháp Phật Giáo Tây Tạng giới thiệu, sẽ quang lâm về Bổn Tự Khánh Anh từ ngày 15/9/2025 đến 21/9/2025 thiết lập Đàn tràng DƯỢC SƯ MẠN ĐÀ LA, một phương pháp hành trì tu tập Mật Tông Kim Cương Thừa của Phật Giáo Tây Tạng. Nhằm mục đích cầu bệnh tật tiêu trừ, nạn chương tiêu khiển, phước thọ tăng trưởng và quan trọng hơn hết là tăng trưởng hạt giống bồ đề tâm.

Để đàn tràng Dược Sư Mạn Đà La thành tựu viên mãn, công đức bất khả tư nghĩ và sở cầu như ý. Thành tâm kính thỉnh chư Tôn Đức Tăng Ni và kính mời quý Đồng Hương Phật Tử hoan hỷ về tham dự và đồng nhất tâm hộ niệm, hữu cầu tất ứng, ý phát bồ đề tâm, đồng lợi lạc quần sanh, đồng thành Phật đạo.

Chương trình Đàn Tràng Dược Sư Mạn Đà La sẽ gởi sau.

Chiều ngày chủ nhật lúc **16h30 ngày 21/9/2025**, Chư Tăng Tây Tạng sẽ làm lễ phá hủy cát Dược Sư Mạn Đà La và phát cát Mạn Đà La cho quý Phật Tử. Lúc **17h00**, phái đoàn chư Tăng Ni và Phật Tử đi kinh hành từ Đại Tự Khánh Anh Evry-Courcouronnes xuống đến dòng sông Seine cạnh Đại tự làm lễ Hồi Hưởng và Pháp Giải Mạn Đà La. Cát Dược Sư Mạn Đà La sẽ được rải xuống dòng sông Seine để cúng dường chư Long Vương và các chúng hữu tình.

Trân Trọng Kính Mời

Tm. Bổn Tự

Kính thư,

Tỳ Kheo Thích Quảng Đạo

8 rue François Mauriac, 91000 Evry-Courcouronnes, France.
Tél: 01.64.93.55.56-07.70.07.33.99, mail: thichquangdao@khanhanh.fr

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU
LA CONGRÉGATION BOUDDHIQUE VIETNAMIENNE UNIFIÉE EN EUROPE
THE UNIFIED VIETNAMESE BUDDHIST CONGREGATION IN EUROPE

Chùa Association Bouddhique **Khánh Anh**

Evry-Courcouronnes, le 15/7/2025

INVITATION

Participation à la réalisation du Mandala Paysage de La Terre Pure de l'Est du Bouddha de la Médecine du dimanche 15 au dimanche 21/9/2025.

Hommage au Bouddha Shakyamuni

Hommage au Bouddha de la Médecine, Maître de la Terre Pure de l'Est

Hommage aux Bouddhas et Bodhisattvas de la Médecine de la Terre Pure de l'Est

Chers Très Vénérables et Vénérables du Sangha,
Chers compatriotes et fidèles bouddhistes,

Ces dernières années, nos vies sont menacées par de nombreuses maladies, développées et propagées activement par divers facteurs externes et internes. Mais qu'elles soient d'origine interne ou externe, rien n'échappe à "la loi de cause à effet".

C'est pourquoi, nous, les fidèles bouddhistes, devons suivre les enseignements du Bouddha : *initier et accomplir des bonnes actions et méritoires. En conséquence, nous aurions une meilleure vie, dès le présent et dans le futur, selon nos souhaits. L'une des meilleures causes de bienfaisance est la pratique du bouddhisme, en particulier du Dharma, qui a la capacité de transformer les graines de l'avidité, de la colère et de l'ignorance en graines de compassion, de joie et d'équanimité.*

La pagode Khánh Anh Evry, grâce aux conditions favorables, accueillera les Vénérables Geshe Naranpa Penpa CHOPHEL, Geshe Naranpa Lobsang KHEDUP, Geshe Naranpa Choeny GYALTSOK, Geshe Naranpa Jampa CHOPHEL ; le Vénérable Palden TSULTRIM ; le Vénérable Lobsang DAWA du monastère KUN PHEN LIN-TERRE DU CŒUR ; le Président Geshe Naranpa, introduit par Tenzin Penpa, moine bouddhiste tibétain en France. Ces Vénérables seront présents à la pagode Khánh Anh Evry du 15 au 21/9/2025 pour réaliser un Mandala représentant un Paysage du royaume du Bouddha de la Médecine.

Le Mandala de Médecine est une méthode de pratique du Tantra Vajrayana du bouddhisme tibétain. Son objectif est de prier pour l'élimination des maladies, le surpassement des obstacles, l'accroissement des bénédictions et de la longévité, et surtout, l'amplification du développement de l'esprit de Bodhicitta.

Pour que la réalisation du Mandala du Paysage de la Terre Pure de l'Est du Bouddha de la Médecine soit pleinement accomplie et méritoire, nous invitons sincèrement les Vénérables moines et nonnes, ainsi que les fidèles bouddhistes, à participer activement à l'événement et à s'unir pour réciter les noms des Bouddhas pour que nos souhaits soient exaucés. Ensemble, faisons le vœu de développer notre esprit de Bodhicitta, de dédier les effets des bonnes actions et méritoires à tous les êtres, et d'atteindre le Nirvana.

Le programme détaillé du Mandala vous sera communiqué ultérieurement.

Dimanche 21/9/2025 à 16h30, les Vénérables tibétains procéderont à la cérémonie de destruction du Mandala. Le sable qui en résulte sera distribué aux présents. À 17h, une délégation de moines, de nonnes et de bouddhistes partira de la pagode Khánh Anh Evry vers la Seine. Une cérémonie de dédicace y sera tenue et le sable du Mandala y sera dispersé en offrandes aux Rois Dragons et à tous êtres vivants.

Bien cordialement.

Responsable de la pagode Khánh Anh

Bikkhu Thích Quảng Đạo

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU
CONGRÉGATION BOUDDHIQUE VIETNAMIENNE UNIFIÉE EN EUROPE
THE UNIFIED VIETNAMESE BUDDHIST CONGREGATION IN EUROPE

Chùa Association Bouddhique **Khánh Anh** Evry-Courcouronnes, ngày 15/7/2025

Tham Dự Ngày Di Sản Văn Hóa Âu Châu vào 3 ngày 19-20-21.9.2025

Nam Mô Bồ Sư Thích Ca Mâu Ni Phật

Kính bạch chư Tôn Đức Tăng Ni

Kính thưa quý Đồng Hương Phật Tử

Nước Pháp một trong những quốc gia tại Âu Châu có niềm tự hào và tôn trọng những Di sản Văn hóa cổ kim phong phú, vì vậy hằng năm trên khắp lãnh thổ nước Pháp, đều tổ chức ngày lễ gọi là Di Sản Văn Hóa Âu Châu. Ngày Lễ này được bắt nguồn từ năm 1984 do Ông Jack Lang Cựu Bộ Văn Hóa Pháp mở các công trình thường không mở cửa cho công chúng tham quan. Sự kiện này đã được Hội Đồng Châu Âu mở rộng và biến thành một sự kiện Ngày Di Sản Văn Hóa Âu Châu từ năm 1995. Nhằm nâng cao nhận thức về Di Sản Văn Hóa, khuyến khích sự tham gia của cộng đồng, duy trì sự hiểu biết chung về lịch sử và văn hóa đa dạng tại Âu Châu.

Theo đó, Đại Tự Khánh Anh tại Evry-Courcouronnes đã góp phần trong ngày Di Sản Văn Hóa Âu Châu, và xin được giới thiệu vài nét đặc trưng về Văn Hóa Phật Giáo Việt Nam. Do vậy, chùa sẽ mở cửa chào đón cộng đồng trong 3 ngày 19-20-21 tháng 9 năm 2025.

Thứ Sáu, ngày 19/09/2025 :

+ Sáng 10 giờ Ngày Di Sản Văn Hóa (các em học sinh).

+ Tối 20 giờ 21 giờ 30 thuyết giảng của Thượng Tọa Thích Hạnh Tấn

Chương trình như sau :

Thứ Bảy, ngày 20/09/2025 :

+ Sáng 9 giờ đến 9h45, chương trình văn nghệ.

+ Sáng 10 giờ đến 11 giờ 30, chương trình nghi lễ và thuyết giảng của Thượng Tọa Thích Hạnh Tấn ở Đức Quốc.

+ Ủng hộ các gian hàng ẩm thực có phát hành tại chùa.

+ Chiều 14 giờ đến 16 giờ, chương trình nghi lễ về Mạn Đà La và thuyết giảng của Quý Thầy Tây Tạng.

Chủ Nhật, ngày 21/09/2025 :

+ Sáng 9 giờ 30, chương trình văn nghệ.

+ Sáng 11 giờ lễ Cầu siêu cầu an hàng tuần.

+ Ủng hộ các gian hàng ẩm thực có phát hành tại chùa.

+ Chiều 14 giờ đến 15 giờ 30, chương trình nghi lễ và thuyết giảng của về Mạn Đà La và thuyết giảng của Quý Thầy Tây Tạng.

+ Chiều 16 giờ 30 đến 18 giờ 30, chương trình buổi lễ hủ và đi rải cát Mạn Đà La tại sông Seine.

Thay mặt Bồ Sư Khánh Anh kính thỉnh chư Tôn Đức Tăng Ni và kính mời quý đồng hương nam nữ Phật Tử, đồng tham gia và góp phần cho Ngày Di Sản Văn Hóa Âu Châu ngày thêm phong phú và giá trị ý nghĩa chung cho cộng đồng Âu Châu.

Sự hiện diện của chư Tôn Đức Tăng Ni và quý đồng hương Phật Tử, nói lên sự thành tựu cũng như đóng góp to lớn trong Ngày Di sản Văn Hóa Âu Châu.

Kính chúc quý Ngài và quý vị luôn gặt hái những điều tốt đẹp nhất trong cuộc đời.

Trân Trọng Kính Mời. Tm. Bồ Sư.

Kính thư, **Tỳ Kheo Thích Quảng Đạo**

Nam Mô A Di Đà Phật

Kính gửi chư Tôn Hoà Thượng, chư Thượng Tọa, Đại Đức Tăng,

Quý Ni Trưởng, Ni Sư và chư Đại Đức Ni,

Cùng quý đồng hương Phật Tử xa gần,

Thời gian thấm thoát như thời đưa, kể từ ngày Tôn Sư của chúng con/chúng tôi lìa cõi thế cho đến nay mới đó mà đã tròn **12 năm (2013-2025)** và Ngày Hỷ Kỳ năm nay cũng sắp về. Chúng con/chúng tôi dự định làm lễ tưởng niệm Ân Sư của chúng con/chúng tôi, cố Hoà Thượng Thích Minh Tâm, khai sơn Khánh Anh lương tự tại Bagneux và Evry-Courcouronnes, Pháp Quốc vào lúc :

10:30 sáng ngày 13.9.2025 (Thứ bảy).

Vậy xin cung kính thỉnh mời chư Tôn Đức Tăng Ni và Quý đồng hương Phật Tử xa gần dành thời gian ít nhiều về chùa Khánh Anh tại Evry-Courcouronnes để tham dự lễ cầu nguyện cũng như tưởng nhớ đến bậc Ân Sư đã dày công giáo dưỡng và đã khai thông dòng mạch pháp lưu tại trời Tây này.

Kính nguyện chư Tôn Đức Tăng Ni và Quý Đồng Hương Phật Tử luôn được vô lượng an lạc, cát tường như ý.

Nam Mô Hoan Hỷ Tạng Bồ Tát Ma Ha Tát.

Kính nguyện. Trụ Trì Đại Tự Khánh Anh Evry-Courcouronnes

Tỳ Kheo Thích Quảng Đạo cùng tử chúng

Journées européennes du patrimoine les 19-20- 21 septembre 2025

Namo Bouddha Sakyamuni

Chers Très Vénérables et Vénérables,
Chers compatriotes, amis et fidèles
bouddhistes,

La France est l'un des pays européens qui a une fierté et un grand respect pour son riche patrimoine culturel, ancien comme moderne. C'est pourquoi, chaque année, sur l'ensemble du territoire, est célébrée une fête appelée Journées européennes du patrimoine. Cette célébration remonte à 1984, lorsqu'elle fut initiée par Jack Lang, alors ministre de la Culture, qui ouvrit au public des sites habituellement fermés. L'événement fut ensuite élargi par le Conseil de l'Europe en 1995 pour devenir les Journées européennes du patrimoine culturel, avec pour objectif de sensibiliser à l'importance du patrimoine, encourager la participation citoyenne et promouvoir une compréhension partagée de l'histoire et de la diversité culturelle en Europe.

Ainsi, la grande pagode Khánh Anh à Evry-Courcouronnes a contribué aux Journées Européennes du Patrimoine Culturel et souhaite présenter quelques caractéristiques de la culture bouddhique vietnamienne. À cette occasion, la pagode ouvrira ses portes au public durant trois jours, les 19, 20 et 21 septembre 2025.

Au programme :

Vendredi 19 septembre 2025 :

+ 10h : Les Journées Européennes du Patrimoine pour les écoles.

+ 20h à 21h30 le Vénérable Thích Hạnh Tấn

Samedi 20 septembre 2025 :

+ 9h à 9h45 : Spectacle musical et culturel.

+ 10h à 11h30 : Rituel et enseignement bouddhiste par le Vénérable Thích Hạnh Tấn venu de l'Allemagne.

+ Vente sur place des plats végétariens.

+ De 14h à 16h00 : Rituel sur le mandala et enseignement bouddhiste par les Vénérables Tibétains.

Dimanche 21 septembre 2025 :

+ 9h30 : Spectacle musical et culturel.

+ 11h : Prières hebdomadaires

+ Vente sur place des plats végétariens.

+ De 14h à 15h30 : Rituel sur le mandala et enseignement bouddhiste par les Vénérables Tibétains.

+ De 16h30 à 18h30 : Cérémonie de destruction du Mandala et dispersion de sable sur la Seine.

Au nom de la Pagode Khánh Anh, nous invitons respectueusement les Très Vénérables, Vénérables, Moines et Nonnes, ainsi que tous les compatriotes, amis et fidèles bouddhistes à participer et contribuer à rendre les Journées Européennes du Patrimoine Culturel plus enrichissantes et significatives pour l'ensemble de la communauté européenne.

Votre présence témoignera de grandes réalisations et contributions aux Journées européennes du patrimoine culturel.

Nous vous souhaitons tout le meilleur dans la vie.

Cordialement

Au nom de la pagode
Bikkhu Thích Quảng Đạo

Tuệ Sỹ - Đôi mắt ướt tuổi vàng khung trời hội cũ

Bùi Giáng, một thi sĩ lạ lùng và kỳ vĩ, từng được Thầy Tuệ Sỹ trích dẫn thơ của ông vào tác phẩm *Tô Đông Pha, Những Phương Trời Viễn Mộng*.

Ngược lại, Bùi Giáng cũng đã từng phân tích, bình luận, đánh giá thơ của tri âm tri kỷ mình, Thầy Tuệ Sỹ, một *Bồ Tát, một trí giả thông tuệ, bậc chân tu lỗi lạc, uyên thâm*.

*** Ở trọng đời, sao tránh được, dù mình chẳng cố tình đâu, vậy mà cũng đôi khi mắc lỗi.

Mắc lỗi, phạm lỗi, ngoài công khai, đường hoàng xin lỗi, mình còn có thể sám hối bằng nhiều cách, một trong những kiểu sám hối ấy, là tự mình, kể lại câu chuyện mà mình mắc sai lầm ở trong. Tỉ như chuyện này của Bùi Giáng, ông kể hoài kể huy, khi có dịp.

Bữa nọ, *Thầy Tuệ Sỹ* đọc cho Bùi Giáng nghe hai câu thơ chữ Hán Thầy làm :

*Thâm dạ phong phiêu nghiệp ảnh tùy
Hiện tiền vị liễu lạc hoa phi.*

Dịch ra là :

*Đêm khuya gió thổi đùa bóng nghiệp
Trước mắt làm liễu lạc hoa bay.*

Rồi Thầy nói, làm sao tiếp cho hai câu, để nên một bài tứ tuyệt. Bùi Giáng gheo, tôi đề nghị, nhờ ni cô Trí Hải tiếp giùm. Thầy Tuệ Sỹ nghe xong thì ngượng ngượng, rầy : *đừng nên giỡn đùa như thế.*

Thấy vậy, *Bùi Giáng* năn nỉ, thôi, Thầy đừng có bực mình nữa, rồi làm hai câu nối vào :

*Phiêu bồng tâm sự tân toan lệ
Trí Hải du tâm trúc loạn ty.*

Dịch ra là :

*Tâm sự lang lang, dòng lệ khổ
Hỗ thẹn với biển trí vì chưa thấu đắc
được, rừng trúc rối như tơ.*

Chẳng nói chẳng rằng, hai bữa sau, *Thầy Tuệ Sỹ* lại đưa tiếp cho Bùi Giáng, một bài thơ có ba khổ, lúc đưa cho Bùi Giáng xem, bài thơ chưa có tựa đề :

*Đôi mắt ướt tuổi vàng cung trời hội cũ
Áo màu xanh không xanh mãi trên đồi hoang*

*Phút vội vã bỗng thấy mình du thủ
Thấp đèn khuya ngồi kể chuyện trăng tàn
Từ núi lạnh đến biển im muôn thuở
Đinh đá này và hạt muối đỏ chưa tan
Cười với nắng một ngày sao chóng thế
Nay mùa đông mai mùa hạ buồn chăng
Đếm tóc bạc tuổi đời chưa đủ
Bụi đường dài gót mồi đi quanh
Giờ ngó lại bốn vách tường ù rù
Suối nguồn xa ngược nước xuôi ngàn.*

Bùi Giáng vừa lướt qua đã rụng rời tay chân, hồn phi phách tán, khiếp vía đến mắt ăn mắt ngủ.

Phát hoảng, Bùi Giáng nói với Thầy : *này đại sư, ông mau mà gác hết lại chuyện viết sách của ông đi, rồi làm ơn, làm thơ tiếp nhiều cho. Kẻo nên thì ca Việt Nam này sẽ mất đi một thiên tài như ông thì uổng của lắm lắm.*

*** Cô giáo dạy tôi môn lý luận văn học, vẫn cứ tâm tặc với tôi hoài, không gì thích bằng, đọc bài của một nhà thơ cảm nhận về thơ của một nhà thơ khác.

Tôi cũng đồng ý với cô Dư Khánh điều ấy, bởi, nhà lý luận phê bình ấy mà, ngoài trái tim, họ còn có cái đầu rất bền. Cái đầu ấy, chứa đủ thứ lý luận, chứa đủ mọi lý trí để mà mổ xẻ bẻ gãy, để mà vạch tìm đến tận các ngõ ngách, các lối dẫn vào thơ, mù mờ hay đóng kín tới đâu. Đọc bài của họ, hay thì hay rồi đây, nhưng dù muốn dù không, nó vẫn là cuộc phẫu thuật, thậm chí, cuộc đại phẫu thuật. Người đọc, vốn không quen những bắt bẻ với thơ, những vạch lá tìm sâu với thơ, sẽ cảm thấy mất đi niềm hào hứng.

Còn nhà thơ đọc thơ của bạn thơ, họ gần như chỉ xử dụng trái tim. Họ phiêu bồng, lang thang cùng bài thơ ấy. Thậm chí, họ dựa vào nhau, cùng đi nhau, chấp cánh vào trời mơ, không cần biết đến tha nhân, không thiết tha gì đến những hiện thực cơm áo gạo tiền. Họ thường thức thơ bằng chủ quan và trái tim nặng tình của họ.

*** Bùi Giáng đọc thơ, ngắt giọng như thế này : *Đôi mắt ướt tuổi vàng / cung trời / hội cũ.*

Ông nói, ngắt giọng như vậy, mới thấy được cái trang trọng dị thường

của hoài niệm. Ông hỏi, hoài niệm gì ? Rồi trả lời : *cung trời hội cũ.*

Tiếp theo, ông hỏi tới tập : *Đôi mắt ướt ? Đôi mắt của ai ? Vì sao ướt ? Vì lệ trào hay vì quá long lanh ?*

Hỏi xong, chẳng thấy ai trả lời, ông bèn quay ra to nhỏ, thi sĩ xuất chúng ấy mà, họ hay có những phong thái lạ thường lắm, họ nói rất ít mà nói rất nhiều. Họ nói rất nhiều mà lại chẳng thấy gì hết. Họ nói cho họ mà như nói cả cho mọi người. Nói cho mọi người mà lại chẳng bận tâm gì về chuyện thiên hạ có nghe hay không. Vui buồn của họ chẳng giống với vui buồn của chúng ta. Nền trách họ, sẽ là lệch lạc hết cả.

Ta tưởng họ kiêu ngạo. Ta tưởng họ tàn nhẫn. Ta tưởng họ u sầu. Lắm hết. Bởi vì, đôi mắt họ, tượng đang nhìn ở ngay đây, nhưng đâu họ, tư tưởng họ, đã miên man trong cõi mộng thần di, hồn dịch.

Quay lại bài thơ, Bùi Giáng giảng tiếp, khi thi sĩ nói không rõ, là bởi vì họ muốn giữ một khoảng trống phóng nhiệm (*nghĩa là tự do, để tùy, không xen vào*), vắng lặng cho thơ. Thà hờ cho chúng ta nghĩ hai, ba lời. Có thể là đôi mắt thi nhân. Có thể là đôi mắt giai nhân.

Phóng nhiệm và vắng lặng, là thứ rất cần thiết cho thơ.

*** Bùi Giáng qua câu thứ hai : *Áo màu xanh không xanh mãi trên đồi hoang.*

Vẫn một kiểu thắc mắc tới tấp, y vậy : *Áo nào màu xanh ? Màu xanh màu chàm của cô gái Mán gái Mường, gái núi nọ xưa kia băng rừng và thi nhân đã ngẫu nhiên một lần nhìn đắm đuối ?*

Rồi như sợ bạn đọc rầy mình hớ hớ, Bùi Giáng đính chính : *Tôi nói*

Ngày 27/5/2025, Phái đoàn GHPGVNTN Úc Châu tiếp đón chư tăng Ni sư Phật giáo Việt Nam từ Mỹ, Úc, và các quốc gia khác về thăm và giảng pháp tại Úc Châu, tháng 05 năm 2025.

không sai sự thật mấy đâu. Tuệ Sĩ xưa kia ở Lào. Cha mẹ ông là kiều cư trên đất Thượng Lào Trung Việt. Mẹ ông thỉnh thoảng về Sài Gòn, đem quà cho ông là đôi dép, chiếc khăn quàng.

Bùi Giáng vẫn cứ hỏi như thế, sau mỗi dòng thơ : *Phút vội vã bỗng thấy mình du thủ / Thấp đèn khuya ngồi kể chuyện trăng tàn. Minh là thân Bồ Tát, quanh năm kinh kệ trai chay, thế sao bỗng nhiên một phút vội vã lại dám làm thân du thủ ? Dám gác bỏ kệ kinh ? Dám mở cuộc thấp đèn khuya ngồi kể chuyện trăng tàn ?*

Rồi xúc động, rồi lại tự diễn giải bằng giọng cảm thấy ần ần, hồi hồi, như đã cô tình dồn một bậc đức cao vọng trọng vào cái lẽ rất đời thường, phạm tục : *Phải có nhìn thấy khuôn mặt khắc khổ chân tu của Tuệ Sĩ, mới kinh hoàng vì lời nói thâm thâm đơ đơ. Lời nói như ngân lên từ đáy sâu linh hồn tiền kiếp, từ một quê hương trên thượng du bao la, rừng núi gió sương canh chiếu nguyệt rung rinh trong đêm lạnh.*

*** Mỗi tình rộng, thả suốt biển non im lìm, lạnh lẽo. Một nếp u uân của lòng mình bơ vơ không gột rửa :

*Từ núi lạnh đến biển im muôn thuở
Đỉnh đá này và hạt muối đó chưa tan.*

Và hỏi : *Thi nhận đã mấy phen ngồi ngó trăng tàn ? Ngồi trên một đỉnh đá ? Bốn bề rừng thiêng giăng rộng ngút ngàn màu trắng xanh, tiếp giáp tới chân trời xa xôi đại hải ?*

Rồi tự trả lời : Đỉnh đá và hạt muối là hai chốn kết tụ tinh thể của núi và biển. Đỉnh đá quy tụ về, mọi hương màu trời mây rừng núi. Hạt muối chứa chất lượng hải hàm của trùng dương. Đó là cái bất tận của tâm tình dừng, dừng, giữa tuyết nguyệt phiêu du.

Một tiếng “*buồn chường*”, lơ lửng nửa như chất vấn, nửa như ngậm ngùi ta thán, diu về cả một khúc tâm thanh đoạn trường :

*Cười với nắng một ngày sao chóng thế
Nay mùa đông mai mùa hạ buồn chường.*

*** Vừa nhắc đến Kiều, là Bùi Giáng lấy luôn hai câu thơ : *Sen tàn cúc lại nở hoa / Sầu dài ngày ngắn đông đà sang xuân, trong cái đoạn Thúc Sinh về nhà mà nhớ Kiều quá chừng là nhớ, mang ghép vào với hai câu của Thầy Tuệ Sĩ trong khổ thơ thứ ba :*

*Sen tàn cúc lại nở hoa
Sầu dài ngày ngắn đông đà sang xuân
Đêm tóc bạc tuổi đời chưa đủ
Bụi đường dài gót mỗi đi quanh.*

Rồi Bùi Giáng dẫn, nhớ ngắt câu thơ khi đọc. Có ngắt, thì mới thấy được tiết điệu rạc rời như gót mỗi đi quanh : *Đêm tóc bạc / tuổi đời / chưa / đủ / Bụi đường dài / gót / mỗi / đi / quanh.*

Bây cách ngắt thơ xong, Bùi Giáng hỏi nữa. Là hỏi tác giả, nhưng không chờ tác giả trả lời, Bùi Giáng tự trả lời luôn. Một mình Bùi Giáng đóng hai vai. Bùi Giáng thích thể mã. Nên thơ Bùi Giáng, luôn là thơ mở,

thơ đối thoại. Không giống như một số nhà thơ khác, thích làm loại thơ tự sự, độc thoại, một mình, khép kín.

Dạy văn, các bạn biết không, là cũng hỏi tới tấp như thế đó. Dạy văn, không có nghĩa là giảng liên tu bất tận. Tất nhiên là trừ lúc cao hứng quá, giảng đến chỗ mà mình sướng quá, thì cũng đôi khi. Nhưng Thầy giỏi là Thầy buộc được trò, chúng phải tự giảng cho chúng nghe, bằng một loạt các câu hỏi thiết hay. Hỏi hay, đỡ mất thời gian. Hỏi hay, như bản tên vậy, buông ra là trúng hồng tâm, tránh được lan man, tránh lạc ra khỏi đề tài.

Như Bùi Giáng này giờ vậy đó.

Bùi Giáng hỏi như thế này : *Một tuổi đời chưa đủ ? Một tuổi xuân chưa vừa ? Một tuổi vàng sớm chấm dứt ? Một tuổi đã sớm từ già mọi yêu thương ?*

*Giờ ngó lại bốn vách tường ừ rừ
Suối nguồn xa / ngược nước / xuôi ngàn.*

*** Kết thúc, Bùi Giáng viết : *Bài thơ dừng lại. Dư âm bất tuyệt kéo dài trong đêm, lữ thứ khép mình trong bốn bức tường với nhật nhòa ừ rừ, ngục tù.*

Viết như Bùi Giáng ở trên, người ta kêu bằng luận, tức mở rộng vấn đề. Nhưng cũng chỉ mở rộng theo kiểu he hé, gợi ý, đó là hình ảnh, là tâm sự của lữ thứ trong bốn bức tường ừ rừ, ngục tù.

Cuối cùng, Bùi Giáng đánh giá : *Chỉ một bài thơ, Tuệ Sĩ đã trù lấp hết chân trời mới cũ Đường Thi Trung Hoa tới Siêu Thực Tây Phương.*

Nghĩa là, từ đông sang tây, nghĩa là, từ cổ điển đến hiện đại, chỉ bằng một bài thơ này thôi, Tuệ Sĩ đã trù lấp hết thảy.

Tất nhiên, đây là ý kiến riêng của Bùi Giáng. Qua đó mới thấy, tinh tri âm tri kỷ của họ có được là bởi, không chỉ kính trọng nhau, ở họ còn là lòng mến mộ nhau rất mực.

Mến mộ nhau rất mực, nghĩa là thương mến, nghĩa là ngưỡng mộ tài hoa nhau, ở mức cao nhất, có thể !

*** Ngày 24.11.2023, tôi cũng có viết một bài tưởng niệm Thầy Tuệ Sĩ khi nghe tin Thầy qua đời. Thâm thoát mà đã hơn ba tháng.

KHUNG TRỜI CŨ

*Đôi mắt ướt tuổi vàng cung trời hội cũ
Áo màu xanh không xanh mãi trên đồi hoang*

*Phút vội vã bỗng thấy mình du thủ
Thấp đèn khuya ngồi kể chuyện trăng tàn*

*Từ núi lạnh đến biển im muôn thuở
Đỉnh đá này và hạt muối đó chưa tan*

*Cười với nắng một ngày sao chóng thế
Nay mùa đông mai mùa hạ buồn chường*

*Đêm tóc bạc tuổi đời chưa đủ
Bụi đường dài gót mỗi đi quanh
Giờ ngó lại bốn vách tường ừ rừ*

Suối nguồn xa ngược nước xuôi ngàn.

Từ thời còn đi học, tôi đã thích lắm bài thơ *Khung Trời Cũ*. Thích, nhưng thú thực, cũng không rõ mình thích vì cái gì. Kiểu như, đọc lên, nghe êm êm, kiểu như, đọc lên, nghe rất thơ, thì thích vậy đó.

Khung Trời Cũ là một bài thơ trữ tình. Bài thơ là những cảm xúc, những suy tư, tâm tình của một vị thiên sư.

*** Giọng thơ, ngay từ đầu, chậm rãi, điềm tĩnh : *Đôi mắt ướt / tuổi vàng / cung trời hội cũ. Đọc lên, đừng không, tôi nhớ đến lời một bài hát của Trịnh Công Sơn, tuổi nào nhìn lá vàng ủa chiều nay.*

Cái màu vàng của lá, màu vàng của hoàng hôn, màu vàng của bụi đường quan san gió bụi, khi nào cũng dễ làm chúng ta ngậm ngùi. Nó là băng chúng của tháng ngày nối tiếp nhau qua, như bốn mùa, như tuổi đời đi qua, không sao cản lại được, không cách chi ngăn lại được.

Ở đây cũng xin nói thêm, có bản thơ ghi là “*khung*” trời hội cũ, nhưng theo thủ bút của Thầy để lại, thì đó là “*cung*”.

Khung, nghe gò bó, hạn hẹp. Còn cung, tương như, ai đang vung cọ, vẽ lên một nửa của vòng tròn, bao la, bát ngát trên vòm trời mệnh mông, rộng lớn.

Vậy “hội” là gì, “cung trời hội cũ” hiểu như thế nào cho đúng đây ?

Thưa, thơ không có đúng sai. Thơ, lại càng không cần phải hiểu cho rõ ràng, cho tỉ mỉ, cho chi tiết, cho đúng với tinh thần ban đầu của người viết. Làm thơ là chuyện của tác giả. Cảm nhận là việc của bạn đọc. Tác giả không có nghĩa vụ giải thích tất cả các thắc mắc của bạn đọc. Đến chỗ này, tôi chợt nhớ đến câu khẳng định của tiêu luận gia *Đặng Tiến : Thơ, là quyền uy tối thượng.*

“*Hội*” hiểu là hội ngộ, hiểu là hội tụ, được không ? Một dạng của quy tụ, của quay về, của tập hợp những người đồng chí hướng. Và tác giả, trong một ngày bình dị nhớ ra, Sự nhớ ra, tuổi bình đang ngày mờ vàng đi, sự nhớ ra, mỗi ngày mình đang mỗi xa dần những ngày vui thuở nao, thuở còn người mến thương người, thuở chung tay nhau, hết lòng xiết đường chánh đạo, vun đắp nguồn nhơn ái, từ bi.

Và mắt ướt nữa ? Mắt ướt vì cơn gió buốt đầu thu ? Mắt ướt vì lá vườn ai đốt khói ? Hay mắt ướt là bởi lòng hoài vọng cứ mãi sóng cuộn dâng ?

Chính vì tuổi rồi sẽ vàng, nên mới, một cảm thán tiếp theo : *Áo màu xanh không xanh mãi trên đồi hoang.*

Làm sao mà xanh hoài được chứ, áo cỏ cây, áo gió mây, áo muông thú, áo con người, áo thiên nhiên. Không xanh mãi, đó chính là quy luật.

Biết là quy luật, biết là không thể khác, vậy mà, cũng đã có lúc, động

kia nơi khỏe mắt, cũng đã có lúc, thấy mình như gấp gáp : *Phút vội vã bỗng thấy mình du thu.*

Đề rồi ngay lập tức, nghe lòng mình ân hận, nên, cần lắm một đêm : *Thắp đèn khuya ngời kể chuyện trăng tàn.*

Tuổi thì vàng, áo thì không xanh mãi, và, trắng kia sẽ rồi tàn. Tất cả, tất cả, đều là những vô thường, đến rồi đi, có rồi mất. Quy luật. ***

*Từ núi lạnh đến biển im muôn thuở
Đỉnh đá này và hạt muối đỏ chưa tan
Cười với nắng một ngày sao chóng thế
Nay mùa đông mai mùa hạ buồn chẳng.*

Núi thì cứ mãi cao vời, đỉnh đầu ngọn giá lạnh, Biển thì mãi trong lòng, hững hờ sa sô muối, chẳng tan. Chúng bên bi và kiên gan.

Chỉ mỗi ta, sao chóng thế, cười ngắn, nắng tàn. Và đông hạ, nay mai, đổi thay xoành xoạch.

Sau những thăng thót ấy, tác giả sửng sờ : *Buồn chẳng.*

*"Buồn chẳng" ở đây, là câu hỏi hay câu cảm ? Cả hai. Hỏi người, hỏi ta, rồi tự thú - buồn, buồn lắm. Sao mà không buồn cho được, khi, kiếp nhân sinh ngắn ngủi quá, quay đi quay lại, chưa đủ mộng tang bồng, thì, đã tận ! ****

*Đếm tóc bạc tuổi đời chưa đủ
Bụi đường dài gót mồi đi quanh
Giờ ngó lại bốn vách tường ứ rû
Suối rừng xa ngược nước xuôi ngàn.*

"Đếm tóc bạc" ở đây, là hình ảnh tượng trưng, ước lệ. Chưa đủ trăm năm mà tóc trắng đã vàng mây. Mà bụi đường mịt mù, mà gót mồi đi quanh. Quẩn quanh, bốn vách tường ứ rû.

Những động từ *"đếm, đi, ngó"*, những tính từ *"bạc, dài, mồi, ứ rû"*, chúng được xếp cạnh nhau, khiến thơ mang một nhịp đều, một nhịp buồn, vô tận.

Đời chưa đủ. Việc chưa xong. Còn bao dở dang. Còn bao ước vọng. Thì, đã : *Suối nguồn xa ngược nước xuôi ngàn.*

Muôn con nước đã hội tụ về, chờ xuôi ngàn - cung trời hội cũ !

*** Bài thơ thiết buồn. Đọc lên thôi, nghe cũng đã buồn, huống hồ phân tích, diễn giải, nỗi buồn nghe lại càng nhiều hơn lên.

Bài thơ cho ta hiểu thêm về Thầy Tuệ Sỹ, một đời không của nả tư riêng, không màng quyền cao chức trọng, lại càng không màng cái gọi là chùa lớn, chùa to. Chỉ với chiếc áo lam màu cũ kỹ, trong sạch, thanh cao, chỉ với căn phòng nhỏ, miệt mài viết sách, miệt mài suy tư, làm sao cho non nước, quê hương đáng thái bình, làm sao cho chúng sanh bớt khổ.

Cuộc đời Thầy, một cuộc đời của hiến tặng, cho đi.

Tôi viết bài này lúc kìm đồng hồ chỉ nhích hơn bốn giờ chiều nay, lúc đọc đầu tiên trên trang anh Trần Triết, và Vũ, nhẹ nhàng những câu chia xa. Biết là Thầy Tuệ Sỹ đã viên tịch.

Vậy mà, vẫn cảm giác như, đầu đầy, thấp thoáng - đôi mắt ướt, tuổi vàng, cung trời hội cũ !

của nữ sĩ Phạm Hiền Mây. Sài Gòn 2.3.2024

Thực hiện Vườn An Dưỡng «Cảnh Tây Phương Tam Thánh» và 2 trụ biểu lễ đài

(tiếp theo trang 23)

Un mois s'est écoulé. Grâce à la coopération de Ngàn et des fidèles bénévoles, la structure en fer et en béton des deux piliers est finie, et la construction des fondations du Jardin de sérénité *"Paysage des Trois Saints de l'Ouest"* a également commencé. Pour des raisons familiales, Ngàn est actuellement rentré en Allemagne. Il a promis de revenir à la pagode et fera de son mieux pour terminer la construction des deux piliers avant la fête de la Grande Piété Filiale - Vu Lan, et de la toiture en septembre ou en octobre.

Quant au relief représentant les *Trois Saints de l'Ouest*, un premier modèle a été présenté - magnifique et solennel. Le coût estimé est de 42.000 USD ; la négociation du contrat est en cours.

Ce projet, bien que modeste en apparence, porte une signification profonde : *C'est un lieu de culte, une scène spirituelle où chacun peut, retourner auprès des Trois Joyaux, prier pour ses proches - vivants ou défunts.*

C'est pourquoi, je me permets d'écrire cette lettre afin de vous informer. *Je vous remercie de votre contribution et votre soutien au projet, de quelque nature que ce soit,*

financièrement ou bénévolement. Je salue aussi votre immense mérite permettant à la pagode Van Hanh d'être encore plus solennelle et plus chaleureuse pour vous accueillir.

Nous vous souhaitons,

Aux Très Vénérables et Vénérables du Sangha : Santé et sérénité, œuvres bouddhiques accomplies ;

Aux amis et fidèles bouddhistes ainsi qu'à vos familles et vos proches : Corps et esprit sereins, Esprit de Bodhicitta solide, Santé en harmonie, Joie et bonheur.

Bien cordialement.

Bhikkhu Thích Nguyên Lộc.

• Pour nous soutenir, veuillez faire le virement bancaire sur le compte suivant :

ACBO Pagode VAN HANH

**IBAN : FR76 1027 8361 3400 0120
1930 195 BIC : CMCIFR2A**

• Ou envoyer votre don à **PAGODE VAN HANH**, 3 rue du Souvenir Français, 44800 Saint-Herblain (France).

• Ou nous contacter par téléphone : **Nguyên Lộc +33 6 52 44 74 48.**

Vào Chùa

Vào chùa để biết yêu thương

Vào chùa để biết con đường quy chân

Vào chùa gọi rứa tham, sân

Chấp tay nhìn Phật buông dần chấp mê.

Vào chùa là để trở về

Biết tâm và Phật không hề cách xa

Vào chùa để sống bao la

Ta và sanh chúng một nhà Như Lai.

Quay về sống giữa trần ai

Ba nghiệp thanh tịnh chùa ngay tại lòng

Đi chùa tập sống thông dong

Về đời phiên não hóa không nhẹ nhàng

Tâm an vạn sự đều an

A Di Đà Phật - Lạc bang đây là !

Như Nhiên - Th Thánh Tuệ

Vào ngày 28/5/2025, Phái đoàn GHPGVNTN Âu Châu đi ủy lạo chùa Tam Gian và chùa Tịnh Minh.

Mùa Vu Lan Báo Hiếu, tìm hiểu nghi lễ Bông Hồng Cài Áo của Phật Giáo Việt Nam

Dân tộc Việt Nam chúng ta tự ngàn xưa đã có những lễ nghi trong gia đình, phong tục tập quán ngoài xã hội, do tiền nhân sáng tạo như những phương pháp để dung hòa và hướng dẫn đời sống. Sau này các thế hệ nối tiếp, sưu tầm thêm nhiều nét đẹp của thế giới văn minh rồi điều chỉnh lại, bổ sung thêm cho thích hợp với thời đại, dùng làm khuôn vàng thước ngọc cho sinh hoạt hàng ngày. Những tập tục ấy đã lưu truyền qua nguồn văn học dân gian. Như ca dao, tục ngữ đã trở thành một bức thông điệp để xây dựng gia đình và phát huy xã hội. Đã đáp ứng cho con người vừa về mặt tình cảm vừa về mặt tâm linh. Những tập tục ấy được tư tưởng chuyển chở đi vào lòng người một cách tự nhiên, dần dà rồi trở thành một cái "Đạo". Như đạo thờ cúng Ông Bà chẳng hạn, ca dao Việt Nam ví von :

Công cha như núi Thái sơn

*Nghĩa mẹ như nước
trong nguồn chảy ra*

Một lòng thờ mẹ kính cha

Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con.

Tinh tự văn học ấy dần dà được gan lọc lại, phát huy thêm để trở thành những đề tài Giáo khoa dạy dỗ cho hậu sinh. Là một phân khoa rất quan trọng dùng để duy trì nề nếp, bảo vệ kỷ cương trong gia đình và góp phần vào công cuộc xây dựng sự an sinh và trật tự trong sinh hoạt của xã hội xưa nay.

Đến khi đạo Phật được du nhập vào Việt Nam, thì lại được người Việt chúng ta đón nhận một cách tích cực. Sớm dĩ đạo Phật có những yếu tố thuận lợi và nhanh chóng được nhiều người yêu chuộng, bởi đạo Phật có nhiều điểm tương hợp với tinh tự văn học và tín ngưỡng dân gian. Và dần dà phát triển theo một chiều hướng vừa dựa vào tâm tư tình cảm của người dân quê; đồng thời bắt chước theo những nét đa dạng của phong tục tập quán các nước văn minh trên thế giới. Từ đó, càng làm giàu có thêm cho nhan sắc cuộc đời, cho những cảm quan đã và đang đón nhận những tình cảm thiêng liêng, làm thăng hoa cho tâm hồn, làm đẹp thêm cuộc sống.

Nhận dịp lễ **Vu Lan Báo Hiếu**, xin tìm hiểu về **Lễ Bông Hồng Cài Áo**, một nghi thức hết sức đặc biệt bởi rất ít người Phật tử biết đến nguồn gốc. Thêm nữa là nguồn gốc của nghi thức này được giới Phật tử trẻ tuổi tại miền Nam Việt Nam sáng tạo và đưa vào nghi lễ về **"Tín Ngưỡng"** cách đây không lâu so với chiều dài sinh hoạt Tôn giáo. Cũng như sáng tạo này đã được nhiều vị Học giả Tiên bối trong Phật giáo tại Sài Gòn hoan hỷ chấp nhận.

Sự kiện ấy bắt nguồn từ... Vào đầu thập niên sáu mươi, khi thầy Nhất Hạnh qua du học ở Mỹ rồi thầy qua

Nhật thăm viếng. Gặp một ngày đặc biệt nhân **"Ngày Mẹ"** thầy ra phố với thầy Thiện An, được một cô sinh viên xin phép cài lên áo thầy một bông hoa. Sau đó thầy viết một đoạn văn có tựa đề là : **"Bông Hồng Cài Áo"**. Nội dung thầy giới thiệu về tục lệ cài bông hoa trên áo trong **"Ngày Mẹ"** của người Nhật. Và ca ngợi tình mẹ, cũng được mang một ý nghĩa như tâm lòng hiếu hạnh của người con.

Thầy kể :

Tây phương không có ngày Vu Lan nhưng cũng có Ngày Mẹ (Mother's Day) mừng mười tháng năm. Tôi nhà quê không biết cái tục ấy. Có một ngày tôi đi với thầy Thiện An tới nhà sách trong khu Ginza ở Đông Kinh, nửa đường gặp mấy người sinh viên Nhật, bạn của thầy Thiện An. Có một cô sinh viên hỏi nhớ thầy Thiện An một câu, rồi lấy trong sac ra một bông hoa cắm chướng màu trắng cài vào khuy áo trắng của tôi. Tôi lạ lùng, bỡ ngỡ, không biết cô làm gì, nhưng không dám hỏi, cô giữ vẻ tự nhiên, nghĩ rằng có một tục lệ chi đó. Sau khi họ nói chuyện xong, chúng tôi vào nhà sách, thầy Thiện An mới giảng cho tôi biết đó là Ngày Mẹ, theo tục lệ Tây phương. Nếu anh còn mẹ, anh sẽ được cài một bông hoa màu hồng trên áo, và anh sẽ tự hào được còn mẹ. Còn nếu anh mất mẹ, anh sẽ được cài trên áo một bông hoa trắng. Tôi nhìn lại bông hoa trắng trên áo mà bỗng thấy tủi thân. Tôi cũng mộ côi như bất cứ một đứa trẻ vô phúc khôn nạn nào ; chúng tôi không có cái tự hào được cài trên áo một bông hoa màu hồng. Người được hoa trắng sẽ thấy xót xa, nhớ thương không quên mẹ, dù người đã khuất. Người được hoa hồng sẽ thấy sung sướng nhớ rằng mình còn mẹ, và sẽ cố gắng để làm vui lòng mẹ, kéo một mai người khuất núi có phúc thọ cũng không còn kịp nữa. "Tôi thấy cái tục cài hoa đó đẹp và nghĩ rằng mình có thể bắt chước áp dụng trong ngày báo hiếu Vu Lan". (trích đoạn văn Bông Hồng Cài Áo của thầy Nhất Hạnh).

Đoạn văn này gợi về Sài Gòn và được giới Sinh viên và Học sinh đón nhận một cách nồng nhiệt. Họ sao chép và phổ biến rộng rãi trong nội bộ. Được nhà xuất bản Lá Bối in lần thứ nhất năm 1964, thầy Nhất Hạnh không giữ bản quyền nên mỗi năm nhà xuất bản đều in thêm và phát hành liên tiếp. Trong khi tiếp nhận được đoạn văn, thì đoàn Sinh viên Phật tử Sài Gòn đáp lời đề nghị của thầy, họ thực hiện ngay nghi thức Lễ **"Bông Hồng Cài Áo"** lần đầu tiên trong dịp Lễ Vu Lan tại chùa Xá Lợi Sài Gòn. Họ mời tất cả những người tham dự được cài lên áo một bông hoa. Người còn mẹ thì được cài một hoa màu hồng và người mất mẹ thì được cài một bông hoa màu trắng. Đến khoảng giữa thập niên sáu mươi, nhạc sĩ Phạm Thế Mỹ dựa theo ý văn của thầy Nhất Hạnh, phổ nên một ca khúc cùng với tựa đề **Bông Hồng Cài Áo**.

Được các Gia đình Phật tử tại miền Nam đón nhận và đưa vào nghi thức **Bông Hồng Cài Áo** trong các dịp lễ Vu Lan. (Cuộc thí nghiệm đầu tiên này được kết quả ngoài ý muốn của mọi người. Do đó mà giới trẻ cảm thấy rất hạnh diện và tự hào; người lớn cũng thấy an ủi khi được đón nhận Tâm Lòng Hiếu Hạnh).

Có lẽ nét độc đáo đầy sáng tạo của thầy Nhất Hạnh khi giải thích : **Ý niệm về mẹ và tình thương mẹ không phải là một "bổn phận" mà là một "nhu cầu"...** (như đói ăn, khát uống).

Mở đầu đoạn văn thầy viết :

- Ý niệm về mẹ thường không thể tách rời ý niệm về tình thương. Mà tình thương là một chất liệu ngọt ngào, êm dịu và cô nhiên là ngon lành. Con trẻ thiếu tình thương thì không lớn lên được. Người lớn thiếu tình thương thì cũng không "lớn" lên được (...)

Mẹ là một bầu trời thương yêu dịu ngọt, lâu quá mình đã bơi lội trong đó, sung sướng mà không hay, để hôm nay bừng tỉnh thì thấy đã mất rồi. Người nhà quê Việt nam họ thường ví von mẹ là một thứ chuối, một thứ xôi, một thứ đường ngọt dịu, người dân quê đã diễn tả được tình mẹ một cách vừa giản dị vừa đúng mức : Mẹ già như chuối ba hương. Như xôi nếp một, như đường mía lau (...)

Vì mẹ là nguồn gốc của tình thương, nên ý niệm mẹ lẫn trùm ý niệm thương yêu của Tôn giáo vốn cũng dạy về tình thương. Đạo Phật có đức Quan Thế Âm, tôn sùng dưới hình thức mẹ. Em bé vừa mở miệng khóc thì mẹ đã chạy tới bên nôi. Mẹ hiện ra như một Thiên thần dịu hiền làm tiêu tan khổ đau lo âu. Đạo Chúa có đức Mẹ, thánh nữ đồng trinh Maria. Trong tín ngưỡng bình dân Việt Nam có thánh mẫu Liễu Hạnh, cũng dưới hình thức mẹ. Bởi vì chỉ cần nghe đến danh từ mẹ, ta đã thấy lòng đầy tràn ngập yêu thương rồi. Mà từ yêu thương đi tới tín ngưỡng và hành động thì không xa chỉ mấy bước (...)

Thương mẹ không phải là một "bổn phận" mà thương mẹ là một cái gì rất tự nhiên. Như đói thì ăn khát thì uống nước (...)

Và tôi muốn nhắc anh : mẹ là chuối, là xôi, là đường, là mật, là ngọt ngào, là tình thương. Để anh đừng quên. Để chị đừng quên. Để em đừng quên. Quên là một lỗi lớn : Cũng không phải là lỗi nữa, mà là một sự thiệt thòi. Mà tôi không muốn anh chị thiệt thòi, vô tình mà thiệt thòi, khờ dại mà bị thiệt thòi. Tôi xin cài vào túi áo anh một bông hoa hồng : để mẹ và anh sẽ sung sướng, sẽ được sống trong ý thức tình thương bất diệt. Và ngày mai mẹ mất, anh sẽ không hối hận, đau lòng, tiếc rằng anh không có mẹ (...)

Đó là điệp khúc tôi muốn ca hát cho anh nghe hôm nay. Và anh hãy ca, chị hãy ca, em hãy ca cho cuộc đời đừng chìm trong vô tâm và quên lãng. Đóa hoa màu hồng tôi cài trên áo anh rồi đây. Anh hãy sung sướng đi (trích nhiều đoạn trong bài văn đã dẫn), (xem tiếp theo trang 36)

Mơ ước bình thường

Cô bạn tôi bị tê xe hồi chiều, ban đầu trông có vẻ bình thường. Một lúc sau thì choáng váng. Khi được đưa vào bệnh viện Chợ Rẫy thì bác sĩ cho biết là bị xuất huyết não, phải giải phẫu ngay tức khắc.

Giải phẫu xong, cô được đưa vào nằm ở tầng thứ hai. Nghe nội đến tầng lầu này ở bệnh viện Chợ Rẫy thì phần đông đều nghĩ đến những chuyện ít may mắn, có vào, khó ra. Lúc tôi bước vào căn phòng này, cái cảm giác đầu tiên là khó thở, với hai dây giường bệnh yểu được làm phẫu thuật xong. Hầu hết đều không được lành lặn bình thường và nằm bất động.

Cô bạn của tôi là một trong những cái xác không hồn đó. Đầu cao trực, trên người được đắp một chiếc áo bệnh viện màu xanh. Thân thể gầy như lửa lò và nếu không biết trước thì chắc cũng khó nhận ra được đó là một người đàn bà giàu có, xinh đẹp ở Mỹ về, xài tiền như nước.

Tôi chỉ biết đứng yên nhìn cô ta, và trong lòng hoang mang cảm khái.

Cô vẫn mê man, chưa biết sống chết thế nào. Bác sĩ cho biết là có thể hôn mê trong nhiều ngày.

Năm ngày sau thì cô tỉnh dậy. Vậy là cô đã thoát chết. Mấy hôm sau thì cô được chồng đem về Mỹ. Hai tháng sau, tôi có việc qua Mỹ và ghé thăm cô tại nhà. Bây giờ thì tóc đã mọc lại khá dài, che hết phần sọ bị cưa. Nhan sắc đã được phục hồi, trở lại một người đàn bà duyên dáng hoạt bát.

Cô kể lại cho mọi người nghe về chuyện tai nạn và cô nói:

“Trước khi lên bàn mổ, mình nghĩ chỉ cần được sống là đủ và sẽ không bao giờ đòi hỏi bất cứ một điều gì khác.”

Hôm sau, tôi theo cô bạn đến phòng khám bệnh của một bác sĩ được giới thiệu để cô tái khám. Cô bạn bước vào phòng, tươi cười chào hỏi và để tập hồ sơ bệnh lý của cô lên bàn.

Vị bác sĩ đọc qua hồ sơ và hỏi cô:

“Thế bây giờ bệnh nhân bị mổ ở đâu đang ở đâu?”

Cô bạn có hơi ngạc nhiên, nhưng sau đó hiểu ra, cô trả lời *“Chính là tôi.”*

Vị bác sĩ trợn mắt nhìn cô, chỉ nói được một câu: *“Không thể tưởng tượng được, nếu thế thì quả là một phép lạ.”*

Sau khi khám lại vết thương, hỏi cô nhiều điều, bác sĩ cho biết tình trạng sức khỏe hoàn toàn bình thường và bảo cô ký vào một giấy tờ gì đó. Cô cầm bút, nhưng thay vì ký vào chỗ đã có đánh dấu sẵn, thì cô ký lệch mấy phân vào phía dưới.

Bác sĩ cười bảo: *“Đây là điều duy nhất còn sót lại mà cô cần phải chú ý”* và cho cô một cái hẹn khác.

Cô bạn tôi ra về với những nét băn khoăn hiện ra trên mặt. Tôi an ủi, và nhắc lại lời cô nói sau khi tỉnh dậy, miễn được sống mà thôi.

Cô trả lời:

“Lúc đó thì nghĩ như thế thật, nhưng khi được sống rồi thì muốn những điều tốt hơn, mình nghĩ con người chắc ai cũng thế.”

Đúng. Con người ai cũng thế. Nhưng cái mơ ước của cô bây giờ chỉ là mong nhận được một cái cổ đã có từ trước, và đã đánh mất. Cô chỉ mong được ký đúng vào chỗ có đánh dấu không bị lệch ra ngoài do thần kinh không kiểm soát được mà thôi. Đây là một tai nạn ngoài ý muốn đã làm cô bị một hậu quả nhỏ như thế, nhưng cũng có những trường hợp mình tự ý quăng một vật sở hữu của mình đi, cuối cùng lại ao ước được có lại như cũ.

Ở đời có nhiều cái mơ ước rất bình thường. Bị một vết xước trên thân thể cũng đã làm mình khó chịu và chỉ mong lành lặn lại như cũ. Lúc sở hữu một cái tâm thường thì không quan tâm, quý trọng, đến khi mất thì tiếc nuối và chỉ muốn được lại cái mình đã có từ trước.

Nhiều cặp vợ chồng cũng mất hạnh phúc vì cứ nghĩ là mình phải được hơn như thế, vợ đòi hỏi chồng phải hơn như thế và ngược lại, cho đến khi tan vỡ, ân hận thì đã quá muộn màng.

Mơ ước cái mình chưa có cũng là chuyện bình thường, nhưng nếu ước mơ không đạt được thì cũng không sao. Mơ ước được giàu sang phú quý, cũng không hình dung được giàu sang phú quý đến như thế nào. Một người con gái mơ có tiền để sửa sắc đẹp, chưa biết sẽ đẹp như thế nào, và nếu không thực hiện được ước mơ thì cũng đành quên đi. Nhưng nếu một hôm cô ta bị gãy một chân, thì mơ ước của cô chỉ là làm sao có được đôi chân lành lặn như cũ mà thôi.

Tôi có một người bạn khác, một hôm phải vào bệnh viện và kết quả cho biết là anh ta bị sưng túi mật rất nghiêm trọng phải giải phẫu gấp mới an toàn tính mệnh. Lúc chúng tôi vào thăm anh ở bệnh viện thì được biết anh đã được an toàn và chỉ vài ngày sau có thể xuất viện về nhà.

Anh nói với tôi:

“Có thể này mới biết được chúng ta luôn luôn đứng trên ngưỡng cửa của cái chết mà không biết. Có thể này mới thấy nên có một quan niệm về đời sống thực tế hơn.”

Anh nói thì thế, nhưng khi lành bệnh, trở lại làm việc một thời gian thì anh ta vẫn chẳng khác gì ngày xưa, không có chút nào đổi thay.

Ngài Đạt Lai Lạt ma có một câu nói rất hay và đơn giản: *“Có nhiều người sống mà không nghĩ là mình sẽ chết. Đến khi sắp chết, mới chợt nhận ra là mình chưa sống!”*

Nói là đơn giản, nhưng không phải ai cũng hiểu sâu xa ý nghĩa của câu nói đó. Người ta không bao giờ mơ ước bình thường.

Hãy sống với cái mình đang có.

(Sưu tầm)

Lễ hội Văn hóa Tây Tạng và người dân Himalaya lần thứ 24 tại Paris nêu bật lời kêu gọi bảo tồn ngôn ngữ Tây Tạng

(tiếp theo trang 13)

associations, Buddhist centers and artists catered to the public. Among the colourful stalls, the aroma of freshly prepared Tibetan delicacies filled the air drawing curious visitors and food lovers alike. While other stands sold a mix of *Tibetan and Himalayan* artefacts including spices. The festive ambiance created by the musical backdrop: *dance performances on stage by dance troupes of the Tibetan Community, various Tibetan associations and Tibetan school added to the cultural richness.*

The atmosphere was enlivened by yoga workshop sessions, and presentations of stories and poetry for all ages and levels.

Under the supervision of Representative Genkhang, Thupten Tsering, Coordinator, Bureau du Tibet Paris, led the festival with assistance from Tibetan Liaison Officer Dhundup Gyalpo, Accountant Tenzin Nordhen, and EU Advocacy Officer Tenzin Phuntsok deployed from Bureau du Tibet Brussels.

As the sun set on the final day, the festival reaffirmed its mission: *to keep Tibetan and Himalayan cultures not only alive but thriving - through art, language, and global solidarity.*

Over 5000 visitors attended the festival. All in all, the Cultural Festival of Tibet and the People of the Himalayas was a success, offering visitors an authentic immersion in Tibetan culture. The Festival is made possible largely due to the contribution of hundreds of steadfast volunteers who show up to help every year and, during the closing ceremony Coordinator Thupten Tsering acknowledged their hard work and expressed gratitude.

The acknowledgements and announcements were followed by a traditional circle dance, allowing the audience to join in and celebrate the richness of Tibetan culture.

Report filed by Bureau du Tibet, Brussels.

Sợ hãi trong tương lai

Này các Tỳ-kheo, có năm điều đáng sợ trong tương lai. Chúng chưa xảy ra, nhưng chắc chắn sẽ xuất hiện. Các Thầy cần phải quán sát, hiểu rõ và tinh tấn đoạn trừ chúng từ bây giờ.

- **Thứ nhất**, trong tương lai, sẽ có những vị Tỳ-kheo thân không được tu tập, giới không được tu tập, tâm không được tu tập, và tuệ cũng không được tu tập. Khi những vị ấy truyền giới cho người khác, họ sẽ không có khả năng huấn luyện đệ tử trong giới hạnh, trong thiền định, và trong trí tuệ cao thượng. Những vị ấy rồi cũng sẽ tiếp tục tạo ra một thế hệ khác giống mình: không có thân tu tập, giới tu tập, tâm tu tập, hay tuệ tu tập. Kết quả là, Pháp sẽ bị ô nhiễm, và do Pháp bị ô nhiễm, Luật cũng bị ô nhiễm.

Đây là điều đáng sợ thứ nhất trong tương lai. Các Thầy cần hiểu rõ và nỗ lực đoạn trừ từ bây giờ.

- **Thứ hai**, trong tương lai, cũng sẽ có những vị như thế nhưng lại trở thành y chí sư - thầy dẫn dắt người khác. Khi bản thân không có sự tu tập chân thật, họ không thể hướng dẫn người khác vào con đường giới, định, tuệ đúng đắn. Dưới sự hướng dẫn như thế, nhiều người sẽ đi vào đường sai lạc, khiến cho Pháp và Luật càng ngày càng bị ô nhiễm.

Đây là điều đáng sợ thứ hai. Các Thầy cần thấy rõ, và cần tinh tấn đoạn trừ.

- **Thứ ba**, những Tỳ-kheo không có thân, giới, tâm, tuệ tu tập ấy khi thuyết pháp - dù là nói về Thắng pháp hay giải thích nghĩa rộng sâu - sẽ rơi vào tà pháp, không thấy rõ được chân lý, không có sự giác ngộ chân thật. Đây là hậu quả của việc Pháp bị ô nhiễm, kéo theo Luật cũng bị ô nhiễm.

Đây là điều đáng sợ thứ ba. Hãy thấy rõ và đoạn trừ từ bây giờ.

- **Thứ tư**, trong tương lai, những vị không có tu tập sẽ thờ ơ với các bài kinh thậm sâu, sâu kín, siêu thế, liên quan đến sự buông bỏ chấp thủ và diệt khổ, vốn do Như Lai tuyên thuyết. Khi những bài kinh ấy được giảng dạy, họ không nghe, không chú tâm, không ghi nhớ, cũng không thấy đó là điều cần phải học. Trái lại, họ sẽ say mê những bài giảng của các thí sĩ, văn chương văn hoa, ngoài lời Phật dạy, do đệ tử đời sau sáng tác. Với những thứ ấy, họ sẽ chăm chú lắng nghe, học thuộc, và xem là pháp cần hành trì.

Đây là dấu hiệu của sự nhiễm ô Pháp, kéo theo nhiễm ô Luật. Các Thầy phải thấy rõ và tinh tấn đoạn trừ.

- **Thứ năm**, trong tương lai, do không tu tập thân, giới, tâm, tuệ, các vị trưởng lão Tỳ-kheo sẽ trở thành những người đầy đủ tiện nghi nhưng biếng nhác, không còn tinh tấn, không còn mang gánh nặng hành trì, sống buông lung, không nỗ lực chứng đắc điều cần chứng đắc. Đệ tử đi theo sau, nhìn vào lối sống ấy, sẽ bắt chước và tiếp tục con đường thoái hóa. Họ cũng sẽ sống đầy đủ, buông lung, biếng nhác, từ bỏ viên ly và không còn tinh tấn để đi đến chứng ngộ.

Đây là sự suy đồi lớn do Pháp bị nhiễm ô, kéo theo Luật bị nhiễm ô. Các Thầy phải hoàn toàn rõ biết, và từ nay cần phải hết lòng đoạn trừ mầm mống ấy.

Này các Tỳ-kheo, cả năm điều sợ hãi này chưa xảy ra hôm nay, nhưng chắc chắn sẽ khởi sinh trong tương lai. Các Thầy cần phải nhìn rõ, cần phải tỉnh giác, cần phải tinh tấn đoạn trừ

chúng, không để chúng có cơ hội này mầm trong hàng Tăng chúng.

Trích trong Kinh Tăng Chi 5 Pháp

Cái đức là gốc muôn đời, có đức là có tất cả

Trong tác phẩm Đạo Đức Kinh của Lão Tử, một tác phẩm đặc sắc trong lịch sử văn hóa truyền thống Trung Hoa, người được coi là ông tổ của Đạo giáo đã nói: "Tất cả các chúng sinh trong thế giới này, được sinh ra bởi Đạo, nuôi dưỡng bởi Đức, định hình bởi vật chất, hình thành bởi hoàn cảnh".

Trong văn hóa truyền thống phương Đông, người ta cho rằng Đức là nguồn gốc của mọi phúc phận, giàu sang, phú quý, công danh, sức khỏe, tài năng,... Người không có hoặc có ít phúc phận là vì họ không có hoặc có ít Đức. Lão Tử cũng nói "Trọng tích đức không gì là không được", bởi vậy mà người xưa thường nhắc nhở con cái, hãy "tích đức", khuyên con cháu đừng để mất đức, thất đức.

1. Khẩu đức. Người xưa có câu: "Thiện ý một câu âm ba đồng, lời ác lạnh người sáu tháng ròng", đối người họa hay phúc đều do cái miệng mà ra, vậy nên, làm người thì việc trước nhất chính là tu dưỡng cái miệng của mình.

Khi giao tiếp, chúng ta hãy nhớ luôn nói lời Chân, tránh những lời nói thô lỗ, lộng ngữ thị phi, tránh làm tổn thương người đối diện, mỗi khi nói phải nghĩ trước nghĩ sau, đặt vị trí của bạn thân vào người khác để cảm nhận đối phương.

2. Ban đức. Có câu: "Tay tặng hoa hồng luôn phảng phát hương thơm", người biết cho đi, luôn nghĩ tốt về người khác, mong những điều tốt đẹp nhất đến cho mọi người, là người hạnh phúc nhất, bởi vì nội tâm của họ chan chứa thiện lương.

Khổng Tử từng nói: "Quân tử thành nhân chi mỹ, bất thành nhân chi ác, tiểu nhân phản thị", ý từ rằng người quân tử tạo cái hay cho người khác, không gây thành cái ác cho người khác, tiểu nhân thì ngược lại.

3. Tín đức. Chữ tín luôn là cái vốn ở đời, làm người không có chữ tín hỏi liệu có ai muốn kết giao? Bởi vậy, tín chính là tài sản lớn nhất của đời người, có thể lấy được sự tin nhiệm, lòng tin của mọi người chính là tài sản vô giá.

Khổng Tử nói: "Vô tín nhi bất lập", ý từ rằng, người không giữ chữ tín thì không có chỗ sinh tồn, không có chỗ đứng nơi thế gian này. Cũng có câu, chữ tín là sinh mệnh thứ hai của con người, câu nói này quả thực rất có đạo lý.

4. Khiêm đức. Cổ nhân xưa nay vẫn luôn nhìn nhận rằng khiêm nhường chính là một cảnh giới nội tâm cao quý, là một loại mỹ đức thể hiện tinh thần hàm dưỡng mà bậc quân tử đều có. Nhường người ba tấc mình cũng được lợi hai phần, trong "Chu Dịch" có viết rằng: "Khiêm tốn là cái gốc của đạo đức, nhường nhịn là đừng đầu mọi loại lễ nghi và phép tắc".

Người khiêm nhường, tạo nhã là người có đức hạnh cao, tâm lòng khoáng đạt, độ lượng mà bao dung, cũng là người có một lòng cung kính đối với mọi việc, mọi người xung quanh. Sự cung kính không bắt nguồn

từ sự sợ hãi, mà hoàn toàn xuất phát từ sự khiêm nhường, tôn trọng.

5. Trọng đức. Mạnh Tử từng nói: "Thương người thì người thương lại mình, kính người thì người kính lại mình".

Câu nói phản ánh tầm quan trọng của việc biết tôn trọng người khác, khi kết giao với người khác, nếu có thể hiểu và tôn trọng họ, vậy thì ta cũng sẽ được họ hiểu và tôn trọng lại mình gấp nhiều lần.

Người có phẩm hạnh và tu dưỡng thì đối với bất kể ai cũng đều tỏ thái độ khiêm nhường, tôn trọng, kính cần.

Tôn trọng người dưới chính là một loại mỹ đức, tôn trọng người đứng chính là một loại ý thức, tôn trọng đối thủ là cảnh giới cao của độ lượng, tôn trọng tất cả mọi người là một loại giáo dưỡng.

Sống ở đời, con người nếu biết lấy đức làm gốc rễ, là cái Đạo để tu dưỡng thì ắt hẳn đó là bậc minh tri. Một người biết trọng đức hành thiện, tu tâm dưỡng tính ắt sẽ gia tăng trí huệ, có được cuộc sống viên mãn.

Lan Hòa biên tập

Tự mình giúp lấy mình

Ngày nọ, một con ngựa chẳng may rơi xuống chiếc hố sâu giữa cánh đồng. Trong bóng tối lạnh lẽo, nó hí vang, cầu cứu trong tuyệt vọng.

Chủ nhân của nó - một người nông dân già - đứng lặng bên miệng hố, nét mặt trĩu nặng. Ông trầm tư tìm cách đưa con ngựa lên, nhưng càng nghĩ, càng thấy bất lực. Cuối cùng, ông thở dài cam chịu.

"Nó cũng già rồi, không còn sức làm việc nữa. Mà cái hố này, sớm muộn gì ta cũng phải lấp lại thôi."

Nghĩ vậy, ông kêu gọi hàng xóm đến giúp lấp hố. Những chiếc xẻng bắt đầu chuyển động. Từng nhát đất, sỏi, rác được hất xuống.

Ban đầu, con ngựa gào lên, giãy giụa. Nhưng rồi... nó im lặng.

Người nông dân cúi xuống nhìn và kinh ngạc. Mỗi khi đất đổ xuống, con ngựa lại lắc mạnh mình, hất lớp đất sang bên và bước lên cao hơn.

Từng xẻng, từng xẻng đổ xuống. Mỗi lần, nó lại lắc mình và tiến thêm một bước. Cho đến khi, trong sự ngỡ ngàng của mọi người, nó bước ra khỏi hố.

Cuộc đời chúng ta vốn dĩ cũng như vậy đấy.

Sẽ có những lúc ta bị rơi vào những cái hố của riêng mình: thất bại, tổn thương, định kiến, những lời nói ác ý hay sự ruồng bỏ.

Người đời có thể ném vào ta bao nhiêu gạch đá tùy ý. Nhưng nếu ta biết lắc mình khỏi chúng, và bước lên từng lớp thì chính những điều tưởng chừng muốn chôn vùi ta, lại trở thành bệ đỡ để ta đi lên.

Người kiên cường không phải là người không bị tổn thương, mà là người không để tổn thương chôn vùi lý trí và bước tiến của mình.

Hãy để họ ném đá, ta bước tiếp.

Bởi con đường của người bản lĩnh, không bao giờ dừng lại.

Khuyết danh

Tâm bình thì nhọc gì trì giới

Lục Tổ bảo : - *Tâm bình thì nhọc
gì trì giới.*

*Đó là nói về bậc thượng căn lợi trí;
các ngài nghe một lời đạo pháp thì hạnh
giải đều tương ứng, như voi vượt sông,
theo dòng mà qua đến bờ kia. Tướng
thiện lành còn không có, hà huống có
tướng ác !*

Đối với người trung căn hạ căn,
thường bị gió chuyên. Hai chữ "*Tâm
Bình*", đàm luận thì dễ. Gió có tám
loại : *Lợi ích, suy đồi, hủy hoại, khen
ngợi, tán thán, chửi mắng, khổ nhọc, an
lạc. Hành nhân gặp gió lợi lạc thì sanh
tâm tham trước. Gặp gió thương tâm
thì sanh tâm sân hận. Gặp gió hủy báng
thì sanh tâm sân hận. Gặp gió khen ngợi
thì sanh tâm vui thích. Gặp gió tán thán
thì tâm trụ không nghỉ. Gặp gió quở
trách thì sanh tâm xấu hổ, khiến trở
thành hờn oán. Gặp gió khổ đau thì tâm
đầy bi thương. Gặp gió an lạc thì liên tục
chạy theo vọng tưởng. Tâm gió khởi lên,
tâm liền theo đó mà chuyển. Lúc sanh
lúc chết, tâm sao đôi kháng được ? Phải
đi từng bước, tức từ sự tướng mà nhận
thức thể tánh; cự tâm động niệm, luôn
tu hành mười điều lành. Sự tướng tuy là
cảnh lá, nhưng phải nhiếp thọ cảnh lá
trở về cội gốc, thì mới mau đạt đạo Bồ
Đề.*

Lại nữa, Phật giáo lược khai có
mười tông, và hơn bốn mươi phái, mà
bốn tông như thiên, tịnh, luật, mật
nhiếp căn cơ chúng sanh rất rộng rãi.

Chư thiện tri thức ! Cảnh Phật như
vương đô, mà các tông phái như
những đại lộ. Dầu đại lộ nào cũng dẫn
về vương đô. Chúng sanh phan tán
khắp bốn phương, do diêm xuất phát
không đồng, nhưng khi đến nơi vua
trủ thì đồng một dạng giao cảm. *Kính
Kim Cang* nói : "*Pháp này bình đẳng,
không có cao thấp !*"

Song, nếu hôm nay đi đại lộ này,
rồi ngày mai lại chạy qua đại lộ khác,
cứ chạy qua đường này lộ nọ, nên
cuối cùng chẳng đi đến đâu.

Lục Tổ bảo : - *Rời đạo mà tìm đạo,
thì cả đời chẳng thấy đạo. Lang thang
suốt cuộc đời, chẳng đạt được gì, phải
nên tự trách.*

Thật là lời răn nhắc thâm sâu ! Vì
vậy, chúng ta phải thâm nhập vào một
pháp môn, mà không dễ phân tâm,
hay thôi chuyên. Như chuột gặm quan
tài, phải từ một nơi mà dụng công, thì
hồi lâu sẽ đục thủng. Nếu muốn thông
đạt hết các tông, phải nên nhận ra chủ
bạn. Người hành Thiên tông, phải nên
lấy pháp môn của Thiên tông làm
chủ, còn giáo lý của những tông khác,
phải xem là bạn. Người hành tông
Tịnh Độ, phải lấy pháp môn Tịnh Độ
làm chủ, và xem giáo lý của các tông
khác là bạn. Luật tông và Mật tông
cũng như thế, thì mới tránh việc Hàn
Lô tranh khoảnh đất bùn.

*Trích : Bài diễn thuyết tại xã Liên Nghĩa,
Quảng Châu vào ngày hai mươi bảy tháng
chín năm 1947. Hòa Thượng Hư Vân*

Bữa Cơm

*Hồi nhỏ, tôi đã từng nghĩ mâm cơm
gia đình là một điều hiển nhiên, một
nghi lễ bất biến. Chiều nào cũng vậy, cứ
tám năm sáu giờ, cả nhà chúng tôi lại
quây quần bên chiếc bàn gỗ cũ. Mùi cá
kho tộ của mẹ thơm lừng gian bếp. Ba
tôi, sau một ngày làm việc, sẽ kể vài câu
chuyện vui. Chị Hai thì lú lo về những
chuyện ở trường.*

Bữa cơm không chỉ để no bụng, nó
là một cái hẹn, một điểm dừng sau
một ngày dài, nơi mọi người trút bỏ
những lo toan và kết nối với nhau.
Ngọn lửa trong bếp của mẹ không chỉ
làm chín thức ăn, nó còn giữ ấm cho
cả gia đình.

Tôi không rõ sự rạn nứt bắt đầu từ
khí nào. Có lẽ, nó bắt đầu từ chiếc
điện thoại.

Đầu tiên, chị Hai mang điện thoại
lên bàn ăn. Chị vừa ăn vừa cầm mặt
vào màn hình, cười một mình với
những tin nhắn. Những câu chuyện
của chị về trường lớp thưa dần, thay
vào đó là sự im lặng và những câu trả
lời nhát gừng.

Rồi đến ba tôi, ông cũng bắt đầu
xem tin tức, trả lời email công việc
ngay trong bữa ăn. Không khí trên
bàn ăn loãng dần. Những cuộc trò
chuyện bị cắt vụn.

Rồi những chiếc ghế bắt đầu
trống.

*"Tôi nay con không ăn cơm nhà,
con đi học thêm."*

*"Ba có hẹn tiếp khách, cả nhà cứ ăn
trước đi."*

Những lý do nghe có vẻ rất chính
đáng. Cuộc sống hiện đại mà, ai cũng
bận rộn. Nhưng tần suất lời từ chối
ngày một dày hơn. Mâm cơm cứ vơi
dần, không phải vì nhà thiếu thốn, mà
vì thiếu người ăn.

Mẹ tôi vẫn nấu, nhưng bà bắt đầu
nấu ít lại. Những món cầu kỳ ngày
xưa được thay bằng các món đơn giản
hơn. Bà nói cho đỡ mất công, nhưng
tôi biết, trong lòng bà có một nỗi buồn
không nói thành lời. Ngọn lửa trong
bếp dường như cũng bớt nồng nhiệt
hơn trước.

Mâm cơm từ một nơi sum vầy,
dần trở thành một nghĩa vụ. Khi có đủ
người, không khí cũng không còn như
xưa. Ba tôi, mệt mỏi vì công việc, để
câu gắt vì những chuyện nhỏ nhặt.

Chị Hai thì chê món này mặn, món
kia nhạt, chị nói trên mạng thấy người
ta nấu ngon mà sao mẹ mình nấu
không ra gì.

Sự im lặng bao trùm, nặng nề đến
mức có thể nghe rõ tiếng nhai, tiếng
bát đĩa va vào nhau. Mọi người ăn
thật nhanh, như để trốn thoát khỏi
chính bữa cơm của gia đình mình.

Đỉnh điểm là vào ngày sinh nhật
của mẹ.

Tối tôi thấy mẹ nằm trần trọc suy
nghĩ gì đó. Tôi không hiểu chuyện gì.

Hôm sau, tôi thấy mẹ đi chợ từ rất
sớm, nấu một bàn đầy những món mà
cả nhà đều thích, hy vọng sẽ có một
bữa tối ấm cúng như xưa.

Mẹ không báo trước để cho cả nhà
bất ngờ, tôi thì thấy nghi nghi. Ngồi
nhớ lại thì biết hôm nay sinh nhật mẹ.
Mà nghĩ lại, ba với chị tẻ nhạt, sinh
nhật mẹ cũng không nhớ.

Buổi chiều hôm đó, chị Hai gọi
điện báo có hẹn đi sinh nhật bạn thân
đột xuất. Gân tôi, ba cũng báo bạn
một cuộc họp quan trọng không về
kịp.

Chỉ còn lại tôi và mẹ, ngồi trước
một bàn đồ ăn thịnh soạn đang nguội
dần. Mẹ không nói gì, chỉ lặng lẽ
xới cho tôi một chén cơm. Nhưng khi
mẹ quay đi, tôi thấy bờ vai gầy của
mẹ rung lên. Bà đang khóc.

Bà gạt vội nước mắt, nhìn tôi cười
gượng : *"Mẹ không sợ cực, mẹ chỉ sợ
nụ ra không có ai ăn... Cái nhà này,
đến nỗi ăn với nhau một bữa cũng khó
vậy sao ?"*

Câu hỏi của mẹ như một nhát dao
cứa vào lòng tôi. Tôi chợt nhận ra,
chúng tôi đã để mọi thứ đi quá xa.
Chúng tôi đã xem sự hiện diện của
nhau, sự chăm sóc của mẹ là điều hiển
nhiên, để rồi mãi miết chạy theo mỗi
bận tâm của riêng mình.

Sự tan vỡ của một gia đình không
phải lúc nào cũng bắt đầu từ những
xung đột lớn lao, từ những lời chỉ
chết, mắng nhiếc.

Đôi khi, nó lại bắt đầu từ chính
mâm cơm, khi người ta không còn
muốn ăn cùng nhau nữa. Người ta
xem đó là một thói quen cứng nhắc,
một nghĩa vụ, chứ họ không nghĩ rằng
đó là sự tự nguyện, sự trân quý, sự
yêu thương mà mỗi người cần có để
kết nối với người thân trong nhà
mình.

Bởi vì khi họ từ chối một bữa ăn,
thực ra là họ đang từ chối dành thời
gian, sự quan tâm và lắng nghe cho
những người thân nhất.

Tối hôm đó, tôi không nói gì
nhiều. Tôi chỉ ngồi xuống, ăn hết
phần cơm của mình, và khen đồ ăn mẹ
nấu rất ngon. Tôi nói chuyện với mẹ
nhiều hơn, về những điều nhỏ nhặt
nhất, điều mà đã lâu rồi tôi không
làm.

Tôi thấy mẹ cười nhiều hơn, tôi
cũng vui hơn.

*Hóa ra, để hàn gắn một gia đình, đôi
khi chẳng cần điều gì lớn lao. Nó bắt
đầu đơn giản bằng việc, chúng ta đặt
điện thoại xuống, nhìn vào mắt nhau, và
cùng nhau ăn bữa cơm. Thường xuyên.
Hồi hân. Quan tâm. Thế là đủ !*

*(Xa cách bắt đầu từ những bữa cơm,
mà người ta không muốn ăn cùng nhau)*

Nguồn : Vạn điều hay

Người Cha im lặng

Từ khi sinh ra, Thắng chưa một lần nghe thấy giọng nói của cha. Không phải vì ông không muốn nói, mà vì ông... không thể.

Ông là người câm điếc bẩm sinh. Không một âm thanh nào từng lọt vào tai ông từ ngày lọt lòng. Và vì thế, ông cũng không thể phát âm - những tiếng ú ớ vỡ ra trong cổ họng chỉ là âm thanh lạ lẫm. Nhưng điều kỳ lạ là, cậu bé Thắng chưa từng cảm thấy cha mình "khuyết thiếu". Với cậu, cha chỉ đơn giản là... yên lặng. Một sự yên lặng không đáng thương, mà ấm áp - như bầu trời trước bình minh, không ồn ào, nhưng luôn hiện diện.

Mẹ rời đi khi Thắng còn chưa kịp nhớ nổi tiếng ru ngủ. Không một lời nhắn. Người làng đồn thổi, trách móc, chỉ trích... Nhưng cha chưa từng tỏ ra oán hận. Dù ông không nói được, Thắng biết - ông đã tha thứ. Hoặc đơn giản hơn: **ông chỉ chọn cách sống tiếp... vì con.**

Tuổi thơ của Thắng trôi qua trong một căn nhà mái tôn nằm lọt thỏm giữa những cánh đồng. Mỗi tối, khi đèn dầu nhấp nháy trên tường, cha ngồi đối diện con, tay cầm bút chì, vẽ những hình đơn giản để giúp con học đánh vần. Ông không thể phát âm, không thể nhắc lại từng chữ, nhưng ông biết về một con cá bên cạnh chữ "C", biết vẽ mặt trời dưới chữ "M", và vẽ trái tim nhỏ dưới chữ "Y" để nói rằng: **"Cha yêu con."**

Sự kiên nhẫn của ông như nước chảy mãi trong lòng suối - không một tiếng gắt, không một lần bỏ cuộc. Dù con có bực bội, dù vở có bị xé, dù nước mắt có rơi... cha vẫn ngồi đó, bình thản, đợi cậu quay lại.

Thắng lớn lên trong tình thương không lời ấy. Người cha ấy chưa bao giờ nói **"Cha tự hào về con"** - nhưng luôn có mặt trước cổng trường mỗi lần con thi xong. Chưa từng khen con học giỏi - nhưng sẵn sàng thức đến nửa đêm chỉ để vá lại đôi giày sắp rách. Không hỏi han bạn bè hay sở thích - nhưng luôn âm thầm dõi theo con từng bước.

Một lần, khi học lớp 3, Thắng bị bạn bè trêu chọc: **"Cha mày bị câm! Mày không biết xấu hổ hả?"** Cậu chạy về nhà, tức tối đập vỡ, khóc thét tươi. Cha không hiểu lý do. Ông chỉ nhìn con, ánh mắt đầy hoang mang. Rồi ông lặng lẽ đi vào trong, mang ra một tờ giấy nhỏ. Trên đó, ông vẽ hình một chiếc loa lớn, rồi gạch chéo - rồi vẽ thêm một bàn tay đặt lên trái tim.

Thắng hiểu. Và lần đầu tiên, cậu ôm chặt lấy cha, vừa khóc vừa nói: **"Không sao đâu cha. Cha không nói được... nhưng con nghe được tim cha."**

Năm Thắng 15 tuổi, cậu đỗ cấp 3 chuyên tỉnh, rồi giành được học bổng lên thành phố học. Ngày cậu rời nhà, cha cột lại chiếc ba lô đã cũ bằng dây thừng, bỏ vào mảnh giấy gấp gọn: **"Cố lên, Thắng!"** - viết bằng nét chữ nguệch ngoạc.

Những năm sống xa nhà, Thắng ít về. Cuộc sống mới, bạn bè mới, áp lực mới... cuốn cậu đi. Những cuộc gọi về cũng thưa dần - mà thực ra, gọi điện cho một người không nghe và không nói được... cũng chẳng dễ dàng gì. Cha vẫn vậy - lặng lẽ gửi tiền đều mỗi tháng, không nhắn gì thêm, không hỏi han. Chỉ khi nhận được

thư tay của con, ông mới vẽ vài ký hiệu, gửi lại như một cách gìn giữ kết nối mong manh.

Cho đến một ngày, khi chuẩn bị hành lý đi du học - vì Thắng đã giành được học bổng toàn phần sang Nhật - cậu vô tình làm rơi một chiếc hộp gỗ cũ từ tủ sách. Trong đó là vài tấm ảnh đã ngả màu, vài giấy tờ y tế... và một tờ phiếu khám được gấp gọn.

Cậu mở ra. Là giấy xác nhận từ bệnh viện: **"Bệnh nhân có thể phẫu thuật phục hồi thính giác một phần, nếu thực hiện trong độ tuổi 40-50. Chi phí ước tính: 235 triệu đồng."**

Bên dưới, nét chữ nguệch ngoạc: **"Tạm hoãn. Dành tiền cho Thắng."**

Trái tim Thắng như thắt lại. Cậu từng trách cha sống khép kín, từng nghĩ ông không hiểu con, không thể chia sẻ điều gì trong đời mình. Nhưng hóa ra... ông đã đánh đổi cả cơ hội nghe được âm thanh đầu tiên trong đời, chỉ để con mình được học cao hơn, đi xa hơn.

Hôm sau, Thắng gọi video về. Người đàn ông tóc đã lấm tẩm bạc đang cúi sửa xe dưới mái hiên. Thấy điện thoại không ngừng nhấp nháy, ông ngước lên - gương mặt sáng bừng khi thấy con trai xuất hiện trên màn hình.

Thắng không nói, chỉ đưa tay ra trước camera, ký hiệu bằng tay: **"Cha, con nhớ cha."**

Cha cười - nụ cười không tiếng động, nhưng ấm hơn bất kỳ lời nói nào.

Thắng ký hiệu tiếp:

"Con sẽ gửi tiền về. Cha phải đi phẫu thuật. Con muốn - một ngày nào đó - được nghe tiếng cha gọi con. Dù chỉ một lần."

Ông gật đầu. Không nói gì. Nhưng đôi mắt ông, đã ướt.

Một năm sau, sân bay Nội Bài. Thắng về nước. Trong biển người chen chúc đón thân nhân, Thắng thoáng thấy một dáng người đứng khép nép, tay cầm bảng **"Mừng Thắng về nhà!"** viết bằng bút lông đỏ.

Là cha.

Ông mặc áo sơ mi trắng phẳng phiu - lần đầu tiên Thắng thấy ông ăn mặc như vậy. Mang giày da. Đứng thẳng người.

Thắng chạy tới, ôm chầm lấy ông. Và rồi một điều kỳ diệu xảy ra.

Ông nhẹ nhàng đặt tay lên vai con trai. Nhìn vào mắt cậu. Mím môi, rồi từ trong cổ họng phát ra một âm thanh thô ráp, vỡ vụn: **"...Th... ế...n... g..."**

Chỉ một từ. Một cái tên. Nhưng như một trận mưa đầu mùa đổ ập vào lòng người con sau những tháng năm hạn hán.

Thắng nghẹn ngào, ôm cha thật chặt. Và lần đầu tiên trong đời, cậu được nghe giọng nói của người đã dạy mình bằng tình yêu không lời.

Một năm sau đó, Thắng trở thành diễn giả tại một hội nghị truyền cảm hứng dành cho giới trẻ. Trong bộ vest giản dị, đứng giữa ánh đèn sân khấu, cậu nói: **"Tôi từng nghĩ rằng, thành công là phải ồn ào. Là phải không ngừng chứng minh mình giỏi, mình xứng đáng. Nhưng rồi tôi nhận ra - người khiến tôi trở thành tôi ngày hôm nay... lại là một người chưa từng nói một lời. Cha tôi là người câm điếc bẩm sinh."**

Nhưng ông dạy tôi biết kiên nhẫn, biết hy sinh, biết yêu thương... mà không cần một âm thanh nào."

Dưới hàng ghế khán giả, người cha già ngồi lặng lẽ. Ông không nghe được gì. Nhưng ông nhìn thấy tất cả - thấy con mình rực sáng, thấy đám đông vỗ tay, thấy niềm tự hào âm ỉ cháy trong tim mà cả một đời ông chưa từng nói thành lời.

LỜI KẾT

Tình thương thật sự... không cần phải ồn ào.

Và đôi khi, chính sự im lặng lại nói lên những điều sâu sắc nhất.

Bạn đã từng ôm cha mẹ mình thật chặt, mà không nói gì... chưa?

Mùa Vu Lan Báo Hiếu, tìm hiểu nghi lễ Bông Hồng Cài Áo của Phật Giáo Việt Nam

(tiếp theo trang 32)

Tại hải ngoại, sau khi làn sóng người Việt tỵ nạn được ổn định, thì chùa chiền cũng được xây dựng. Sự phát triển của Phật giáo cũng khắp, có thể kể đến cấp tỉnh thành đều có chùa dựng lên. Phật giáo sinh hoạt với những buổi lễ chính như lễ Phật Đản, lễ Vu Lan tại những nơi có chùa. Những nơi chưa có chùa nhưng có đông đảo Phật tử họ cũng thuê mượn phòng ốc, trang trí thành một đạo tràng thanh tịnh và mời một vị thầy gần đó về chủ lễ. Và Gia đình Phật tử Việt nam cũng vẫn tiếp tục duy trì và phát huy những nghi lễ Phật giáo trong sinh hoạt, như **Lễ Bông Hồng Cài Áo trong những dịp lễ Vu Lan**. Người Tây phương cũng có cảm nhận rằng: **Tâm lòng hiếu hạnh của dân gian mà được nâng lên thành một nghi lễ của Tôn giáo là một "nét tinh hoa của tư tưởng", cũng như đây là một nghi lễ đầy sáng tạo đã đáp ứng cho tình cảm và tín ngưỡng của dân gian Phật giáo Việt Nam.**

Đến đây thì chúng ta đã thấy rõ được **"Nguồn Gốc của Lễ Bông Hồng Cài Áo"**. Theo từng bước trước tiên thầy Nhật Hạnh đã **"bắt chước cái tục lệ cài hoa của người Nhật trong "Ngày Mẹ" để áp dụng vào ngày báo hiếu Vu Lan"**. Thầy viết nên đoàn văn Bông Hồng Cài Áo và được gởi về Sài Gòn. Được giới trẻ Sài Gòn đón nhận một cách tích cực, và họ đã sáng tạo ra một buổi lễ Bông Hồng Cài Áo ay.

Vì đối với người Phật tử, thì cần phải chu toàn hai trọng trách Đạo và Đời (...). Theo tinh tự dân gian thì tưởng niệm đến công ơn sanh thành dưỡng dục, thường đi đôi giữa **"Công Cha và Nghĩa Mẹ"**. (Một lòng thờ Mẹ kính Cha. Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con. Ca dao). Cũng như Tây phương có **Ngày Mẹ (Mother's Day)** thì cũng có **Ngày Cha (Father's Day)**.

Thường trong mùa Vu Lan báo hiếu, người ta chỉ vinh danh có Mẹ. Nhưng khi nhắc đến Mẹ thì đương nhiên đã có đề cập đến Cha rồi như lời cổ nhân đã xác nhận trong ca dao: "Công Cha như núi Thái Sơn. Nghĩa Mẹ như nước trong nguồn chảy ra". Tinh tự này luôn theo nhau như hình với bóng.

Trần Đan Hà

Má Tôi

Người ta nói con trai thương Má, còn con gái thì thương Ba nhưng tôi là con gái tôi lại thương Má tôi lắm, thương tự khi tôi còn nhỏ.

Má tôi là một người phụ nữ đẹp và thật nhiều cá tính rất sống động.

Nghe Má kể ngày xưa bà Ngoại thuộc loại tân tiến nên Ngoại cho Di Hai, cho Cậu và cho Má được đi học chứ không câu nệ là con gái con trai gì cả. Hồi đó Má tôi học giỏi lắm nhưng Di mất sớm rồi Ngoại cũng đột ngột mất, Má ở với bà Cố nên không có điều kiện đi học nữa cho đến lúc lấy chồng.

Hồi xưa nhà tôi chỉ thờ cúng ông bà không thờ Phật. Ba tôi còn có quan niệm là đạo nào cũng tốt, đứu nào muốn theo đạo Thiên chúa giáo thì Ba cho theo dù là bà Nội tôi tu theo đạo Phật. Vậy nên hồi nhỏ mấy anh em tôi cũng từng học trong các trường có các bà sơ và ông cha nhà thờ giảng dạy.

Má tôi rất mê đọc sách. Năm tôi học lớp 6, một lần đến chơi nhà bạn thấy nhà nó có kinh sách Phật tôi mượn về nhà cho Má đọc.

Má có duyên với Phật nên khi đọc sách Phật Má thích quá, liền lên chùa quy y cửa Phật. Từ đó Má tập ăn chay, đi chùa tụng kinh. Ba tôi hiện khô hã, mà lại thương Má nên cũng chiều ý Má.

Má có tính nóng như Trương Phi lại dễ sân si. Hồi đó nhà tôi có xe ba lưu, cả xóm trước nhà thì bán tạp hóa nên Ba hay mua hàng về bỏ si lại cho họ. Mấy bà chuyên ép giá làm Má tức lắm, lại thêm cái cha Lý hàng xóm sát vách chuyên ganh sực với Ba nên cứ uống rượu giả say rồi đâm thọc. Những lần ấy, Má đang ăn cũng phải buông đũa chạy ra để cãi cộ với họ... Luôn là Ba khuyên bảo Má :

"Thôi thôi bà ơi, bà ăn chay tụng kinh cũng chỉ để cầu chữ An thôi mà, mình nhịn cho xong !". Bản chất Má cũng hiền nên cũng chẳng làm được gì người ta, đành bỏ qua.

Thời trẻ Má học giỏi nên anh em tụi tôi thời tiểu học bắt buộc đứu nào cũng thuộc cửu chương lâu lâu như Má. Tôi nhớ năm tôi học lớp 2, lúc lên nhà Bác Tâm chơi. Bác dạy tôi làm toán chia 2, tôi làm được nên khoái quá về khoe với Má.

- *Má ơi con làm được toán chia hai con (toán chia 2 mà tôi nói ngược là chia hai con).*

Má nghe vậy cười khoái chí, cho liền tôi năm bài trên bảng đứng làm liền. Tất nhiên tôi ngơ ngác không thể làm được thế là Má la hét om sòm mà cái đầu ngu của tôi nó không hết ngu được nên tôi bị ăn đòn. May có Ba đi làm về kịp can ra : *"Nó mới học có lớp 2 mà !".* Lúc đó Má mới "A" lên một tiếng...

Thời chiến tranh loạn lạc Ba Má tôi từ hai bàn tay trắng làm nên sự nghiệp. Tôi vẫn không quên được hình ảnh của Má ngày xưa đó với chiếc áo bà ba nâu đi gánh nước mắm bán. Má tiết kiệm, cả một đời cho chồng con chẳng thấy Má mua sắm gì cho Má, tôi cũng bị lấy cái tính há tiện của Má nên mỗi lần dẹp dứt, tôi không ném ở ngoài đường mà luôn mang về cho Má cột lại mà mang, áo lỡ rách thì Má mang lại rồi giặt sạch sẽ cho mặc. Má đan cho từng đứu áo len mặc ấm mùa đông... Rồi chúng tôi được lớn lên được ở nhà cao cửa rộng vật chất đủ đầy bằng công khó của ca Ba Má.

Sau năm 1975, thời kỳ khốn khó, gia đình bị bỏ buộc khó khăn, còn cả một bầy con dại. Má muội mắm mưng ra chợ xóm khu hai ngòi bán để có tiền đi chợ, rồi bán nón ở chợ trời... Tôi đi dạy học ở miền quê xa, mỗi lần về thăm, biết nhà khó nên tôi không lấy thêm gì ở nhà mang theo. Má luôn gói ghém nhét vào túi xách của tôi nào bánh trái, thịt chà bông và tiện. Khi đến nơi mở xách ra tôi mới biết được mà thấy lòng rung rung thương Má quá.

Ba mất. Má càng đi chùa tụng kinh nhiều hơn để cầu nguyện cho Ba, cho các con. Và mỗi lần Má tụng kinh, lỡ mà con cháu chơi giỡn la hét làm ồn là Má dùng chuông mõ lại chửi : *"Tiên tổ tụi bay. Tiên sư cha tụi bay !"*

Hồi đó trên sân thượng trước nhà tôi Má có thờ một am nhỏ (*không biết thờ ai*). Má hay mua chuối cúng tất cả ban thờ cả nhà. Thăng em kể của tôi nó hảo chuối, nó ra ngay cái am đó bỏ nguyên nhánh vào ăn hết. Má bận buồn bán đến tối, sau khi tắm rửa sạch sẽ Má nghiêm chỉnh mặc áo tràng lên thấp hượng quỳ lạy. Hôm đó vừa ngẩng đầu lên, Má phát hiện nhánh chuối biến mất. Má quên mất đang cầm nhang đứng trước bàn thờ thế là : *"Tiên tổ sư cha tụi bay, ăn uống gì mà vô độ vô lượng, cái nhánh chuối tao mới mua đưa chưa cúng mà đã bỏ ăn !"* Anh em tụi tôi biết ai là thủ phạm nhưng im rết hết không dám lên tiếng. Không có Ba can nên Má chửi lâu hơn... Sau này cặp nhà lớn đầy kỷ niệm của Ba Má gây dựng buộc lòng Má bán đi để cho tiền chúng tôi mua nhà riêng, con trai con gái đều mua nhau. Má ở với mẹ con tôi nhà không còn gần chợ gần chùa nữa. Tôi Má đi chùa, con bé tôi thường đạp xe xuống đón Ngoại về. Hôm ấy xe bị xẹp lốp, lại không biết làm sao liên lạc được. Má chờ lâu quá, nóng mảy đi bộ, về đến nhà là chửi : *"Tiên tổ sư cha tụi bay..."* mà quên mất là Má vừa thọ bát quan trai ở chùa về. Tụi tôi lên án, cho là Má sân si tu rồi còn chửi giờ nghĩ lại thấy thương Má quá, giả mà như hồi đó mình tránh bớt những điều làm cho Má phiền lòng thì hay biết mấy.

Không có Ba, Má đơn độc một mình bảo bọc con theo cách của Má. Tôi có chồng, lại chẳng may gặp điều ngang trái, Má cùng con đi khắp các

phiên tòa để kêu oan rồi Má niệm Phật Quan Âm cầu nguyện tựa nương Ngài cứu giúp, cho con cái, Má ở nhà trông cháu nấu cơm làm mọi việc trong nhà để giúp cho con gái.

Rồi đến lúc thằng em, trai bị tai nạn, Má lại cùng con đi khắp các bệnh viện để chăm sóc con khi nó nằm điều trị.

Chị kể tôi sinh con. Má ở quê nghe tin liền khăn gói vào Sài gòn vào bệnh viện và về nhà chăm sóc cho mẹ con chị cho đến lúc khỏe mạnh. Hồi đó anh chị đi làm, cái thằng cu Bé ăn ngủ với ngoại. Nó ngân nga : *"Trời mưa bong bóng bập bong. Mẹ đi lấy chồng Bé ở với ai ? - Với ngoại, - Ngoại mở ti vi Bé coi phim Cô gái Đồ Long ! !..."*

Chị dâu tôi sinh con, cũng Má chăm sóc nuôi dể trắng tròn.

Một bầy con 7 đứu, mà chỉ có duy nhất một người mẹ. Chỉ một mẹ nhưng chu toàn lo lắng cho từng đứu một.

Ngày xưa ấy chúng tôi thờ ơ xem những điều ấy như lẽ thường tình chỉ đến khi tóc ngả màu chiều nhìn lại, thấy Má mình ngày xưa ấy sao mà thương quá.

Thời gian trôi đi, trôi xa dần, xa dần tuổi xuân thì của Má. Những ngày tháng không còn Ba, Má đơn độc đi về phía cuối đường đời. Cái tiếng chửi *"Tiên tổ sư cha !"* đã lâu rồi không còn nghe nữa, Má không còn nóng nảy chửi bởi nữa, Má hiền hòa nhàn nhện bên đứu con cháu. Má gầy hẳn đi vì phải sống cùng bệnh tật. Tiên bạc Má cho các con hết, giờ thì các anh chị em gởi tiền về cho Má thuốc thang. Tôi chỉ góp chút phần chăm sóc, tắm gội, cơm nước cho Má cho đến ngày Má nhập viện rồi ra đi.

Má mất lâu rồi và Tôi bây giờ cũng đang đi về phía hoàng hôn cuộc đời. Hình ảnh của Má lạ tôi bây giờ. Nhưng tôi biết soi vào tấm gương soi của Má để chọn lựa cho mình cái tốt để đi nên tôi sống nhẹ nhàng hơn.

Cái gì đã qua đi dứu có nuôi tiếc, hồi lỗi cũng không thể... Hôm nay vô tình nghe bài hát này, tôi viết một mạch những dòng này tự trái tim tôi.

*"Cho con
Gánh mẹ một lần
Cả đời mẹ đã
Tảo tần gánh con
Cho con gánh mẹ đầu non
Cả lòng mẹ đã
gánh con biến trời... ..
Mẹ ơi sóng biển dạt dào
Con sao gánh hết
Công lao một đời
Bông hồng cài áo đúng nơi
Đâu bằng bông hiếu
Giữa trời bao la
Cho con gánh lại mẹ già
Để sau người gánh
Chính là con con..."*

Thái Thanh (bài Gánh Mẹ)

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU
GIA ĐÌNH PHẬT TỬ VIỆT NAM ÂU CHÂU
BAN HƯỚNG DẪN GIA ĐÌNH PHẬT TỬ VIỆT NAM PHÁP QUỐC
Gia Đình Phật Tử Quảng Đức

Chùa Khánh Anh - 8 Rue François Mauriac - 91000 Évry-Courcouronnes - FRANCE

E-Mail : quanghung@gdptquangduc.fr * Điện thoại : 06.84.97.80.08

facebook.com/gdptquangduc - instagram.com/gdptqd

Số 2427-019/QĐ/LĐT

PL 2569

Évry-Courcouronnes, 20.07.2025

Chương Trình Sinh Hoạt niên khoá 2025-2026.

Programme des activités Année scolaire 2025-2026.

Date	Programme
14.09.2025	Lễ Vu Lan, Lễ Chúc Thọ 90 tuổi Ngài Đạt Lai Lạt Ma / Fête de l'Ullambana, Célébration des 90 ans de sa Sainteté le Dalai Lama.
20-21.9.2025	Ngày Di Sản Văn Hoá Âu Châu / Jounées Européennes du Patrimoine.
05.10.2025	Sinh Hoạt / Activités.
12.10.2025	Tết Trung Thu - Fête de la mi-automne.
19.10.2025	Bữa Com Xã Hội Tất Niên / Repas amical.
09.11.2025	Sinh Hoạt / Activités.
23.11.2025	Sinh Hoạt / Activités.
07.12.2025	Sinh Hoạt / Activités.
21.12.2025	Sinh Hoạt cuối năm / Activités de fin d'année.
11.01.2026	Sinh Hoạt / Activités.
25.01.2026	Sinh Hoạt / Activités.
02.02.2026	Sinh Hoạt / Activités.
T2 16.2.2026	Đêm Giao Thừa / Réveillon du Nouvel An vietnamien.
T3 17.2.2026	Tết Nguyên Đán / Nouvel An vietnamien.
22.02.2026	Văn Nghệ Mừng Xuân / Spectacle du Nouvel an.
01.03.2026	Hành Hương các Chùa vùng Paris / Tournée des Pagodes autour de Paris.
08.03.2026	Rằm Tháng Giêng / 15ème jour du Premier mois lunaire.
22.03.2026	Sinh Hoạt / Activités.
04-6.04.2026	Trại Hợp Bạn Quan Âm GDPT VN Pháp Quốc tại Chùa Quảng Đức Toulouse / Camp de Rassemblement Quan Am des GDPT de France à Toulouse.

Quý vị phụ huynh muốn cho các em tham gia sinh hoạt của Gia Đình Phật Tử Quảng Đức (Lớp Việt Ngữ, Văn Nghệ, Học Giáo Lý, Chuyên môn, Trò chơi, ...) để biết chi tiết, xin liên lạc với : Liên Đoàn Trưởng : quanghung@gdptquangduc.fr.

* Chị Diệu Thông Nguyễn Ngọc Dung Tuyển : 06.98.17.00.34

* Anh Quảng Hưng Đặng Thanh Long : 06.84.97.80.08 - quanghung@gdptquangduc.fr.

Chúng tôi xin thay mặt các Huynh Trưởng Ban Liên Đoàn kính chúc toàn thể quý Anh Chị Em, Quý Phụ Huynh, thân tâm thường an lạc. / Au nom des responsables de la Famille Bouddhiste Quảng Đức, nous vous adressons à tous nos voeux de bonne santé.

Évry-Courcouronnes ngày 20.7.2025. **Quảng Hưng -Đặng Thanh Long Liên Đoàn Trưởng.**

YOUTUBE

FACEBOOK

INSTAGRAM

Chương Trình Sinh Hoạt tại Chùa Khánh Anh Evry

- Thứ bảy 9/8 (9h-17h30) : Huân Tu Tĩnh Độ
- Thứ sáu-bảy 22/23/8 (20h) : Thọ Giỏi Bát Quan Trại
- Thứ năm 4/9 (13/7 Ái Ty) (20h) : Lễ vía Đại Thế Chí Bồ tát
- Thứ bảy 6/9 (Rằm tháng 7) (10h30) : Đại lễ Vu Lan 2569, Rằm tháng 7, đọc danh sách Hậu cô yếu cầu (đọc danh sách trong phiếu cầu siêu gửi về)
- Chủ nhật 7/9 (16 tháng 7) (15h) : Cầu Siêu hàng tuần, (15h) Khai Kinh Vu Lan, đọc danh sách Hậu cô yếu cầu, Mồng Sơn thí thực
- Thứ hai-bảy 8/9 đến 13/9 (15h) : Trì tụng Kinh Vu Lan, từ ngày thứ hai 8/9 đến thứ bảy 13/9/2025 lúc - 15h đọc danh sách kỷ Hậu
- Chủ nhật 14/9 (23 tháng 7) (10h30) : Rằm tháng 7 Đại lễ Vu Lan 2569, Lễ Sinh Nhật 90 tuổi của Đức Đại La La Ma thứ 14, đọc danh sách Hậu (trong phiếu cầu siêu gửi về)
- Thứ hai-thứ bảy 15-20/9 : Tu Viện Gyuto ở Ấn Độ thiết lập Mạn Đà La
- Thứ bảy 20/9 (9h30) : Buổi thuyết giảng của TT T. Hạnh Tấn.
- Thứ sáu 19/9 trường học, thứ bảy-chủ nhật 20-21/9 (9h-17h) : Ngày Di Sản Văn Hóa (16h30) : Phá Mạn Đà La
- Chủ nhật 21/9 (30/7 Ái Ty) (11h) : Cầu Siêu hàng tuần, (15h) Lễ Vía Địa Tạng Vương Bồ Tát, Mồng Sơn thí thực
- Thứ bảy 27/9 (6/8 Ái Ty) (20h) : Lễ Vía Tổ Huệ Viễn Sơ Tổ Tịnh Độ Tông
- Thứ hai 29/9 (8/8 Ái Ty) (20h) : Lễ Vía Tôn Giả A Nan
- Thứ bảy 4/10 (9h) : Huân Tu Tĩnh Độ
- Chủ nhật 12/10 (13h30) : Tết Trung Thu Nhị Đồng - GDPT Quảng Đức
- Thứ hai 13/10 (22/8 Ái Ty) (20h) : Lễ vía Đức Nhiên Đăng
- Chủ nhật 19/10 (9h) : Thập hương Đại Tường Niệm Thuyền Nhân - 11h : Cầu Siêu hàng tuần và lễ Thanh Minh - 12h30 : Bữa cơm Nà Hối
- Thứ bảy 8/11 (19/9 Ái Ty) (9h) : Huân Tu Tĩnh Độ, Lễ Vía Quân Thế An Bồ Tát, Pháp Hội Niệm Phật kinh hành, tri kinh Phổ Môn
- Thứ tư 19/11 (30/9 Ái Ty) (20h) : Lễ Vía Đức Phật Dược Sư Lưu Ly thành đạo, tụng Kinh Dược Sư
- Thứ bảy 22/11/25 : Kỳ Tổ Liễu Quán
- Thứ hai 24/11 (5/10 Ái Ty) (20h) : Lễ Vía Bồ Đề Đạt Ma (Tổ Sư Thuận Tông)
- Thứ sáu-bảy 28-29/11 (20h) : Thọ Giỏi Bát Quan Trại
- Thứ năm 4/12 (15/10 Ái Ty) (20h) : Lễ Hạ Nguyên Rằm tháng 10
- Thứ bảy 13/12 (9h-17h30) : Huân Tu Tĩnh Độ
- Thứ hai 15/12-thứ tư 24/12/25 : An Cư Kết Đông của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu
- Thứ ba 16/12/2025 (16h30) : Lễ Tác Pháp An Cư của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu.

LỊCH SINH HOẠT TRỌN NĂM 2025

CHƯƠNG TRÌNH SINH HOẠT TẠI TÒ ĐÌNH KHÁNH ANH - BAGNEUX

14 Av Henri Barbusse 92220 Bagneux (France)

Tel : 0146558444 - 0609090119

Email : todinhkhanhnh@gmail.com

- dieutram@gmail.com

Facebook : Tổ Đình Khánh Anh Bagneux

T.Bảy 9/8/25 (16/6 N.Ái Ty) Thọ Bát Quan Trại giới nội thất 9h-19h

CN 24/8/25 (15/2 Ái Ty) Lễ Hoàn Nguyên - Đại Lễ Vu Lan - Huý Nhật Sư Ông lần thứ 12 tại Tò Đình Khánh Anh Bagneux

T.Năm 4/9/25 (15/2 Ái Ty) Vía Bồ Tát Đại Thế Chí

T.Bảy 6/9/25 (15/7 Ái Ty) Rằm tháng Bảy - Lễ Trung Nguyên

T.Bảy 20/9 - CN 21/9/25 (29-30/7 Ái Ty) Đản Trang Bồ Tát Địa Tạng

T.Hai 29/9/25 (8/8 Ái Ty) Vía Tôn Giả A Nan

T.Sáu 10/10/25 (19/9 Ái Ty) Vía Bồ Tát Quan Âm Xuất Gia

T.Bảy 18/10-CN 19/10/25 (27-28/8 Ái Ty) Pháp Hội tụng trọn Bộ Kinh Pháp Hoa

T.Bảy 15/11/25 (26/9 Ái Ty) Thọ Bát Quan Trại giới nội thất 9h-19h

T.Tư 19/11/25 (30/9 Ái Ty) Vía Phật Dược Sư

T.Năm 4/12/25 (15/10 Ái Ty) Rằm tháng 10 - Lễ Hạ Nguyên.

Chuyến đi Miến Điện vội vàng

(tiếp theo trang 26)

Le 28 mai 2025, la délégation a apporté son aide au village de Ta Da et à deux pagodes, Tam Gian et Tinh Minh Thiên Tu.

Le 29 mai 2025, après le petit-déjeuner, le Vénérable Diệu Đàm a ramené les deux Vénérables à Yangon pour prendre le vol du soir vers l'Europe.

Directeur/Éditeur et adresse du Périodique

Vénérable Thich Quang Dao

8 rue François Mauriac 91000 Evry-Courcouronnes - France

Nom/adresse de l'Imprimeur : R.P.N.

36-40 bd Robert Schuman 93190 Livry Gargan Tél : 0149362673-fax : 0149362689

Prix d'abonnement trimestriel au numéro : 2€50 (10€ par an)

Sommaire du Périodique (Sơ lược Bản Tin) No.145 - Juillet / 2025

- * Biographie du feu Très Vénérable Thích Minh Giác ; P1-2
- * La cloche de la nuit rappelle un moine bouddhiste nommé Thích Minh Giác ; P3
- * Un Instant de Vie et de Mort ; P4-8
- * Éloge funèbre en l'honneur du Très Vénérable Thích Minh Giác de la Congrégation Bouddhique Vietnamienne Unifiée en Europe ; P 9
- * Biographie de Sa Sainteté Le Dalaï-Lama ; P 10
- * Le 24ème Festival de la Culture Tibétaine et des habitants de l'Himalaya à Paris met en avant l'appel à la préservation de la langue tibétaine ; P 11-13
- * L'enfant du voleur ; P14-17
- * Communiqué de la fête du 2649ème anniversaire du Bouddha, 2659 du calendrier bouddhique - 2025; P18
- * Grand-mère ! Où es-tu ?
- * Coupons d'offrandes aux moines et nonnes participant à la retraite d'été, de création de statues de Quan Âm, de création de statues du Shakyamuni Bouddha, de réalisation du Mandala ; P 20
- * Fiche d'inscription aux prières de la Piété Filiale (Ullambana) ; P 21
- * Participation à la Grande Fête Piété Familiale Ullambana PL 2569 - 2025, - Célébration de la fête du 90ème anniversaire du Dalaï Lama, - Cérémonie pour les esprits solitaires ; P 22
- * Construction du Jardin de sérénité "Paysage des Trois Saints de l'Ouest" et des deux piliers à la pagode Van Hanh - Nantes ; P 23
- * Lettre de remerciements au soutien et aux secours des sinistrés du tremblement de terre à Mandalay, au Myanmar ; P 24-25
- * Une expédition précipitée en Birmanie ; P 26
- * Invitation - Participation à la réalisation du Mandala Paysage de La Terre Pure de l'Est du Bouddha de la Médecine du lundi 15 au dimanche 21/09/2025 ; P 27
- * Journées européennes du patrimoine les 19-20-21 septembre 2025 ; P 28
- * Tue Sy : Les yeux humides de l'âge d'or sous le ciel d'antan ; P29-31
- * La saison de piété filiale Vu Lan, découvrir la cérémonie de la Fleur Rose à la Boutonnière dans le Bouddhisme vietnamien ; P 32
- * Un rêve ordinaire. P 33
- * Peurs dans le futur. La Vertue, la base de la vie. Venir en aide à soi-même ; P 34
- * Esprit serein, respect sans peine des préceptes ; P 35
- * Le père silencieux ; P 36
- * Ma mère ; P 37
- * Programme des activités année scolaire 2025-2026 des jeunes de la Famille et Jeunesse Bouddhiste Quang Đức ; P 38
- * Programme des activités de la pagode Khanh Anh d'Evry-Courcouronnes ; P 39
- * Quatrième de couverture : Annonces de la grande fête de Vu Lan (Ullambana) Année de Serpent de Bois - 2025 ; P 40.

PUBLICATION (Trimestrielle) KHANH ANH

BULLETIN ADHÉSION/ABONNEMENT

(Adhésion Khanh Anh : 10€/par an) (Abonnement Khanh Anh : 10€/par an)

NOM :

ADRESSE :

Adhésion seule :

Abonnement à Khanh Anh (14)

Adhésion + Abonnement à Khanh Anh (9)

(Chèque payable à l'ordre de : Pagode Khanh Anh)

Bien que l'expédition ait été très courte, elle a laissé une profonde empreinte dans le cœur des disciples de Bouddha, en voyant des scènes de dévastation, des familles contraintes de vivre dans des tentes minuscules, des monastères en ruines et des statues endommagées, etc.

La Congrégation Bouddhique a apporté 55 000€ en Birmanie pour

soulager la souffrance de nombreux Birmans, moines et nonnes. Puissent les mérites des offrandes charitables des bouddhistes et des monastères être témoignés par le Triple Joyau et protégés par les dieux, afin que chacun puisse initier un bon karma, vivre longtemps, avoir une bonne santé et que tous ses efforts soient réalisés avec succès.

Namo Bodhisattva Mahasattva de la Mérite.

PERIODIQUE Khánh Anh

8, rue François Mauriac
91000 Evry-Courcouronnes - France
Tél : 01.60.77.22.86-01.64.93.55.56-07.70.07.33.
E-mail : thichquangdao@khanhanh.fr
14, av Henri Barbusse 92220 Bagneux - France
Tél : 01.46.55.84.44 - 06.09.09.01.19
E-mail : dieutram@gmail.com
Đổi địa chỉ xin cho biết địa chỉ mới.
Nếu có e-mail, xin cho biết để có tin tức nhanh hơn

Ngày Rằm tháng Bảy xá tội vong nhân Đại lễ Vu Lan năm Ất Ty 2025 tại Chùa Khánh Anh Evry-Courcouronnes CHƯƠNG TRÌNH

Thứ bảy 6/9/2025 (Rằm tháng 7 Ất Ty) 10 giờ 00 : **Lễ Vu Lan** (đọc danh sách cầu siêu cứu huyền thất tổ có phiếu gửi về)
Chủ nhật 7/9/2025 (16/7 Ất Ty) 11 giờ : **Lễ Cầu siêu chủ nhật hàng tuần**. 15 giờ : **Lễ Khai Kinh Vu Lan** (đọc có phiếu gửi về)
(từ thứ hai 8/9 đến thứ bảy 13/9/2025, mỗi ngày lúc 19 giờ 30, tại chùa đều có tri tụng Kinh Vu Lan và đọc danh sách Hậu)
Thứ bảy 13/9/2025 (22/7 Ất Ty) 10 giờ 30 : **Lễ tưởng niệm Ân Sư cố Hoà Thượng Thích Minh Tâm** (12 năm, 2013-2025)
Chủ nhật 14/9/2025 (23/7 Ất Ty) 10 giờ 00 : **Chúc Thọ Đức Đạt Lai Lạt Ma 90 tuổi**

10 giờ 30 : **Đại Lễ Vu Lan** dưới sự chứng minh của HT Thích Tánh Thiệt
Đệ Nhất Chủ Tịch HDDH GHPGVNTN Âu Châu và chư Tôn Đức Tăng Ni.

10 giờ 45 : **Độc danh sách Cầu siêu Cứu huyền thất Tổ**

11 giờ 15 : **Độc Họ Tên chư hương linh ký Hậu**, nếu có yêu cầu gửi phiếu về Chùa

11 giờ 30 : **Cúng Phật và Chư hương linh**

12 giờ 00 : **Lễ Trai Tăng**, chư Phật Tử dùng cơm do chùa thiết đãi (Self-Service)

13 giờ 00 : Chương trình Văn nghệ do các Ca sĩ cúng dường : **Hương Thủy** (từ Hoa Kỳ),
Yến Trang, Nguyễn Đan, Phương Hạnh, Ngọc Xuân, Mai Anh, Pt Thanh
Mai, Vũ đoàn Johny và Em Paris và Ban nhạc Pacific.

17 giờ 00 : **Tiểu Mông Sơn Thi Thực Cô Hồn.**

Quý gia quyền Cầu siêu Tử thân Phụ Mẫu, Cứu huyền thất Tổ nhân dịp Đại Lễ Vu Lan, xin điền vào phiếu ghi danh đầy đủ
"cầu siêu Vu Lan" (có trong Bản tin này) rồi gửi phiếu về chùa để đọc trong tháng bảy mùa Đại lễ Vu Lan báo hiếu.

Những hương linh có Hậu tại chùa Khánh Anh Evry-Courcouronnes sẽ được đọc danh sách, do gia quyền chọn 1 trong 3
ngày dưới đây : Thứ bảy 6/9 lúc 15h00, chủ nhật 7/9 lúc 10h30, chủ nhật 14/9/2025 lúc 10h00 và tùy nghi.

Những gia quyền có chư hương linh ký Hậu tại chùa mà ở xa hay bận công việc không về dự lễ được trong 3 ngày 6-7 và
14/9/25 thì danh sách Cầu siêu Hậu sẽ được đọc từ thứ hai (8/9) cho đến thứ bảy (13/9/25), sau khóa lễ Vu Lan 19 giờ 30.

Xin mời gia quyền của chư hương linh có ký Hậu, nhìn chút thì giờ gian về chùa dự lễ để góp phần cầu nguyện.

Đại Lễ Vu Lan và những buổi lễ trong năm 2025 tùy nghi thay đổi, kính mong Quý Vị hoan hỷ cho.

Ngày Lễ Di Sản Văn Hóa - Les Journées du Patrimoine 2025

- Mở cửa 3 ngày thứ sáu cho học sinh, thứ bảy và chủ nhật 19-20-21/9/2025, từ 9h sáng đến 17h.

Tết Trung Thu 2025 tại Chùa Khánh Anh Evry-Courcouronnes

Từ 13h30 đến 16h30 Văn nghệ Trung Thu cho các em Thiếu Nhi ngày chủ nhật 12/10/2025 (21/8 Ất Ty)
Múa lân, Trò chơi, Tuyển lựa ca sĩ tí hon trẻ em Việt Nam,... Bánh kẹo và rước đèn Trung Thu. Vào cửa tự do.

Để góp phần củng cố đường cho những việc trùng tu chùa Khánh Anh Evry-Courcouronnes - Pháp Quốc.

Xin mời quý Phật tử, bà con đồng hương và các bạn hữu tại Paris và phụ cận tham dự đồng đạo (năm nay ủng hộ về đặt bàn).

Bữa cơm Xã hội Tất Niên 2025. sẽ được tổ chức lúc 11 giờ 30 giờ, ngày chủ nhật 19/10/2025.

TỔ ĐÌNH KHÁNH ANH - BAGNEUX

- LỄ HOÀN NGUYỆN TÁI THIẾT CHÁNH ĐIỆN

- LỄ HUÝ NHẬT CỐ AN SƯ lần thứ 12

- ĐẠI LỄ VU LAN - BÁO HIẾU 2025 - Ất Ty

- Ngày thứ bảy 23/8/2025 (ngày mùng 1/7 Ất Ty) 15 giờ 00 : Khai Kinh Vu Lan.

10 giờ 00 : Khai kinh Vu Lan. 15 giờ 00 : Tụng kinh Vu Lan - Báo Phụ Mẫu Trọng Ân. 18 giờ 00 : Thuyết Pháp.
(từ thứ hai 25/8 đến thứ bảy 6/9/2025 mỗi ngày 16 giờ đều có khóa lễ tụng Kinh Vu Lan và Kinh Đại Báo Phụ Mẫu Trọng Ân. Chủ ý vào ngày chủ
nhật thì khóa lễ tụng kinh Vu Lan sẽ được cử hành lúc 15 giờ. Chủ ý vào ngày chủ nhật thì khóa lễ tụng kinh Vu Lan sẽ được cử hành vào lúc 15 giờ).

- Ngày chủ nhật 24/8/2025 (ngày mùng 2 tháng 7 năm Ất Ty) : LỄ HOÀN NGUYỆN TÁI THIẾT CHÁNH ĐIỆN - HUÝ
NHẬT CỐ AN SƯ lần thứ 12 - ĐẠI LỄ VU LAN. Với sự quang lâm chứng minh của Hoà Thượng Thích Tánh Thiệt (Lyon) - Hoà
Thượng Thích Trí Minh (Oslo, Na Uy), cùng chư Tôn Đức Tăng Nhị Bộ nhiều quốc gia.

10 giờ 20 : Sái Tịnh Bia Ký,

10 giờ 45 : Lễ Hoàn Nguyện Tái Thiết Chánh Điện,

: Đại Lễ Vu Lan Báo Hiếu

: Lễ Huý Nhật Cố Hoà Thượng Ân Sư,

12 giờ 00 : Cúng dường Trai Tăng - quý Phật Tử dùng cơm do chùa thiết đãi (cơm phần)

15 giờ 00 : Đại Thi Mông Sơn - Lễ Chấn Tế Cô Hồn - Lễ Tạ Hoàn Nguyện. Xin Quý Vị điền và gửi danh sách xin cầu
an cho cha mẹ hiện tiền và cầu siêu cho song thân đã quá vãng về : Tổ Đình Khánh Anh, 14 ave Henri Barbusse 92220 Bagneux - France. để chư Tăng
trong Hội Đồng Kinh Sư tuyển số cầu nguyện vào lúc Chấn Tế Cô Hồn, vào lúc 15 giờ ngày chủ nhật 24/8/2025.

Chương trình có thể tùy nghi thay đổi một vài chi tiết, kính mong Quý Vị hoan hỷ cho.